

การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง
ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิทยานิพนธ์
ของ
ศิริพร ชูอารมณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง
ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

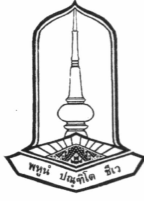
วิทยานิพนธ์
ของ
ศิริพร ชูอารมณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

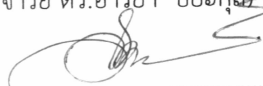

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวศิริพร ชูอารมณ
ได้เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

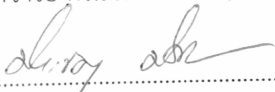
ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(รศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ)

กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(อาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ.ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริ)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 16 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2558

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์
ดร.อารยา ปิยะกุล ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ และอาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา
กรรมการสอบ ซึ่งได้กรุณาให้คำชี้แนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย อาจารย์ ดร.ภมรพรรณ ยุธยาตร์
อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สินธุโคตร คุณครูณัฐนันท์ สำราญสุข คุณครูโชติกา โชติกุล ผู้เชี่ยวชาญที่ช่วย
ตรวจเครื่องมือการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนนางามวิทยา คณะครู นักเรียนโรงเรียนนางามวิทยาที่
อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนนางามวิทยา
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณนิสิตสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา รุ่น พ.26 ทุกท่าน ที่คอยให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือสนับสนุนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อสังคม ชูอารมณ คุณแม่ละเอียด ชูอารมณ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบุพการีและบูรพาจารย์
ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยเป็นคนดีมีคุณธรรมตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ศิริพร ชูอารมณ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ผู้วิจัย	นางสาวศิริพร ชูอารมณ
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา วิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 21 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.375 – 0.793 และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.395 – 0.856 ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measure MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นักเรียนมีปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสาร การปรับตัว การไม่มีความตื่นตัว ไม่เห็นประโยชน์ และรองลงมาคือ ปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและไม่มีความเข้าใจต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหาจากการประเมินโครงสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก 3) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Pretest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

TITLE Developing programs to enhance their attitudes and self-responsibility toward the ASEAN community for students in the 6th

AUTHOR Miss. Siriporn Chooarerom

ADVISORS Assoc. Prof. Dr. Sombat Tayraukham

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Research and Evaluation

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2015

ABSTRACT

The purposes of this study were to; 1) To study the attitude of the ASEAN community . For students in grade 6. 2) To develop programs to enhance their attitudes and self-responsibility towards the ASEAN community for students in grade 6. 3) To study the effects of a program to attitude and self-responsibility towards the ASEAN community for students in grade 6. The samples of this study were 21 students They were selected though cluster random sampling method. The research instruments used in the study were the Training programs to enhance their attitude towards the ASEAN community and self-responsibility. Measuring a attitude towards the ASEAN community scale with discriminating power ranging 0.375 – 0.793. Measuring self-responsibility scale with discriminating power ranging 0.395 – 0.856 and a reliability of 0.961. The statistics used for analyzing the collected data were mean, standard deviation, and One-way repeated measure MANOVA The study showed that 1) A study of the issue to the ASEAN community that students have difficulty using language in communication, adaptation, no arousal. Not helpful And the second is the problem of not getting no information and understanding of the ASEAN community 2) Developing programs to enhance their attitude and self-responsibility toward the ASEAN community for students in the 6th grade to determine the content validity from evaluated structure of the attitude toward the ASEAN community and self-responsibility program by 5 experts. There also indicated their result of evaluation as a whole at the appropriately level. 3) The students showed gains in the attitude and self-responsibility toward the ASEAN community program participation (Post-test) and 2 weeks (Follow) after the program participation from before the program participation (Pre-test) at the 0.01 level of signficnce.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 3
	ความสำคัญของการวิจัย 4
	สมมติฐานของการวิจัย 4
	ขอบเขตของการวิจัย 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ 4
	กรอบแนวคิดการวิจัย 6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7
	ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 7
	ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างเจตคติต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน 29
	ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อตนเอง 51
	ตอนที่ 4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม 64
	ตอนที่ 5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและ ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 68
	ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 80
3	วิธีดำเนินการวิจัย 91
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 95
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 124
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 128
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 128
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 129
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 129

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	141
ความมุ่งหมายของการวิจัย	141
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	141
การเก็บรวบรวมข้อมูล	142
การวิเคราะห์ข้อมูล	142
สรุปผล	142
อภิปรายผล	143
ข้อเสนอแนะ	147
 บรรณานุกรม	 148
 ภาคผนวก	 155
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	156
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	180
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	192
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 200

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านความรู้	26
2	ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านทักษะ/กระบวนการ	27
3	ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านเจตคติ	28
4	ตารางวิเคราะห์โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	99
5	กำหนดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	122
6	ค่าเฉลี่ยจากการสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	130
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์	131
8	แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบก่อนการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Pretest)	132
9	แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบหลังการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Posttest)	132
10	แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์ (Follow up)	133
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อน หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ โดยใช้ สถิติ One-way repeated measure MANOVA	133
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (แยกตัวแปรที่ต้องการทดสอบ)	134
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One way Repeated Measure MANOVA)	134

14 การนำเสนอผลการจัดกิจกรรมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบ ต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์	135
15 ค่าความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจาก ผู้เชี่ยวชาญ	181
16 ค่าความสอดคล้องของแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ	183
17 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อ ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากผู้เชี่ยวชาญ	185
18 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้าง เจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญ	187
19 คำอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	189
20 ค่าความสอดคล้องของแบบสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	191

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 ภาพรวมของการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1967 ประกอบด้วย ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน ลาว เวียดนาม พม่า และ กัมพูชา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศ (การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. 2555 ก : 3) และในที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่บาหลีเมื่อปี ค.ศ. 2003 ได้มีการจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำพาสมาชิกภาพไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งวงการศึกษาไทยก็ต้องเผชิญกับความท้าทายครั้งยิ่งใหญ่ในฐานะกลไกสำคัญแห่งการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้บรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน 2008 นั่นคือการสร้างเอกภาพท่ามกลางความแตกต่างของแต่ละประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างด้านระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และระบบวัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ (การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. 2555 ข : 8)

การศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนด ในกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (Three Pillars of ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community - APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC:ASEAN Economic Community) และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASCC:ASEAN Socio-Culture Community) ซึ่งคนไทยทุกคนต้องมีความตระหนักรู้และมีความพร้อมในการกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ที่สอดคล้องกับนโยบายในการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีความรู้ความดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. 2555 ค : 8)

การกำหนดให้ “การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ” เพื่อเตรียมคนไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 มีคำถามที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ ประเทศไทยได้มีการเตรียมการอย่างไรในการพัฒนาคนไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หากพัฒนาการด้านคุณภาพการศึกษาของชาติ เป็นไปอย่างล่าช้า จะทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก อาจทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสในการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 ในขณะนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างเต็มตัวด้วยนโยบายและการวางแผนการศึกษาให้ประชากรของประเทศได้ศึกษาเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน การสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษาและวัฒนธรรมในหลักสูตรและการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ให้แนวคิดในการให้ความสำคัญกับการ

พัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ได้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์คุณธรรม จริยธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 2555 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการโครงการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN นอกจากนี้ยังได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์ SEAMOLEC ในการพัฒนาโรงเรียนคู่พัฒนาไทย-อินโดนีเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรมและค่านิยมระหว่างกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเทศไทย ในฐานะสมาชิกของสมาคมอาเซียนจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 (การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. 2555 จ : 56)

การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลก้าวเข้าสู่เวทีอาเซียนได้ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายได้แก่ คุณลักษณะของเด็กไทยที่จะพัฒนาสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ชัดเจน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และเจตคติ คุณลักษณะเด็กไทยด้านทักษะกระบวนการประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคมและทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านเจตคติมีการกำหนดคุณลักษณะไว้ 6 ข้อ คือ 1) มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน 2) ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน 3) มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน 4) มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล (คารวะธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม) สันติวิธี/สันติธรรม 5) ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา และ 6) ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคุณลักษณะด้านทักษะ/กระบวนการนั้นถ้าได้รับการพัฒนาจะเกิดเป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นต้องมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคม

เจตคติเป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจริยธรรมของบุคคล เพราะเจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องมีหลักการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องทั้งนี้เนื่องจากเจตคติเป็นคุณลักษณะภายในที่มีความคงทน เปลี่ยนแปลงได้ยาก หากใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม นอกจากจะไม่ทำให้เจตคติเกิดการเปลี่ยนแปลง อาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณลักษณะภายในและพฤติกรรมของบุคคลในทางลบ ด้วย การเปลี่ยนแปลงเจตคติที่สำคัญมีการชักชวน (Persuasion) เจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงได้หลังจากที่บุคคลได้รับคำแนะนำ การบอกเล่า หรือได้รับความรู้เพิ่มขึ้น การให้ความรู้ บอกเล่า หรือชักชวนให้บุคคลคล้อยตามหรือทำให้บุคคลเชื่อใจอาจใช้วิธีหลากหลาย หรือใช้คนที่บุคคลให้ความเคารพนับถือรักใคร่ ไว้เนื้อเชื่อใจ มาเป็นผู้พูดชักจูง การเปลี่ยนแปลงกลุ่ม (Group Change) วิธีนี้ช่วยเปลี่ยนเจตคติของบุคคลได้ เนื่องจากกลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกในกลุ่มคล้อยตามได้ การให้บุคคลย้ายกลุ่ม ทำให้บุคคล ได้พบกับสมาชิกใหม่ หลายระดับ หลายอาชีพ ทำให้เจตคติของบุคคลเปลี่ยนไปได้

ความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นคุณลักษณะสำคัญยิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาและกลุ่มที่ควรเร่งพัฒนาคือ นักเรียน เยาวชนเนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องปลูกฝังคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะการเป็นประชาคมอาเซียนนั้นนักเรียนต้องพร้อมกับการแข่งขันใน

อาเซียน การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเข้ากับประเทศอาเซียน พร้อมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน ดังนั้นการที่เยาวชนไทยจะเป็นพลเมืองอาเซียนที่ได้ต้องได้รับการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อความมีระเบียบวินัย ปฏิภาณและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ดังนั้น จากการศึกษาสภาพปัญหาการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนยังไม่มีความรู้ ความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และไม่มีการแสดงพฤติกรรมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งสรุปแล้วคือนักเรียนไม่มีเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และในด้านทักษะ/กระบวนการที่ควรเกิดกับนักเรียนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งถ้าได้รับการพัฒนานั้นจะเกิดเป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่านักเรียนยังขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้ดีทั้งเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ กิจกรรมกลุ่มจะเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้พัฒนาทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการเลียนแบบและการกระตุ้นทางสังคมโดยตัวแบบ ดังนั้นตัวแบบมีอิทธิพลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตจึงสามารถกระตุ้นให้เด็กเลือกเก็บจำพฤติกรรมและไม่เก็บจำพฤติกรรมได้

จากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม วัฒนธรรมหรือประเพณีชนชาติในอาเซียน มีความรู้สามารถแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อก้าวเป็นพลเมืองอาเซียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบ ต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าร่วม โปรแกรมตามกิจกรรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ และหลังสิ้นสุดการเข้า ร่วมโปรแกรมผ่านไป 2 สัปดาห์ มีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

ความสำคัญของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการเสริมสร้างให้มีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีคุณธรรมจริยธรรม มีความพร้อม สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม วัฒนธรรม หรือประเพณีของชาติในกลุ่มอาเซียนและพร้อมกับการเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดีได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 23 โรงเรียน รวมจำนวน 274 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยา จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มทั้งอำเภอโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2558 ถึงเดือน กันยายน 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาและสร้างขึ้นเพื่อ เสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้เกิดขึ้นสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์และการเรียนรู้โดยตัวแบบสัญลักษณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรม โดยดำเนินการตามลักษณะ

ของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้และพัฒนาโปรแกรมโดยแต่ละกิจกรรมมีส่วนประกอบคือ

- 1.1 ชื่อกิจกรรม
- 1.2 จุดประสงค์
- 1.3 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
- 1.4 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
- 1.5 วิธีดำเนินกิจกรรม
- 1.6 สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม
- 1.7 การวัดและประเมินผล

2. เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง ความรู้หรือความคิด ความรู้สึกและท่าทีของนักเรียนที่มีต่อองค์กรความร่วมมือจากสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association Asian Nations-ASEAN) ในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การรู้และเข้าใจว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การรู้และเข้าใจว่าประชาคมอาเซียนทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และรู้และเข้าใจว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็น

2.2 ด้านความรู้สึกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ความสนใจ ความรู้สึกชอบ ความพึงพอใจ มีความสุข รู้สึกตื่นเต้น รู้สึกสนุก รู้สึกภูมิใจเมื่อได้ร่วมกิจกรรม ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ภาษาและวัฒนธรรม

2.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ความตั้งใจ การยอมรับ การหมั่นศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การมีปฏิสัมพันธ์ได้ตอบซักถามการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งจะเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม ภาษา และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน

3. ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรง รู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การประพฤติตนให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น มีความสามารถทำงานได้สำเร็จลุล่วงตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรง หมายถึง การออกกำลังกายสม่ำเสมอ การรู้จักดูแลและจัดการตนเองในกิจวัตรประจำวัน การบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการที่ถูกต้อง การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ป้องกันตนเองจากยาเสพติด ตรงตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.2 ความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการรู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง หมายถึง การหมั่นใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเหมาะสมตามวัย การหมั่นเรียนรู้และฝึกฝนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในอาเซียน วิเคราะห์พิจารณาสื่อก่อนนำมาใช้ รู้จักการแก้ปัญหาและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตรงตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3 ความรับผิดชอบด้านการประพฤติตนให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น หมายถึง การมีระเบียบวินัย รู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี รู้จักใช้จ่ายอย่างเหมาะสมตามวัย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เรียนรู้การให้และการรับอย่างเหมาะสม ฝึกฝนตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและยอมรับผลการกระทำของตนเอง ละเว้นพฤติกรรมที่ทำให้เสื่อมเสียทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ตรงตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

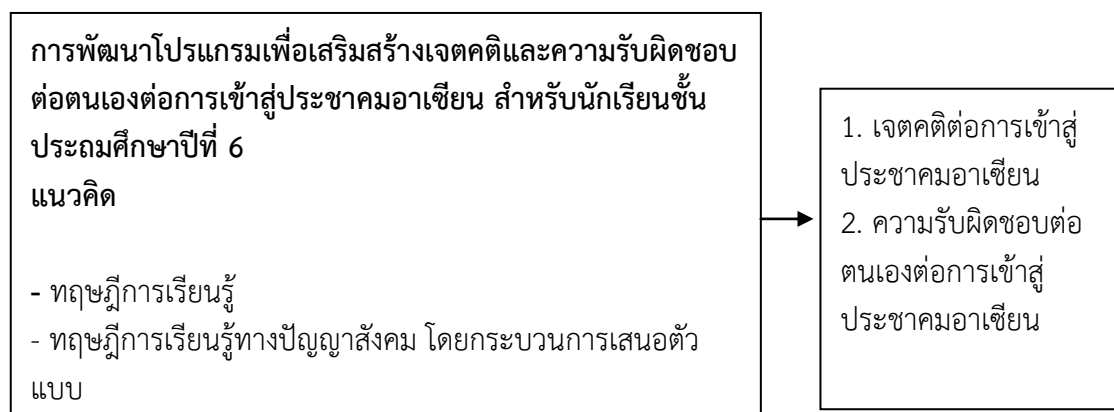
3.4 ความรับผิดชอบด้านความสามารถในการทำงานได้สำเร็จคล่องตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานอย่างละเอียดรอบคอบทำงานด้วยความคล่องแคล่ว งานที่ทำเสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยผลสำเร็จที่ได้ของงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เคารพครัดกับเวลาในการทำกิจกรรม เคารพครัดกับเวลาที่นัดหมาย ตรงตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้สมาชิกได้กระทำร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตั้งใจไว้ร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหา รวมทั้งทำให้เกิดเจตคติที่ดีจะเปลี่ยนแปลงตนเองในการที่ได้เรียนรู้วิธีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้มีประโยชน์ต่อไป

5. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง การเรียนรู้จากตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) คือ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อมัลติมีเดีย โดยการสังเกตจากตัวแบบซึ่งมี 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) กระบวนการกระทำ (Production Processes) กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes)

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 6 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างเจตคติ
- ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ตอนที่ 4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม
- ตอนที่ 5 เอกสารที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1. ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555 : 7-9) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของประชาคมอาเซียนว่า อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association for Southeast Asian Nations) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) โดยมีประเทศสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งครั้งนั้นเพียง 5 ประเทศ คือ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ที่จะให้มีการรวมกลุ่มหรือร่วมมือกันเสริมสร้างให้ภูมิภาคมีสันติภาพอันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่วนอีก 5 ประเทศเข้ามาสมทบในภายหลังคือ บรูไน (พ.ศ. 2527) เวียดนาม (พ.ศ. 2538) ลาว (พ.ศ. 2540) พม่า (พ.ศ. 2540) และกัมพูชา (พ.ศ. 2542) ทำให้ ณ ปัจจุบันอาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ลาว อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม พม่า และกัมพูชา มีประชากรรวมประมาณ 590 ล้านคน ภายใต้วิสัยทัศน์ “One Vision, One Identity, One Community”

2. วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งอาเซียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 ก : 2-3) การรวมกลุ่มของประเทศอาเซียนเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และการบริหาร ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ รูปวงข้าว สีเหลืองบนพื้นสีแดง ล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาวและสีน้ำเงิน วงข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและการมีพลวัติ สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และสีน้ำเงิน หมายถึง สันติภาพและความมั่นคง

3. โครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555ข : 7-8) นโยบายการดำเนินงานของอาเซียนจะเป็นผลจากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน การประชุมสุดยอดเป็นการประชุมในระดับ สูงสุดเพื่อกำหนดนโยบายในภาพรวมและเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันประกาศเป้าหมายและแผนงานของอาเซียนในระยะยาว โดยการจัดทำเอกสารในรูปแบบของแผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ความตกลง (Agreement) หรืออนุสัญญา (Convention) เช่น Hanoi Declaration, Hanoi Plan of Action และ ASEAN Convention on Counter Terrorism เป็นต้น ส่วนการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสจะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งนโยบายในภาพรวม และนโยบายเฉพาะด้าน โดยหารือในรายละเอียดมากขึ้น

4. หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของอาเซียน

4.1 สำนักเลขาธิการอาเซียน หรือ ASEAN Secretariat ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretary-General) เป็นหัวหน้าสำนักงาน ผู้ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบันเป็นคนเวียดนาม คือนายเล เลือง มินห์ ซึ่งมีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี (ค.ศ. 2013-2018)

4.2 สำนักงานอาเซียนแห่งชาติ หรือ ASEAN National Secretariat เป็นหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียนมีหน้าที่ประสานกิจการอาเซียนในประเทศนั้นและติดตามผลการดำเนินงาน สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศและคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำกรมอาเซียน (ASEAN of Permanent Representatives-CPR) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตที่ได้รับการแต่งตั้งจากประเทศสมาชิก โดยมีภารกิจสนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียนและองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนตลอดจนดูแลความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วนภายนอก ประเทศไทยได้แต่งตั้งเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำอาเซียนและมีคณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา

5. กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555ค : 9-10) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 เมื่อปี 2550 ที่ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกฎบัตรอาเซียนซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่จะวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อน การร่วมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้โดยวัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน คือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเคารพกติกาในการทำงานมากขึ้นนอกจากนี้กฎบัตรจะให้สถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Organization) กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยข้อบทต่าง ๆ 13 บท 55 ข้อ มีประเด็นใหม่ que แสดงความก้าวหน้าของอาเซียนได้แก่ 1) การจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนของอาเซียน 2) การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนสอดส่อง และรายงานการทำตามความตกลงของรัฐสมาชิก 3) การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก 4) การให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีตามกฎบัตรฯ อย่างร้ายแรง 5) การเปิดช่องให้ใช้วิธีการอื่นในการตัดสินใจได้หากไม่มีฉันทามติ 6) การส่งเสริมการปรึกษาหารือกับระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อ

แก้ไขปัญหาคือกระทบต่อผลประโยชน์ร่วม ซึ่งทำให้การตีความหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในมีความยืดหยุ่นมากขึ้น 7) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที 8) การเปิดช่องทางให้อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาคประชาสังคมมากขึ้น 9) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน 2 ครั้งต่อปี จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือในแต่ละ 3 เสาหลักและการมีคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตาเพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมอาเซียน เป็นต้น

กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 กล่าวคือหลังจากที่ประเทศสมาชิกครบทั้ง 10 ประเทศ ได้ให้สัตยาบันกฎบัตรและการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2552 ที่จังหวัดเพชรบุรี เป็นการประชุมระดับผู้นำอาเซียนครั้งแรกหลังจากกฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้

6. ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 : 10-13) ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เป็นเป้าหมายของการรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้านรวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น โรคระบาด การก่อการร้ายหรืออาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่น ๆ ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) โดยเสาหลักแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC)

อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี อาเซียนจึงได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้นใน 3 ประการ คือ

2. การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านการทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น

3. ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม มาตรการสร้างความไว้วางใจและการระงับข้อพิพาทโดยสันติเพื่อป้องกันสงคราม และให้ประเทศ

สมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุขและไม่มีความหวาดระแวง และขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ

4. การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียน ในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบอาเซียน+3 กับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

5. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC)

อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน และมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานบูรณาการการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อย ๆ ลด หรือยกเลิกอุปสรรคระหว่างกันเป็นระยะ ทั้งนี้ กำหนดเป้าหมายให้ลดภาษีสินค้าเป็น 0% และลดหรือเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี

2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ขั้วริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration-IAI) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

ในการประชุมสุดยอดอาเซียนในปี พ.ศ. 2546 ผู้นำอาเซียนได้ออกแถลงการณ์ Bali Concord II เห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AFE) ภายในปี พ.ศ. 2563 และให้เร่งรัดการรวมกลุ่มเพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา (Priority Sectors) ได้แก่ การท่องเที่ยว การบิน ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร สินค้าประมง เทคโนโลยีสารสนเทศ (E-ASEAN) และสุขภาพ ต่อมาอาเซียนมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายใน โดยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2553 เป็นเป้าหมายในการรวมตัวของสินค้าและบริการ แต่ให้มีการผ่อนปรนสำหรับกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน และสร้างให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางภายในภูมิภาคคาบ

อำนาจของประเทศอื่น ๆ ภายในภูมิภาคที่มีบทบาทโดดเด่น เช่น จีนและอินเดีย ทั้งนี้ อาเซียนได้ตกลงที่จะเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการให้เร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม โดยใช้วัตถุประสงค์และขั้นส่วนที่ผลิตภายในอาเซียนซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินการเพื่อบู๊ตการเป็น AEC และมอบหมายให้ประเทศต่าง ๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลัก ดังนี้ 1) ไทย การท่องเที่ยวและการบิน 2) พม่า สินค้าเกษตรและสินค้าประมง 3) อินโดนีเซีย ยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้ 4) มาเลเซีย ผลิตภัณฑ์ยางและสิ่งทอ 5) ฟิลิปปินส์ อิเล็กทรอนิกส์ 6) สิงคโปร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและสุขภาพ

1. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (Functional Cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนา วัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจการพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด และการจัดการภัยพิบัติ สิ่งแวดล้อม โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินการความร่วมมือในแต่ละด้าน

อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา

และเน้นให้มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิด และศิลปินในภูมิภาคตลอดจนการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในภูมิภาคโดยเฉพาะในระดับประชาชน ทั้งนี้ โดยมีกลไกการดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมรายสาขา ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและระดับรัฐมนตรี และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม

7. ปณิธานของข้า-หัวท้าวว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555จ : 14-16) การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย ผู้นำอาเซียนได้ประกาศปณิธานว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความรับผิดชอบทางสังคม เน้นย้ำถึงบทบาทของการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ดังนี้

1. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาการเมืองและความมั่นคงในอาเซียน

1.1 สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์อาเซียนผ่านหลักสูตรอาเซียนในโรงเรียน และเผยแพร่ภูมิศาสตร์อาเซียนที่แปลเป็นภาษาต่าง ๆ ของชาติในอาเซียน

1.2 ให้ความสำคัญแก่การเข้าถึงเทคโนโลยีให้มากขึ้น เคารพในสิทธิมนุษยชน และค่านิยมในเรื่องแนวทางสันติภาพในหลักสูตรของโรงเรียน

1.3 สนับสนุนความเข้าใจและความตระหนักรู้ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อในภูมิภาคในหมู่อาจารย์ผ่านการฝึกอบรม โครงการแลกเปลี่ยน และการจัดตั้งข้อมูลพื้นฐานออนไลน์

1.4 จัดให้มีการประชุมผู้นำโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในภูมิภาคอาเซียน การสร้างศักยภาพและเครือข่าย รวมทั้งยอมรับการดำรงอยู่ของเวทีโรงเรียนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia School Principals' Forum: SEA-SPF)

2. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาเศรษฐกิจอาเซียน

2.1 พัฒนารอบทักษะภายในประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกเพื่อช่วยสนับสนุนการมุ่งไปสู่การจัดทำการยอมรับทักษะในอาเซียน

2.2 สนับสนุนการขับเคลื่อนของนักเรียน นักศึกษาให้ดีขึ้น โดยพัฒนาบัญชีรายการระดับภูมิภาคของอุปกรณ์สารสนเทศด้านการศึกษาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจัดหาได้

2.3 สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในภูมิภาคอาเซียน โดยผ่านกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับความพยายามในการปกป้องและปรับปรุงมาตรฐานทางการศึกษาและวิชาชีพ

2.4 พัฒนามาตรฐานด้านอาชีพบนพื้นฐานของความสามารถในภูมิภาคอาเซียนโดยมุ่งไปที่การสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก และเพื่อสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมโดยประสานกับกระบวนการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านแรงงาน

3. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

3.1 พัฒนาเนื้อหาสาระร่วมในเรื่องอาเซียนสำหรับโรงเรียน เพื่อใช้เป็นตัวอย่างสำหรับการฝึกอบรมและการสอนของครู อาจารย์

3.2 เสนอให้มีหลักสูตรปริญญาด้านศิลปวัฒนธรรมอาเซียนในมหาวิทยาลัย และเสนอให้มีภาษาประจำชาติอาเซียนให้เป็นภาษาต่างประเทศวิชาเลือกในโรงเรียน

3.3 สนับสนุนโครงการระดับภูมิภาคที่มุ่งเน้นที่การส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่เยาวชน รองรับการมีอยู่ของโครงการอื่น ๆ เช่น การนำเที่ยวโรงเรียนอาเซียน โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษาอาเซียน การประชุมเยาวชนอาเซียนด้านวัฒนธรรมการประชุมสุดยอดเยาวชนนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยอาเซียน การประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และการประกวดสุนทรพจน์ระดับเยาวชน

3.4 สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีพในประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการสนับสนุนการศึกษาสำหรับทุกคน

3.5 จัดให้มีการประชุมวิจัยด้านการศึกษาอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคให้เป็นเวทีสำหรับนักวิจัยจากประเทศสมาชิก เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองในประเด็นและเรื่องที่เกี่ยวข้องของภูมิภาค

3.6 สนับสนุนความเข้าใจและการตระหนักรู้ในประเด็นและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน โดยการบูรณาการให้อยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน และการมอบรางวัลโรงเรียนสีเขียวอาเซียน

3.7 เฉลิมฉลองวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคม) ในโรงเรียน โดยเฉพาะในเดือนสิงหาคมผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การร้องเพลงชาติอาเซียน การจัดการแข่งขันเรื่องประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียน การจัดแสดงเครื่องหมายและสัญลักษณ์อื่น ๆ ของอาเซียน การจัดค่ายเยาวชนอาเซียน เทศกาลเยาวชนอาเซียน และวันเด็กอาเซียน

8. นโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 ฉ : 18-24) การกำหนดให้ “การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ” เพื่อเตรียมคนไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีการเตรียมตัวอย่างไรประชาชนและเยาวชนมีความพร้อมเพียงใดที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมตัวด้านภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์เชิงบวก และค่านิยมร่วมของประเทศสมาชิกหรือประเด็นอื่น ๆ ที่สำคัญใน 3 เสาหลัก ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งประชาคมอาเซียนและมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง แต่จากผลการสำรวจทัศนคติและความตระหนักรู้เพื่อก้าวไปสู่ “อาเซียน” ของนักศึกษา จำนวน 2,170 คน จากมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า คนไทยเข้าใจและตื่นตัวในการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในอันดับท้าย ๆ ของประเทศสมาชิก ซึ่งการศึกษาจะต้องเป็นธงนำการขับเคลื่อนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการนำอาเซียนบรรลุสู่ประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก

การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีผลได้หรือประโยชน์ และผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งมีสิ่งท้าทายต่อการศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

1. ผลได้หรือประโยชน์

1.1 กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีประชากรรวมประมาณ 600 ล้านคน เป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริโภค และเพิ่มอำนาจในการต่อรองในระดับโลก

1.2 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต หากมีการผลิตมากต้นทุนก็จะต่ำลง

สูงขึ้น

1.3 มีแรงดึงดูดการลงทุนจากประเทศที่อยู่นอกกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

1.4 การรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนย่อมดีกว่าประเทศเดียว

2. ผลกระทบ

2.1 ต้องเตรียมความพร้อมของประชาชนให้ทันและยืดหยุ่นปรับตัวให้รับต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.2 ต้องพัฒนาประชาชนไทยให้มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

2.3 ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์เชิงบวก และพหุวัฒนธรรมให้แก่ประชาชนไทย เพื่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวและลดข้อขัดแย้งในภูมิภาคอาเซียน

2.4 ต้องผลิตบัณฑิตให้สามารถแข่งขันได้ในอาเซียนอย่างเร่งด่วน เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน และรองรับผลกระทบจากการเกิดเสรีในการเคลื่อนย้ายแรงงาน/บริการ คณะกรรมการวิชาชีพสภาวิชาชีพ

2.5 ต้องเพิ่มโอกาสในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) โดยอาศัยความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ของประเทศไทย แต่ต้องเน้นการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

2.6 ต้องพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนไทยให้มีความหลากหลาย เหมาะกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เน้นการเรียนรู้ในลักษณะของ Learning how to learn การเรียนรู้แบบ Project-Based Learning (PBL) การเรียนรู้จากชีวิตจริง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน

3. สิ่งท้าทายต่อการศึกษาของประเทศไทย

3.1 การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของคนในวงการศึกษา

3.2 การเตรียมความพร้อมในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ในด้านต่าง ๆ เช่น

- 1) ระเบียบระเบียบ กฎหมาย กระบวนการ
- 2) สถาบัน หน่วยงาน สถานศึกษา
- 3) บุคลากร เจ้าหน้าที่ ประชาชน
- 4) การประเมินผลกระทบด้านต่าง ๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา
- 5) ระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้

หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดวิทยากร จัดโครงการอาเซียนสัญจร จัดพิมพ์หนังสือ เอกสารเกี่ยวกับอาเซียน เผยแพร่

2) คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะกรรมการการศึกษา
วุฒิสภาได้ประชุมพิจารณา และมีข้อเสนอที่เป็นรูปธรรมนำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาสู่
ประชาคมอาเซียน ดังนี้

2.1) พัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษา
เฉพาะด้าน

2.2) จัดทำ Road Map เพื่อเตรียมคนไทยสู่ประชาคมอาเซียน มีแผนงาน
งบประมาณ หลักสูตร ทักษะภาษาอังกฤษ เสริมภาษาในประเทศอาเซียน

2.3) จัดตั้งชุมชนอาเซียน ประกอบด้วย ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง และ
ประชาชน ดำเนินชีวิตให้หลอมรวมความคิดอาเซียนเดียว รวมทั้งจัดตั้งศูนย์การศึกษาเพื่ออาเซียน
ทุกเขตตรวจราชการ เขตพื้นที่ จังหวัด อำเภอ

1. พัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารในองค์กรการศึกษา
2. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษาสู่สังคมอาเซียน
3. เตรียมพลเมืองไทยสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้สามารถแข่งขันในเวที
ประชาคมอาเซียนได้อย่างเข้มแข็ง ทั้งด้านภาษา ความรู้เศรษฐศาสตร์ การผลิต การลงทุน การค้า
การกระจายสินค้า การบริโภคสินค้าและการบริการ

4. แต่งตั้งผู้ช่วยทูตด้านการศึกษา

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านการศึกษา วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์
ระดับภูมิภาค และผลักดันให้เกิดความร่วมมือในอาเซียน จัดทำคู่มือให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้ง
ศูนย์ภูมิภาคว่าด้วยการอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถโอนย้ายหน่วยกิต และให้ทุนไปอบรม ศึกษา
แลกเปลี่ยนตามข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิก

2. สำนักเลขาธิการอาเซียนร่วมกับองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่าง
ประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) ได้ประชุมปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา 5 ปี
ของอาเซียนเมื่อวันที่ 4-5 ตุลาคม 2553 ที่กรุงเทพมหานคร และคณะที่ปรึกษา ASEAN-US Technical
Assistance and Training Facility ได้ยกร่างยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตาม
แผนการศึกษา 5 ปี ของอาเซียน 9 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน
2. การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในปี พ.ศ. 2558 โดยการ
จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ของภูมิภาค การสนับสนุนกิจกรรมและเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชนใน
อาเซียน

3. คุณภาพของมาตรฐานการเรียนการสอนและการพัฒนา
วิชาชีพครู

4. การเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของนักเรียน ครู และบุคลากร
ทางการศึกษาเครือข่ายและหุ้นส่วนภาคประชาชน

5. การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาและการ
พัฒนาฝีมือแรงงาน

6. ความเสมอภาคทางเพศ

7. การฝึกอบรมภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ ในภูมิภาค

8. การสนับสนุนการดำเนินงานอื่น ๆ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

ด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคอาเซียน ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยและภูมิภาค ความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพทางการศึกษา การใช้โครงสร้างพื้นฐานอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีการสื่อสารตลอดจนการบริหารจัดการทางการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนดินแดนแห่งความสงบสุข สันติภาพ และมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ดังนี้

1. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการด้านการศึกษาตามปฏิญญาชะอำ-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนให้มีความทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครู อาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2. ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2555-2558 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก

1. ส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค
2. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ และองค์กรระหว่างประเทศ
3. แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
4. กำหนดมาตรการเชิงรับและรุกเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้าและบริการด้านการศึกษา
5. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สอง ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ภาษาที่สาม
6. ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสมทบร่วมกับสถาบันต่างประเทศ

9. การขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555ช : 24-26) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบหมายให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN เพื่อเตรียมเยาวชนไทยให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากทุกภูมิภาค จำนวน 68 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. Sister School จำนวน 30 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 1 ภาษาพหุวัฒนธรรม

2. Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเน้นการเรียนการสอนภาษาของประเทศอาเซียน 1 ภาษา (ภาษาของประเทศที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย) พหุวัฒนธรรม เทคโนโลยี

โดยพัฒนาให้โรงเรียนทั้ง 2 รูปแบบเป็นศูนย์อาเซียนศึกษาที่มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก รวมทั้งจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก เพื่อเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนในโครงการเป็นต้นแบบในการขยายผลให้โรงเรียนทุกโรงทั่วประเทศขับเคลื่อนการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

3. ASEAN FOCUS SCHOOL จำนวน 14 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เน้นการจัดทำหน่วยการเรียนรู้อาเซียนศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาศูนย์อาเซียนศึกษาในโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 225 เขตพื้นที่ มีความพร้อมในการเตรียมบุคลากรและโรงเรียนในเขตพื้นที่สู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 รวมทั้งจัดการประชุมอบรม ชี้แจง สัมมนาสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และประเด็นสำคัญของอาเซียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจา และประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ทั้งนี้ ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ได้ดำเนินโครงการเพื่อเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน เช่น สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้มีความเป็นเลิศสู่สากล และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ และพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติ โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14 โรงเรียน

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์ SEAMOLEC ดำเนินโครงการโรงเรียนคู่พัฒนาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรม และค่านิยมระหว่างกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคัดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 23 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของอาเซียน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศภูมิภาคเอเชียที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

ความร่วมมืออาเซียนด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาภูมิภาคอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของกระทรวงศึกษาธิการด้วยการสร้างและพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้เข้มแข็งมีพลังพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ความมั่นคงของประเทศในอนาคต และรู้จักศักยภาพของตนเอง ศักยภาพของผู้อื่น มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน รู้เท่าทันและสามารถแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

10. บทบาท หน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555ช : 28-32) การดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับ ดังนี้

1. บทบาท หน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษามีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ และติดตาม เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่
ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ประสบผลสำเร็จ โดยดำเนินการดังนี้

2. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน
 3. จัดทำคู่มือดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN
 4. ประชุม/อบรม/ชี้แจง/สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ
พัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ให้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูใน
โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา
 5. จัดสรรเงินให้โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาดำเนินงาน/กิจกรรมตามโครงการ
 6. ประชาสัมพันธ์การเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน โดยผ่านสื่อสารมวลชน/แผ่น
พับ/โปสเตอร์ เว็บไซต์ ฯลฯ
 7. เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนารอบหลักสูตรประชาคมอาเซียนและภาษา
ต่างประเทศในโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา
 8. ประชุมอบรมชี้แจงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของศูนย์อาเซียนศึกษา
ครูภาษาต่างประเทศ ครูที่เลี้ยง และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อาเซียนศึกษา
 9. สร้างสื่อต้นแบบ เพื่อใช้ในกิจกรรมให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และความ
เข้มแข็งเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
 10. ส่งเสริมและสนับสนุนจัดกิจกรรมค่ายวิชาการประชาคมอาเซียน ประกวด
โครงการความรู้ ความตระหนักในอาเซียนสำหรับนักเรียน ครู ผู้บริหารระหว่างโรงเรียนในประเทศ
อาเซียนกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา
 11. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินโครงการ
 12. บทบาท หน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงาน
โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยดำเนินการดังนี้
1. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็น
ศูนย์อาเซียนศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายอาเซียน
 2. ดำเนินการตามคู่มือดำเนินงานโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of
ASEAN
 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาชี้แจงสร้าง
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN ให้แก่
โรงเรียนเครือข่ายอาเซียน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา ประชาสัมพันธ์การเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียนโดยผ่านสื่อสารมวลชน แผ่นพับ/โปสเตอร์ เว็บไซต์ ฯลฯ
 5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาส่งเสริม สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนารอบหลักสูตรประชาคมอาเซียนและภาษาต่างประเทศใน โรงเรียนเครือข่ายอาเซียน
 6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาส่งเสริมและ สนับสนุนจัดกิจกรรมค่ายวิชาการประชาคมอาเซียน ประกวดโครงการความรู้ ความตระหนักในอาเซียน สำหรับนักเรียน ครู ผู้บริหารระหว่างโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายอาเซียน
 7. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็น ศูนย์อาเซียนศึกษาและโรงเรียนเครือข่ายอาเซียนเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน
3. บทบาท หน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา
 1. จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักให้ บริการและพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน
 2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
 3. จัดกิจกรรมสร้างความตระหนัก ตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนใน โรงเรียน
 4. จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ตามโครงการพัฒนาสู่ ประชาคมอาเซียน
 5. แต่งตั้งครูในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้รับผิดชอบศูนย์อาเซียนศึกษา
 6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน
 - 6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สามารถ ดำเนินการใน 3 ลักษณะ ได้แก่
 - 6.1.1 นำไปสอนสอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการ เรียนรู้
 - 6.1.2 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น ประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษ เพื่อเยาวชนอาเซียน ภาษาและวัฒนธรรมอาเซียนเวียดนาม ICT กับประชาคมอาเซียน
 - 6.1.3 จัดทำเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุม/ชมรมรักอาเซียน เยาวชน อาเซียน ค่ายเยาวชนอาเซียน ภาษาในอาเซียน หรือจัดกิจกรรมเสริมและจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
 - 6.2 แนวการจัดการเรียนรู้
 - 6.2.1 จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนรู้
 - 6.2.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6.2.3 จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

6.2.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด

กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนัก

6.2.5 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

6.2.6 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

6.2.7 จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

6.3 สื่อการเรียนรู้

6.3.1 สื่อการเรียนรู้ ที่สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

6.3.2 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

6.3.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต Web-Community

6.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง

7. บริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย

8. บริการจัดการเรียนรู้เคลื่อนที่ให้กับโรงเรียนเครือข่าย

9. จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอาเซียน และโครงการสร้างความตระหนักในอาเซียน

10. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ

11. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานโครงการของศูนย์อาเซียนศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษานักเรียนให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน เช่นความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ความสามารถในการใช้ ICT อินเทอร์เน็ต Web-Community ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ การคำนวณ การให้เหตุผล การแสวงหาความรู้ ความสามารถในการใช้กระบวนการกลุ่ม การแก้ปัญหา การสืบเสาะ การสร้างความตระหนัก การแสวงหาความรู้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีทักษะชีวิต กล้าแสดงออก เอื้ออาทรและแบ่งปันเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

โดยสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้และจัดมุมอาเซียน หรือตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สามารถดำเนินการใน 3 ลักษณะ ได้แก่

3.1.1 นำไปสอนสอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8กลุ่มสาระการเรียนรู้

3.1.2 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น ประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษ เพื่อเยาวชนอาเซียน ภาษาและวัฒนธรรมเวียดนาม ICTกับประชาคมอาเซียน

3.1.3 จัดทำเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุม/ชมรมรักอาเซียน เยาวชนอาเซียน ค่ายเยาวชนอาเซียน ภาษาในอาเซียน หรือจัดกิจกรรมเสริมและจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.2 แนวการจัดการเรียนรู้

3.2.1 จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

3.2.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.3 จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

3.2.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนัก

3.2.5 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดประเมินผลตามสภาพจริง

3.2.6 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

3.2.7 จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

3.3 สื่อการเรียนรู้

3.3.1 สื่อการเรียนรู้ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

3.3.2 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

3.3.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต Web-Community

3.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง

4. จัดงานวันอาเซียนเดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ

11. หลักสูตรแกนกลางอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook)

1. ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

Asean Curriculum Sourcebook (2012) สำนักเลขาธิการอาเซียน สำนักงานเลขาธิการซีมีโอ ASEAN – US Technical Assistance (USAID) และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสมาชิกได้ร่วมกันจัดทำเอกสารต้นฉบับหลักสูตรแกนกลางอาเซียนเพื่อให้สถานศึกษา ครูใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ความรู้/สอนเรื่องอาเซียนในมุมมองของการเป็นภูมิภาคเดียวกัน โดยได้มีการเปิดตัวเอกสารระหว่างการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2556 ที่สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อให้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนนำต้นฉบับหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ ตามวิธีการเรียนการสอน ความต้องการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของแต่ละประเทศต่อไป

2. เป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

หลักสูตรแกนกลางอาเซียน จัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นในประเด็นต่อไปนี้

1. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เสริมสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความเป็นอัตลักษณ์อาเซียน
2. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งรวมเป็นหนึ่งเดียว
3. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี การเป็นมิตรประเทศที่ดี และมีความรับผิดชอบร่วมกันมากยิ่งขึ้น
4. การส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม เคารพในหลักพื้นฐานของเสรีภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ
5. การส่งเสริมความตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และมุ่งเน้นค่านิยมร่วมกัน
6. การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิ และส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

3. สาระสำคัญ (Theme)

สาระสำคัญของการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางอาเซียนจะเน้นใน 5 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN-Cultural Community: ASCC) และรองรับ Roadmap for an ASEAN Community

1. การรู้จักอาเซียน (Knowing ASEAN)
2. การตระหนักถึงคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Valuing Identity and Diversity)
3. การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น (Connecting Global and Local)
4. การส่งเสริมความเสมอภาคและยุติธรรม (Promoting Equity and Justice)
5. การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working together for a Sustainable Future)

4. แนวทางการเรียนรู้ (Pathways)

1. ประชาชน (People) เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มชาติพันธุ์ มรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น
2. สถานที่ (Place) เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ ภูมิอากาศ

ภูมิประเทศ ระบบนิเวศ เป็นต้น

3. วัสดุ (Materials) เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น สิ่งประดิษฐ์ งานศิลปะ เป็นต้น

4. แนวคิด (Ideas) ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นของศาสนา ความเชื่อ ปรัชญา ค่านิยม เป็นต้น

5. สาขาวิชา (Subject Areas)

1. ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ (History and Social Studies)
2. วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (Science and Mathematics)
3. หน้าที่พลเมืองและจริยศาสตร์ (Civic and Moral Education)
4. ภาษาและวรรณกรรม (Languages and literature)
5. ศิลปะ (Arts)
6. สุขศึกษาและพลศึกษา (Health and Physical Education)
7. เทคโนโลยี (Technology)

12. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน เพื่อให้สถานศึกษาใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. พิจารณานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ประการ (พ.ศ. 2553-2554) และ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2555-2558) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก เพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในอาเซียน ให้บรรลุตามเป้าหมายในปี พ.ศ. 2558

2. พิจารณาจุดเน้นข้อที่ 8 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554)

3. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

4. วิเคราะห์ ASEAN Curriculum Sourcebook ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางอาเซียน

5. วิเคราะห์องค์ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกี่ยวกับ

อาเซียน

6. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน

7. จัดทำรายวิชาพื้นฐานที่บูรณาการอาเซียน รายวิชาเพิ่มเติมที่เน้นอาเซียน และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นนักเรียน

8. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบด้วยกระบวนการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design Process) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะสำคัญและปลูกฝังคุณลักษณะของเด็กไทยในอาเซียน

9. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริม/ปลูกฝังคุณลักษณะของเด็กไทยในอาเซียน โดยจัดบรรยากาศ กิจกรรมวันสำคัญ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ป้ายนิเทศ มุมอาเซียนศึกษา หรือศูนย์อาเซียนศึกษา เป็นต้น

13. คุณลักษณะเด็กไทยและตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. คุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมอาเซียน

คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียนกำหนดเป็นลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและ

วัฒนธรรม

1.2 มีความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

2. ด้านทักษะ/กระบวนการ

2.1 ทักษะพื้นฐาน

2.1.1 สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศในอาเซียนอีกอย่างน้อย 1 ภาษา)

2.1.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์

2.1.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี

2.1.4 มีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

2.2 ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม

2.2.1 เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2.2 มีภาวะผู้นำ

2.2.3 เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2.3 ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน

2.3.1 เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

2.3.2 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3.3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง

2.3.4 มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง

3. ด้านเจตคติ

3.1 มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน

3.2 ร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน

3.3 มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน

3.4 มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม

3.5 ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา

3.6 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งคุณภาพเด็ก คุณภาพครู และคุณภาพผู้บริหาร เพื่อใช้ประเมินความสำเร็จ ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียน ดังนี้

ตาราง 1 ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านความรู้

คุณลักษณะของผู้เรียน	ตัวชี้วัดประเมินศึกษา
<p>1. มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน</p> <p>1.1 ด้านการเมือง ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบการปกครอง - ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ <p>- สิทธิเด็ก/สิทธิมนุษยชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายระหว่างประเทศ <p>1.2 ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบบเงินตราของประเทศในกลุ่มอาเซียน - ระบบเศรษฐกิจ - ปัจจัยการผลิต - แรงงาน การค้าเสรี <p>ข้อตกลงทางการค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ <p>1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่</p> <p>- ชาติพันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาษา - ศาสนา - การแต่งกาย - สาธารณสุข - สภาพทางภูมิศาสตร์ - เอกลักษณ์ไทย - บุคคลสำคัญ - ประวัติศาสตร์ - ชาติพันธุ์ <p>2. มีความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน ได้แก่</p> <p>2.1 ความหมาย ความสำคัญ</p>	<p>1.1 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับระบบการปกครอง สิทธิเด็กในด้านการเมือง</p> <p>1.2 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับระบบเงินตรา ระบบเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิต แรงงาน</p> <p>1.3 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับ ภาษา ศาสนา บุคคลสำคัญ สภาพทางภูมิศาสตร์ สาธารณสุข เอกลักษณ์ไทย ประวัติศาสตร์ ในด้านสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>2.1 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบายความหมายความสำคัญของอาเซียน</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้เรียน	ตัวชี้วัดประถมศึกษา
2.2 สารสำคัญของกฎบัตรอาเซียน <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายและหลักการ - องค์กรอาเซียน - องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน - กระบวนการตัดสินใจ - การระงับข้อพิพาท - อัตลักษณ์ สัญลักษณ์ - ความสัมพันธ์กับภายนอก 	2.2 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบาย เป้าหมายและหลักการ อัตลักษณ์ สัญลักษณ์ กฎบัตรอาเซียน

ตาราง 2 ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านทักษะ/กระบวนการ

คุณลักษณะของผู้เรียน	ตัวชี้วัดประถมศึกษา
<u>ทักษะพื้นฐาน</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศในอาเซียนอีก อย่างน้อย 1 ภาษา) 2. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ 3. มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี 4. มีความสามารถในการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้สื่อสาร 3. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสันติวิธี 4. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่น
<u>ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2. มีภาวะผู้นำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร้อยละของนักเรียนที่เคารพและยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม 2. ร้อยละของนักเรียนที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาเซียนศึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้เรียน	ตัวชี้วัดประถมศึกษา
3. เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง <u>ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน</u>	3. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็น
1. เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน (สิทธิเด็ก/สิทธิมนุษยชน)	1. ร้อยละของนักเรียนที่ยอมรับความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์บนความแตกต่าง
2. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง	3. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถอธิบายเหตุผลด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง
4. มีความสามารถในการจัดการ/ควบคุมตนเอง (การวางแผน การดำเนินการตามแผนประเมินผล)	4. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถ ปฏิบัติตนตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

ตาราง 3 ตัวชี้วัดคุณภาพนักเรียนด้านเจตคติ

คุณลักษณะของผู้เรียน	ตัวชี้วัดประถมศึกษา
1. มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน	1. ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น
2. ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน	2. ร้อยละของนักเรียนที่แสดงความเอื้ออาทรแบ่งปันระหว่างสมาชิกในประเทศอาเซียน
3. มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน	3. ร้อยละของนักเรียนที่ยอมรับและเห็นประโยชน์ของการเป็นอาเซียน
4. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล (การระบอบธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม) สันติวิธี/สันติธรรม	4.1 ร้อยละของนักเรียนที่มีคารวะธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม 4.2 ร้อยละของนักเรียนที่สามารถแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี/สันติธรรม
5. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา	5. ร้อยละของนักเรียนที่ยอมรับความแตกต่างการนับถือศาสนา
6. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6. ร้อยละของนักเรียนที่สามารถดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1. ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นิยามความหมายของเจตคติ (Attitude) ไว้อย่างมากมายซึ่งแตกต่างกันไปดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 235) ได้ให้ความหมายว่าเจตคติหมายถึงท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude ในภาษาไทยใช้คำว่าทัศนคติแต่ปัจจุบันศัพท์บัญญัติตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ใช้คำว่าเจตคติ

สุรางค์ไคว้ตระกูล (2553 : 365) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็นอัฒนิสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิด (Ideas) เจตคติอาจเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกถึงค่านิยมและความเชื่อของบุคคลแต่ละคน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 243) ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจของเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก

รังสรรค์ โหมงยา (2554 : 325) ให้ความหมายของเจตคติว่าความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ ว่าสิ่งนั้น ๆ ดีหรือไม่ต่อตนเอง สัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลในลักษณะพึงพอใจนำไปสู่ความพร้อมในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและการประเมินค่าเหล่านั้น

จากข้อความข้างต้นสรุปว่าเจตคติหมายถึงความรู้สึกความเชื่อความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะคือทางบวกจะแสดงในลักษณะความชอบ และความพึงพอใจเห็นด้วยและทำให้อยากปฏิบัติอีกลักษณะหนึ่งคือทางลบ จะแสดงออกในลักษณะความไม่พึงประสงค์ไม่พอใจไม่สนใจ ไม่เห็นด้วยอาจทำให้บุคคลต้องการหนีห่างสิ่งเหล่านั้นและเจตคติอาจแสดงออกในลักษณะกลาง ๆ เช่นรู้สึกเฉยๆไม่รักไม่ชอบทั้งนี้เจตคติจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ

2. ความหมายของเจตคติทางบวก

เจตคติเชิงบวกหรือทางบวก คือ การมีความรู้สึกดี ๆ ต่อสิ่งที่ทำ ไม่ว่าจะจะเป็นความคิดที่ดี ความสนใจอย่างยิ่ง จนไปถึงความเชื่อมั่นศรัทธา ความรู้สึกสนุกชื่นชม และมีคุณค่าต่อสิ่งที่ได้ทำ เวลาเราอ่านหนังสือที่เราชื่นชอบหรือวีดีโอหนังชุดที่เราชื่นชอบ บางครั้งเรานั่งอ่านนั่งดูทีวีได้ทั้งคืนโดยไม่รู้สึกเบื่อ ไม่รู้สึกเหนื่อยเลย นั่นคือเรามีความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี และสนใจสิ่งนั้นเป็นอย่างมาก เจตคติเชิงบวกต่อสิ่งที่เราทำ ก่อให้เกิดพลังอย่างมหาศาลขึ้นในตัวเรา เราทำสิ่งนั้น ๆ ได้นาน ๆ โดยไม่เบื่อไม่เมื่อย ไม่เพลีย และมีสมาธิอย่างยิ่ง (สะกดจิตกับชีวิตและครอบครัว : เว็บไซต์)

3. ทฤษฎีการเกิดและการเปลี่ยนเจตคติ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 261- 264) การศึกษาทฤษฎีต่างๆทางด้านเจตคติจะช่วย
ให้บุคคลเกิดความเข้าใจเจตคติได้ดีขึ้น การอธิบายเจตคติมีหลายแนวคิดซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่

1. กลุ่มที่อธิบายด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ความสัมพันธ์เชื่อมโยง

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า เจตคติของเรานั้นเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้และมีการ
เปลี่ยนแปลงได้เหมือนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ขณะที่เราเรียนรู้ก็จะเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่ง
นั้นไปด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้จึงมีการเสริมแรง การวางเงื่อนไข การเลียนแบบ และการเชื่อมโยง

1.1 การเสริมแรง เป็นเจตคติที่เกิดขึ้นจากการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ
การเสริมแรงทางบวก เช่น เจตคติที่ดีต่อการเรียนได้รับคำชมจากครู ก็จะทำให้มีมานะพยายามและตั้งใจ
เรียนมากขึ้น แต่ถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ถูกติ ถูกว่า ก็ยิ่งไม่อยากเรียน

1.2 การวางเงื่อนไข การวางเงื่อนไขเกิดขึ้นเพื่อเจตคติต่อสิ่งหนึ่งแล้วไปควบคุม
หรือสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่ง ทำให้มีเจตคติต่อสิ่งนั้นเหมือนกัน เช่น เรามีเจตคติต่อการเล่นฟุตบอลดี
ต่อมาก็ได้เห็นผู้เล่นฟุตบอลเป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียงก็มีเจตคติที่ดีต่อกีฬาอื่นด้วย

1.3 การเลียนแบบ การเลียนแบบทางเจตคติ เกิดจากการที่บุคคลรับรู้เจตคติที่
คนอื่นมีอยู่แล้ว จึงเรามาเป็นของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ตรง เช่น พ่อแม่มีเจตคติที่ดีต่อ
การแต่งกายดี ลูกก็จะมีเจตคติเช่นนั้น โดยปกติแล้วบุคคลจะเลียนแบบเจตคติของคนที่เรารักและชื่น
ชอบเลื่อมใสและศรัทธา หรือถ้าเราพบว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมมีเจตคติอย่างนั้น บางทีเราก็พลอยมีเจต
คติเช่นนั้นไปด้วย เป็นลักษณะการปรับตัวให้เข้ากับสังคมอย่างหนึ่ง

1.4 การเชื่อมโยง การเกิดเจตคติทางเชื่อมโยง เป็นผลจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของ
เจตคติ มีการเชื่อมโยงลักษณะบางอย่างเข้าด้วยกัน ตามความคิดความเข้าใจของตน ซึ่งเป็นการ
เชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน เช่น ถ้าเรามีเจตคติที่ไม่ดีต่อคนที่สูบบุหรี่เมื่อพบคนสูบบุหรี่ก็จะมีเจตคติ
ไม่ดีด้วย

2. กลุ่มที่อธิบายด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ความเข้าใจ

2.1 ทฤษฎีความขัดแย้งด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Dissonance-Theory)
Festiger (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 263 ; อ้างอิงมาจาก Festiger.
1975) อธิบายว่า องค์ประกอบของเจตคติ คือ ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งได้แก่ความคิดเห็นข้อเท็จจริงต่างๆที่
แต่ละคนได้รับบางครั้งก็พบว่า ความรู้ความเข้าใจมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจและไม่
สบายใจ จึงปรับความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกันนั้น เป็นการเปลี่ยนเจตคติ เช่น คนมีเจตคติว่าคน
แต่งตัวดีเป็นคนฐานะดี แต่เขาพบว่าไม่เป็นความจริง เขาจึงปรับเจตคติใหม่ว่าคนแต่งตัวดี อาจไม่ใช่คน
ฐานะดีก็ได้ ก็จะทำให้เขาเกิดความขัดแย้งน้อยลงเนื่องจากเขาเป็นคนที่แต่งตัวดีแต่ฐานะไม่ดีเป็นต้น

2.2 ทฤษฎีความสอดคล้องระหว่างความรู้สึกหรืออารมณ์กับความรู้ความเข้าใจ
(Affective Cognitive Consistency)

Rosenberg (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 264 ; อ้างอิงมาจาก
Rosenberg. 1956) อธิบายว่า เจตคติจะไม่เปลี่ยน ถ้ายังมีความสอดคล้องกันระหว่างความรู้สึกหรือ
อารมณ์กับความรู้ความเข้าใจ แต่ถ้าองค์ประกอบทั้งสองเกิดขัดแย้งกัน ก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ไปใน
ทิศทางเดียวกัน มิฉะนั้นจะเกิดความไม่สบายใจขึ้น เช่น เรามีเจตคติที่ดีต่อเขาเนื่องจากเขาเป็นคนดี
และเราก็ชอบเขา แต่ต่อมาเราพบว่า เขาไม่ได้เป็นคนดีดังที่เราคิด เราจึงต้องเปลี่ยนเจตคติใหม่ให้เป็นอย่าง

เขาเป็นคนไม่ดี เราไม่ชอบเขา เราไม่สามารถทนความขัดแย้งของตนเองได้ว่า เขาเป็นคนดี เราชอบเขา อยู่ เป็นต้น

2.3 ทฤษฎีความสมดุล (Balance Theory)

Heider (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 264 ; อ้างอิงมาจาก Heider. 1958) อธิบายว่า เจตคติแต่ละคนในสังคมที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ไปในทางที่สอดคล้องกันกับเจตคติของอีกคนหนึ่ง เพื่อให้เกิดความสมดุล เมื่อเกิดสภาวะที่ไม่สมดุล บุคคลก็จะพยายามหาทางออกในการเปลี่ยนเจตคติ ให้เข้าสู่สภาวะสมดุล เช่น เปลี่ยนทิศทางของเจตคติที่มีต่อสิ่งของ หรือเปลี่ยนทิศทางของเจตคติที่มีต่อบุคคล หรือชักจูงให้อีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนตามตนเอง

2.4 ทฤษฎีความลงรอยเดียวกัน (Congruity Theory)

Osgood และ Tannenbaum (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 264 ; อ้างอิงมาจาก Osgood and Tannenbaum. 1955) มีแนวคิดว่าการเปลี่ยนเจตคติของบุคคล จะเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับลักษณะที่เราประเมินผู้คนที่เกี่ยวข้องและเจตคติเดิมของบุคคล เมื่อเกิดความไม่ลงรอยของเจตคติบุคคลก็จะปรับเจตคติให้ลงรอยกับสถานการณ์มากขึ้น

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 330-333) สรุปสาเหตุของการเกิดเจตคติไว้ ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อมของบุคคล (Direct and Indirect Experience) ซึ่งการที่บุคคลมีประสบการณ์ที่รู้สึกพอใจย่อมจะก่อให้เกิดเจตคติที่ดีหรือเจตคติทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่บุคคลไม่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดีหรือเจตคติทางลบตามมา ทั้งนี้เจตคติเกิดจากการที่บุคคลทำการวิเคราะห์ประสบการณ์และสังเคราะห์ แนวความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์ที่ได้รับแล้วสรุปลงเป็นเจตคติ
2. การติดต่อสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างกับคนอื่น ๆ ทำให้บุคคลได้เกิดการประเมินค่าข้อมูลเหล่านั้น การยอมรับ หรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสาร ที่จะนำไปสู่การเกิดความรู้สึก และความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นตามข้อมูลที่ได้รับมีผลทำให้เกิดเจตคติขึ้น
3. การศึกษาเล่าเรียน การอบรมสั่งสอน ทั้งการสอนที่เป็นทางการ (Formal) และไม่เป็นทางการ (Informal) สถาบันที่ทำหน้าที่สอน เพื่อปลูกเจตคติมีมากมาย เช่น บ้าน โรงเรียน วัด สิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน เด็กที่อยู่ภายในสถาบันก็จะได้รับความคิด ความนิยมมาเป็นเจตคติของตน
4. การเลียนแบบ เจตคติเกิดขึ้นได้จากการเป็นแบบอย่างหรือจากการรับเอาแบบอย่างมาเป็นของตน เนื่องจากองค์ประกอบด้านการเรียนรู้เชิงประเมินค่า ทำให้บุคคลเห็นคุณค่าของสิ่งใด ๆ ทำให้เกิดการเลียนแบบหรือการสังเกตจากแม่แบบ (บุคคลอื่น) ก็ได้
5. อิทธิพลของสื่อมวลชน การเกิดของเจตคติในลักษณะของการรับข้อมูลจากสื่อมวลชนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยอมรับนวัตกรรมของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประเมินค่าแล้วว่าดีต่อตนเอง ทำให้บุคคลค่อย ๆ พัฒนาเจตคติในเรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น
6. การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว มีอิทธิพลที่จะสร้างภาพพจน์หล่อหลอมเป็นเจตคติ
7. พลังความกดดันของกลุ่ม (Group Pressure) ความเป็นกลุ่มเดียวกันพวกเดียวกัน

ภายใต้วัฒนธรรม ภายในสังคม ความเชื่อทางศาสนาเดียวกัน โน้มนำให้บุคคลเกิดแนวคิดหรือหลักการดำรงชีวิตโน้มเอียงในแนวทางของกลุ่ม หล่อหลอมให้เกิดเจตคติเกิดขึ้น

8. การรับการถ่ายทอดหรือเลียนแบบเจตคติจากคนอื่น บุคคลจะแปรพฤติกรรมของคนอื่นออกมาเป็นเจตคติ ถ้าบุคคลยอมรับนับถือหรือเคารพคนนั้น บุคคลก็จะยอมรับแนวคิดและยึดเป็นแบบอย่าง (Model) ของคนนั้นมาพัฒนาเป็นของตนเอง ด้วยการถ่ายแบบทำตัวเองให้เหมือนตัวแบบเรื่องต่าง ๆ ทั้งความรู้สึกนึกคิดและการแสดงพฤติกรรม

9. ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยี ช่วยให้ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพราะการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอด ซึมซับรับทราบสิ่งใหม่ๆ จะทำให้เกิดการประเมินค่าว่าอะไรที่ดีกว่าตนเองก็จะรับไว้ ทำให้เกิดเจตคติใหม่ขึ้น

10. บุคลิกภาพ เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นผลรวมของความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่มีความมั่นคง คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นผลมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำมาก่อนการเกิดเจตคติ ดังนั้นการที่บุคคลมีบุคลิกภาพแบบใด ย่อมที่จะพัฒนาเจตคติในลักษณะที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองเป็นหลัก บุคลิกภาพอาจจะไม่ใช่สาเหตุของการเกิดเจตคติ แต่ก็มีอิทธิพลในการกำหนดลักษณะและทิศทางของเจตคติได้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 64-65) ได้ศึกษาทฤษฎีการเกิดและการเปลี่ยนเจตคติ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory)

ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีนี้ก็คือ เจตคติสามารถเรียนรู้ได้เหมือนกับลักษณะอื่นๆ ของคน คนแสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อสร้างสมการการเรียนรู้ เขาเรียนรู้ความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ ได้จากข้อเท็จจริง เช่น เด็กเล็ก ๆ เรียนรู้ว่าสัตว์ชนิดหนึ่งคือสุนัข สุนัขตัวนั้นเป็นเพื่อนได้และเป็นสัตว์ที่ดีที่สุดในที่สุดเขาก็เรียนรู้ว่าเขาชอบสุนัข เด็กเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกของเจตคติ ซึ่งอาศัยกระบวนการที่ควบคุมการเรียนรู้ นั่นก็คือกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ในการก่อเกิดเจตคติได้

แต่ละคนแสวงหาข้อมูลและความรู้สึกโดยกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์ การเชื่อมสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งเร้าปรากฏในเวลาเดียวกันและสถานที่เดียวกัน เช่น ครูประวัติศาสตร์อธิบายคำว่า นาซี ด้วยท่าทางซึ่งขึงขังเป็นปรักษ์ เราจะสร้างความเชื่อมสัมพันธ์ความรู้สึกทางลบกับคำว่านาซี ในทางกลับกันถ้ากล่าวถึงความกล้าหาญของทหารไทยที่สร้างวีรกรรมสู้ศึกที่เขาต่อ ก็จะมีความรู้สึกดีต่อทหารไทย ยกย่องเป็นวีระบุรุษ เกิดเจตคติทางบวกขึ้น เจตคติเกิดขึ้นจากความรู้ต่าง ๆ บวกการเชื่อมโยงกับด้านการประเมินคุณลักษณะนั้น ๆ นั่นคือการเรียนรู้ผ่านการเสริมแรง เช่น การเรียนคณิตศาสตร์สอบได้ A ก็รู้สึกชอบและสบายใจ อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น ๆ ถ้าเราไปพูดให้เพื่อนเห็นประโยชน์จากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ว่าสนุกเรียนง่ายถือเป็นการเสริมแรงให้เพื่อน ๆ เกิดความสนใจ มีความรู้สึกทางบวกกับวิชานี้ นั่นคือเพื่อน ๆ จะเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ก็เพราะได้เสริมแรงจากผู้ที่ได้ A ในวิชาคณิตศาสตร์นั่นเอง

เจตคตินอกจากจะเกิดจากการเรียนรู้โดยวิธีเชื่อมสัมพันธ์และวิธีการเสริมแรงแล้ว ยังจะเกิดขึ้นจากกระบวนการเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้ชนิดหนึ่งการเลียนแบบจะต้องมีตัวแบบไว้ให้ คนธรรมดาชอบเลียนแบบคนอื่น ถ้าผู้นั้นเป็นคนแข็งแรงและมี

ความสำคัญตัวแบบที่สำคัญคือสถาบันครอบครัว เด็กจะเลียนแบบเจตคติของพ่อแม่ พ่อวัยรุ่นจะเลียนแบบเจตคติของกลุ่มเพื่อน นอกจากนั้นเขายังเรียนรู้ได้จากครู ความคิดจากหนังสือ

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ การเสริมแรงและการเลียนแบบเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้เจตคติ ผลก็คือทฤษฎีการเรียนรู้เป็นตัวทำให้เกิดเจตคติขึ้นมา จากการเรียนรู้ข้อเท็จจริงความเชื่อต่าง ๆ แล้วประเมินออกมาว่าอะไรมีความสำคัญทางบวกและอะไรเป็นไปทางลบ

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Incentive theory)

ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดการเกิดเจตคติว่าเป็นกระบวนการให้น้ำหนักจากคุณและโทษของเป้าเจตคตินั้น ๆ แล้วพิจารณาตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุด ลองพิจารณาดูว่าที่เรารักหรือชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นอยู่ ๆ เกิดรักและชอบขึ้นมาเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เรารักหรือชอบจะต้องมีคุณมีประโยชน์ต่อเราแน่ อาจจะมีสิ่งไม่ดีอยู่บ้างแต่เมื่อชั่งใจดูคุณและโทษแล้ว เห็นว่าน้ำหนักของคุณประโยชน์มีสูงกว่าเราก็จะชอบสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าเป้าเจตคตินั้นมีโทษหรือไร้ประโยชน์มากกว่าก็จะไม่ชอบสิ่งนั้นจากการพิจารณาตัดสินใจโดยกระบวนการแบบนี้จึงทำให้เกิดเจตคติทางบวกหรือทางลบขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสาวคนหนึ่งได้รับเชิญไปงานเลี้ยงสังสรรค์ เขาคิดว่าเป็นงานที่สนุกพบปะเพื่อนฝูงจึงมีเจตคติทางบวก แต่ขณะเดียวกันผู้เป็นพ่อแม่ไม่อยากให้ลูกสาวไปงานเลี้ยง เพราะกำลังเรียนเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย แนวคิดนี้ถ้ามีเจตคติที่ดีต่อพ่อแม่มาก เธอก็จะมีเจตคติต่องานเลี้ยงเป็นลบ ตามทฤษฎีนี้เด็กสาวต้องพิจารณาตัดสินใจน้ำหนักคุณและโทษของการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ว่าไปงานหรืออ่านหนังสืออะไรสำคัญกว่า ก็เกิดเจตคติขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติมีหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ที่ทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือทฤษฎีการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้ต้องอาศัยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลวัดได้ยากดังนั้น สิ่งที่จะทำให้เกิดเจตคติในตัวบุคคลได้ดีที่สุดต้องเกิดจากการเรียนรู้

4. คุณลักษณะของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 249 - 251) สรุปลักษณะของเจตคติว่ามี 7 ประการ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์สิ่งเร้าต่างๆรอบตัว บุคคลการอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้นับธรรมชาติประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติแม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกันก็มีเจตคติที่แตกต่างกันไปด้วยสาเหตุหลายประการเช่นสติปัญญาอายุ เป็นต้น

2. เจตคติเป็นการตระเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็นการเตรียมความพร้อมภายในจิตใจ มากกว่าภายนอกที่จะสังเกตได้สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบยอมรับหรือไม่ยอมรับและจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วยเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้และบางครั้งไม่ค่อยมีเหตุผล

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมินทิศทางของการประเมินคือลักษณะความรู้สึกที่เกิดขึ้นถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่าชอบพอใจเห็นด้วยก็คือทิศทางในทางที่ดีเรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวกและถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดีเช่นไม่ชอบไม่พอใจก็มีทิศทางในทางลบเจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้น แต่เป็นเพียงความรู้สึกในทางไม่ดี เช่นเจตคติในทางลบต่อการคดโกง การเล่นเกมพนันการมีเจตคติในทางบวกก็ไม่ได้หมายถึงเจตคติที่ดีและพึงปรารถนาเช่นเจตคติทางบวกต่อการโกหก การสูบบุหรี่ เป็นต้น

4. เจตคติที่มีความเข้มคือปริมาณมากน้อยของความรู้สึกถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามีความเข้มสูงถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติที่มีความคงทนเจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของคนนั้นการยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใด ทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกพฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้นเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้นและการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่นบุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูคำคนอื่นนอกจากไม่ชอบคนนั้นแล้วอาจจะเป็นเพราะถูกทำท่ายกก่อน

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้นแต่ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะตรงกันเพราะก่อนแสดงออกบุคคลนั้น ต้องปรับปรุงให้เหมาะกับบัพสถานของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 327) สรุปลักษณะของเจตคติ ดังต่อไปนี้

1. เจตคติเป็นผลมาจากการที่บุคคลเกิดความรู้เชิงประเมินค่า ต่อสิ่งเร้าใด ๆ แล้วนำเอาการประเมินค่านั้นมาเปลี่ยนแปลงเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงค่าได้ทั้งด้านคุณภาพและระดับความเข้มซึ่งเจตคติจะมีทิศทางทั้งทางบวกและทางลบ

3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าจะมาติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เจตคติไม่ได้เป็นผลมาจากโครงสร้างภายในตัวบุคคลหรือวุฒิภาวะแต่โครงสร้างภายในและวุฒิภาวะจะเป็นตัวสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งผลทำให้เกิดเจตคติตามมา

4. เจตคติของบุคคลขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าบางอย่างทางสังคมโดยเฉพาะ

5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

6. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นเจตคติจึงสามารถทำการพัฒนาหรือปลูกฝังได้

Shaw และ Wright (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 57-58 ; อ้างอิงมาจาก Shaw and Wright. 1967) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับการประเมินมโนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรม แรงจูงใจเจตคติเป็นเพียงความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมแต่ถ้าแสดงพฤติกรรมแล้วจะเป็นลักษณะ 4 กลุ่มคือ Positive-approach ตัวอย่างเช่น ความเป็นเพื่อน ความรัก ฯลฯ Negative- approach ตัวอย่างเช่น การโจมตี คำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative-avoidance ตัวอย่างเช่น ความกลัว ความเกลียด ฯลฯ ประเภทนี้เป็นเจตคติที่ไม่ดีแบบไม่ชอบพบเห็นหน้าคืออยากหลีกเลี่ยงหนีให้ไกลนั่นเอง และอีกกลุ่มหนึ่งคือ Positive-avoidance เป็นลักษณะเจตคติดีทางบวกแต่ก็อยากจะทำหลบหนีหรือไม่รบกวนตัวอย่างเช่น การปล่อยให้เขาอยู่เงียบๆ เมื่อเขามีทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามแนวของทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบนั้นคือ เป็นการแสดงความรู้สึกที่ว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไปทางลบมากหรือน้อยความเข้มข้นศูนย์ก็คือไม่รู้สึก นั้นเอง หรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบ แต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผล เพราะตามธรรมชาติจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบ (Central error)

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาแต่กำเนิด เจตคติเกิดจากการเรียนรู้สิ่งที ปฏิสัมพันธ์รอบตัวเรา ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จักไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิดเจตคติ เพราะไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้นการเรียนรู้เป้าเจตคติอาจผ่านตัวจริงหรือผ่านสื่อทั้งหลายที่มีต่อ เป้าเจตคติตัวจริงก็ได้สามารถเกิดเจตคติขึ้นได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้เจตคติมีลักษณะอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับ เป้าเจตคติที่ได้สัมผัสเรียนรู้มาอย่างน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญเป้าเจตคติที่มีลักษณะเป็นกลุ่มใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป้าเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มแตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีค่าสหสัมพันธ์ภายในเปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม นั่นคือกลุ่มที่มีลักษณะ เดียวกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูง กลุ่มที่มีลักษณะต่างกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันย่อมมีความสัมพันธ์กันด้วย

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานเปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือถ้าเป็นเจตคติจริง ๆ แล้ว การเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยากเช่น เรารักใครคนหนึ่ง เมื่อรักแล้วก็ยังรักอยู่ไม่ว่าใครจะให้ ข้อมูลไม่ดีอย่างไรหรือแม้แต่คนที่เรารักมีความผิดพลาดเรื่องใด เราก็ยังรักอยู่แต่ถ้าพฤติกรรมของคนที่เรา รักเบี่ยงเบนไปบ่อย ๆ นาน ๆ เข้าเจตคติก็เปลี่ยนแปลงจากรักไปเป็นเกลียดได้

Sex (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 58-59 ; อ้างอิงมาจาก Sex. 1980) มองคุณลักษณะของเจตคติแปรเปลี่ยนไป 5 ประการดังนี้

มีทิศทาง (Direction) เจตคติมีทิศทาง เพราะความรู้สึกของคนที่มีต่อเป้า เจตคติเป็นบวกและลบ หรือชอบและไม่ชอบ กรณีวัดเจตคติต่อเป้าเจตคติชนิดหนึ่งนักเรียนตอบว่าชอบ แปลว่าไปในทิศทางบวก ถ้าตอบว่าไม่ชอบ แปลว่าไปทิศทางลบ

1. มีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่องตั้งแต่บวกถึงลบ เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง ถ้าไปทางบวกก็จะมีตั้งแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ ถ้าลบก็จะมีตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ความมากน้อยของความรู้สึกนี้ก็คือความเข้มข้นนั่นเอง

2. มีการแผ่ซ่าน (Pervasiveness) เจตคติมีลักษณะแพร่กระจายหรือแผ่ซ่านจาก กลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้ เช่น กลุ่มเล็ก ๆ มีเจตคติไม่ดีต่อการสร้างเขื่อนเจตคติไม่ดีลักษณะนี้อาจ แพร่กระจายไปสู่คนหมู่มากได้ ในที่สุดเจตคติที่ไม่ดีต่อการสร้างเขื่อนก็อาจลุกลามไปทั่วทั้งกลุ่มใหญ่ของ ประชากรเกิดการต่อต้านการสร้างเขื่อนได้

3. มีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเป็นความรู้สึกที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่ เจตคติของบุคคลในระยะสั้น ๆ จะเหมือน ๆ เดิม เจตคติจึงมี ลักษณะฝังแน่นตรึงในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

4. มีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด (Salience) หมายถึงระดับขั้นของความ

เต็มใจหรือความพร้อมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเจตคติความจริงเป็นเรื่องของความตรงใจนั่นเอง การที่คนจะมีลักษณะนี้ของเจตคติต้องเป็นคนที่มีมองเห็นความเด่นความสำคัญ และมีความรอบรู้อย่างมากต่อเป้าเจตคติ ความประทับใจเด่นชัดนี้จะวัดได้เมื่อเจตคติแสดงออกมา ปราศจากการตะล่อมกล่อมเกลา มาตราของเจตคติที่วัดจากข้อความ ให้แสดงความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่สามารถวัดความประทับใจได้ ดังนั้นความประทับใจนี้จะวัดได้จากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตเหตุการณ์ที่มีโอกาสของการแสดงความคิดเห็นแบบดังกล่าวออกมาเท่านั้น

สรุปได้ว่าลักษณะของเจตคติเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้แสดงออกมาให้เห็นแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือเจตคติเชิงบวกเป็นการแสดงออกในลักษณะพึงพอใจเห็นด้วย เจตคติทางลบเป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย และเจตคติที่เป็นกลางคือการไม่แสดงความรู้สึกใดๆทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

5. องค์ประกอบของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 247) สรุปองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจเชิงประมาณค่าของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความและรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินค่าสิ่งนั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินค่าสิ่งเร้า นั้น แล้วพบว่าพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการดีหรือเลว

องค์ประกอบทั้งสองด้านนี้มีความสัมพันธ์กันเจตคติบางอย่างจะประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจมาก แต่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์น้อย แต่เจตคติบางอย่างก็มีลักษณะตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น เจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จะมีองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจสูง แต่มีองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ต่ำ ส่วนเจตคติทางนิยมแฟชั่นเสื้อผ้า จะมีองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์สูง แต่องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ ด้วยเหตุนี้จึงอยู่ที่ครูจะเน้นองค์ประกอบด้านใดเป็นสำคัญ และเหมาะสมกับธรรมชาติของการเรียนรู้นั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลประพฤติ ปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการประเมินค่าให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่

Ajzen และ Fishbein (ลิวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 59-60 ; อ้างอิงมาจาก Oskamp. 1977 ; อีระพร อุวรรณโณ. 2528 ; Ajzen and Fishbein. 1980) สรุปองค์ประกอบของเจตคติ ดังนี้

1. เจตคติมีองค์ประกอบเดียวตามความคิดหรือแนวความเชื่อนี้พิจารณาได้จากนิยามเจตคตินั้นเอง กลุ่มนี้จะมองเจตคติเกิดจากการประเมินเป้าของเจตคติว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

2. เจตคติมีสององค์ประกอบตามแนวคิดนี้มองเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบด้านสติปัญญา (Cognitive) และด้านความรู้สึก (Affective)

3. เจตคติมีสามองค์ประกอบแนวความคิดนี้เชื่อว่าเจตคติมี 3 องค์ประกอบ

หรือ 3 ส่วน (Three Components) ได้แก่ด้านสติปัญญา (Cognitive Component) ด้านความรู้สึก (Affective Component) ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component)

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 328-329) สรุป เจตคติจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) ซึ่งหมายถึง ความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ ว่ามีประโยชน์หรือโทษ มีผลดีหรือผลเสียต่อตนเองอย่างไร ซึ่งความรู้เชิงประเมินค่าจะทำให้บุคคลเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น ๆ ในทิศทางที่เป็นบวกหรือทิศทางที่เป็นลบ ตามการประเมินค่าของบุคคล องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ ในความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ หรือเรียกว่า การตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ ก็ตาม ความรู้สึกนี้มักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกับองค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า ตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลประเมินต่อสิ่งใด ๆ ในทางที่มีประโยชน์ต่อตนเองแล้ว บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกชอบหรือพอใจต่อสิ่งนั้น ๆ ตามมา ในทางตรงกันข้าม เมื่อบุคคลประเมินค่าต่อสิ่งใด ๆ ในทางที่มีโทษต่อตนเองแล้ว บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ๆ ตามมาด้วยเช่นเดียวกัน และ องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำของบุคคล หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจาก 2 องค์ประกอบแรก ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อบุคคลประเมินค่าต่อสิ่งใด ๆ ในทิศทางหนึ่งแล้ว บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกที่ไปในทิศทางเดียวกันซึ่งส่งผลให้บุคคลมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมเพื่อสนองตอบต่อความรู้สึกและการประเมินค่าของตนตามแบบนั้น ๆ เช่น อาจจะยอมรับ หรือปฏิเสธที่จะกระทำการเพื่อสนองต่อสิ่งใด

สรุปได้ว่าเจตคติประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือความรู้หรือความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันคือบุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใด ๆ ได้นั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นก่อนความรู้สึกเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ของคนใดคนหนึ่งที่มีต่อสิ่งใด ๆ และแนวโน้มของการจะกระทำหรือจะแสดงพฤติกรรมโดยเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทางสนับสนุนคล้อยตามหรือขัดแย้งตามความรู้สึกหรือความรู้สึกที่เป็นพื้นฐาน

6. การปรับเปลี่ยนเจตคติ (Attitude Change)

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 260) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนเจตคติไว้มี 2 ทางคือ

1. การเปลี่ยนไปในทางเดียวกัน (Congruent Change) หมายถึง เจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวก ก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวกด้วยแต่ถ้าเจตคติใดเป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบ เช่น เคยชอบคนนี้ก็ชอบมากขึ้นกว่าเดิม หรือในทางตรงกันข้าม เคยเกลียดคนนั้นก็เกลียดมากขึ้น

2. การเปลี่ยนไปคนละทาง (Incongruent Change) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวก ก็จะลดลงในทางลบและไปเพิ่มทางลบ เช่น เคยชอบคนนี้ก็เปลี่ยนเป็นไม่ชอบ

หลักสำคัญในการเปลี่ยนเจตคติมีหลักว่าเจตคติที่เปลี่ยนไปในทางเดียวกัน จะเปลี่ยนได้ง่ายกว่าเจตคติที่เปลี่ยนไปคนละทางและการเปลี่ยนไปทางเดียวกันมีความมั่นคง ความคงที่มากกว่าการเปลี่ยนไปคนละทาง การเปลี่ยนเจตคติจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่อไปนี้

1. ความสุดขีด (Extremes) เจตคติที่อยู่ปลายสุดจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าเจตคติที่ไม่รุนแรงนัก เช่น ความรักที่สุด ความเกลียดที่สุด จะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าความรักและความเกลียดที่ไม่มากนัก

2. ความซับซ้อน (Multiplcity) เจตคติที่เกิดจากสาเหตุเดียวจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าเจตคติที่เกิดจากหลาย ๆ สาเหตุ หรือบอกไม่ได้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง

3. ความคงที่ (Consistency) เจตคติที่มีลักษณะคงที่มาก หมายถึงเจตคติที่เป็นความเชื่อฝังใจ จะเปลี่ยนยากกว่าเจตคติทั่วไป เช่น ความรักชาติ ความศรัทธาในศาสนาจะเปลี่ยนได้ยาก

4. ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง (Interconnectedness) เจตคติที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะที่เป็นไปในทางเดียวกัน จะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าเจตคติที่มีความสัมพันธ์ไปในทางตรงกันข้าม เช่น เจตคติที่มีต่อศาสนาเกี่ยวเนื่องกับบิดามารดาอุทิศตนเพื่อศาสนา

5. ความแข็งแกร่งและจำนวนความต้องการ (Strong and Number of Wants Served) หมายถึง เจตคติที่มีความจำเป็นและความต้องการในระดับสูง จะเปลี่ยนได้ยากกว่าเจตคติที่ไม่แข็งแกร่ง และไม่อยู่ในความต้องการ

6. ความเกี่ยวเนื่องกับค่านิยม (Centrality of Related Value) เจตคติหลายเรื่องเกี่ยวเนื่องจากค่านิยม ความเชื่อที่ค่านิยมนั้นดีน่าปรารถนาและเจตคตินั้นสืบเนื่องมาจากค่านิยม ขบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 347-348) ได้กล่าวว่า เจตคติมีส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกเจือปนอยู่ เช่น ชอบ ไม่ชอบ พอใจหรือไม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทำได้โดยการทำให้องค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเสียหายที่ไปซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) การเปลี่ยนองค์ประกอบนี้คือ การทำให้บุคคลรับรู้ว่ามีโทษต่อเขาเอง หรือสิ่งนั้นมีคุณค่าต่อตนเองในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับการรับรู้เดิมของเขา

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบนี้คือ การทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกพอใจ ชื่นชอบหรือไม่พอใจ หรือไม่ชอบในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึกเดิมของเขา

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม (Behavioral Component) การเปลี่ยนองค์ประกอบนี้คือ การทำให้บุคคลได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมใหม่ หรือบทบาทสมมุติบางอย่างที่มีความขัดแย้งกับพฤติกรรมเดิมของเขา เช่น นายดำแดง เกลียดแม่มาก เราอาจจะให้เขาออกมาแสดงบทบาทสมมุติต่อหน้าเพื่อนเกี่ยวกับการแสดงความรักความกตัญญูต่อแม่

สรุปได้ว่า เจตคติมีส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึกเจือปน การจะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ต้องทำให้องค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเสียหายที่ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งทางเดียวกันหรือคนละทาง ขึ้นอยู่กับปัจจัย เช่น ความสุดขีด ความเกี่ยวเนื่อง ความต้องการ ความแข็งแกร่ง เป็นต้น

7. วิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 348-350) เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ก็ต้องมีหลักการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากเจตคติเป็นคุณลักษณะภายในที่มีความคงทน เปลี่ยนแปลงได้ยาก หากใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม นอกจากจะไม่ทำให้เจตคติเกิดการเปลี่ยนแปลง อาจจะทำให้เกิด

ผลกระทบต่อคุณลักษณะภายในและพฤติกรรมของบุคคลในทางลบด้วย วิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่สำคัญ มีดังนี้

1. การชักชวน (Persuasion) เจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงได้หลังจากที่บุคคลได้รับคำแนะนำ การบอกเล่า หรือได้รับความรู้เพิ่มขึ้น การให้ความรู้ บอกเล่า หรือชักชวน ให้บุคคลคล้อยตามหรือทำให้บุคคลเชื่อใจอาจใช้วิธีหลากหลาย หรือใช้คนที่บุคคลให้ความเคารพ นับถือ รักใคร่ไว้เนื้อเชื่อใจ มาเป็นผู้พูดชักจูง

2. การเปลี่ยนแปลงกลุ่ม (Group Change) วิธีนี้ช่วยเปลี่ยนเจตคติของบุคคลได้ เนื่องจากกลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกในกลุ่มคล้อยตามได้ การให้บุคคลย้ายกลุ่ม ทำให้บุคคลได้พบกับสมาชิกใหม่ หลายระดับ หลายอาชีพ ทำให้เจตคติของบุคคลเปลี่ยนไปได้

3. การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) การสื่อสารมวลชน ไม่ว่าในรูปใดที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์บางอย่าง (โดยทั่วไปมักจะเป็นเป้าหมายในด้านลบ) โดยเจตนาที่จะชักจูงความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึก เจตคติ และพฤติกรรมของกลุ่มคน เพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ดำเนินการนั้นไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม การโฆษณาชวนเชื่อมักจะเป็นการชักชวนให้บุคคลหันมาสนใจหรือรับรู้โดยวิธีการสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ขึ้นเพื่อบิดเบือนให้เป็นที่ไปตามที่ผู้ดำเนินการต้องการ

4. แหล่งข่าวสาร (Source of the message) ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ บทความวิทยุ ข่าวโทรทัศน์ บทความจากเว็บไซต์ชั้นนำบุคคลมักจะมีความรู้สึกว่าสิ่งที่เผยแพร่ไปในวงกว้างส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องสำคัญ เป็นข้อเท็จจริงที่ตนควรให้การยอมรับ

5. การโฆษณา (Advertising) เป็นการสร้างความสนใจไม่ว่าวิธีใดก็ตาม เพื่อจูงใจหรือสนับสนุนให้บุคคลเกิดความต้องการในสิ่งใด ๆ อย่างจงใจ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรม เช่น นายห่วงหงส์ ไม่ชอบภาพยนตร์ไทยแต่ได้ยืมข่าวผ่านสื่อมวลชนว่า ภาพยนตร์ไทยเรื่องหนึ่งได้รับรางวัลระดับโลก จึงตัดสินใจไปดูภาพยนตร์เรื่องนั้น

6. การผลักดันของกลุ่ม (Group Pressure) เป็นการใช้พลังอำนาจของกลุ่มกดดัน บังคับให้บุคคลอยู่ในบรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่ม หรือมีเจตคติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับกลุ่ม

8. การวัดเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 252-253) เนื่องจากเจตคติค่อนข้างนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึกความเชื่อของบุคคล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การวัดเจตคติจึงไม่สามารถจะวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษา และวัดในรูปของความเห็น การวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดและผู้ใช้ อาจจะใช้วิธีการสังเกตจากการกระทำ คำพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง หรือสัมภาษณ์ความรู้สึกนึกคิดของเขา ในการวัดเจตคติมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง การวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อม จากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่มีแบบแผนคงที่

3. การศึกษาเจตคติของบุคคล มิใช่แต่เป็นการศึกษาทิศทางของเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้นด้วย

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 340-346) การวัดเจตคติเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกเชิงประเมินค่า อารมณ์ ความรู้สึกและความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะทางจิตใจของคน คุณลักษณะทางจิตใจเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ไม่แน่นอนการวัดจึงต้องอาศัยหลักที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumptions) เกี่ยวกับการวัด คือ

1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้น จะมีลักษณะคงที่หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรอยู่ตลอดเวลาอย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของคนเราคงที่ ซึ่งทำให้สามารถวัดได้

1.2 เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรงการวัดจะเป็นแบบทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

1.3 เจตคตินอกจากจะแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึก เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิด ความรู้สึกด้วย ดังนั้นการวัดเจตคติ นอกจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้วยังสามารถบอกระดับความมากน้อยหรือความเข้มข้นของเจตคติได้อีกด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่ถูกวัด มีสิ่งเร้า และสุดท้ายคือต้องมีการตอบสนอง ดังนั้นในการวัดเจตคติเกี่ยวกับสิ่งใดของบุคคลก็สามารถวัดได้โดยนำสิ่งเร้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดในสิ่งนั้นไปเร้าให้บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งนั้นให้ออกมาเป็นระดับ หรือความเข้มข้นของความรู้สึกคล้อยตามหรือคัดค้าน

3. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลแสดงเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมานิยามใช้คือ ข้อความวัดเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึงคุณค่าคุณลักษณะของสิ่งนั้นเพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude Continued) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติเพื่อทราบทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียดหรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้นการวัดเจตคติของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดสิ่งใด จะต้องพยายามถามคุณค่าและลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้นออกมา แล้วนำผลซึ่งเป็นส่วนประกอบหรือรายละเอียดปลีกย่อยมาผสมผสานสรุปรวมเป็นเจตคติของบุคคลนั้นเพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

5. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของผลการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทางและระดับหรือช่วงของเจตคติ

การวัดเจตคติมีวิธีการวัดที่สำคัญ 6 วิธีการ คือ

1. การสังเกต (Observation) หมายถึง การพิจารณาสรรพสิ่งใด ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ประการของผู้สังเกต ได้แก่ตา หู จมูก ลิ้น และผิวสัมผัส การสังเกตอาจจะใช้การสังเกตโดยตรงโดยไม่ผ่านสื่อหรือเครื่องมือใด ๆ กับการสังเกตโดยอ้อม ที่ผ่านสื่อหรือเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้เป้าหมายแสดงพฤติกรรมออกมา การสังเกตจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สังเกตเพื่อทำความเข้าใจ และค้นหาสาเหตุบางประการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

2. การสัมภาษณ์ (Interview) หมายถึง เทคนิคการเก็บข้อมูลที่มีการพบปะพูดคุยกัน อย่างมีเป้าหมายด้วยการถามตอบกันโดยตรงและถามซ้ำได้หากยังไม่เข้าใจหรือยังไม่มั่นใจในคำตอบ เป็นวิธีการที่สำคัญในการวัดเจตคติ ซึ่งหากทำได้ตามเทคนิคและวิธีการของการสัมภาษณ์แล้วนอกจากจะได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว ยังช่วยให้สร้างสัมพันธภาพที่ดีได้อีกด้วย การสัมภาษณ์จะช่วยให้มองเห็นเจตคติในทางลึกมากขึ้น

3. การใช้แบบวัดทางจิตวิทยา (Psychology Testing) หมายถึง เทคนิคการตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคลหรือพฤติกรรมของบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วยชุดของสิ่งเร้าหรือข้อคำถามชุดหนึ่งที่ตั้งไว้เป็นตัวแทนของสิ่งที่ต้องการวัดทั้งหมดที่ทฤษฎีหรือนิยามตัวแปรกำหนดไว้ ดังนั้นจะใช้สิ่งเร้าเพียงบางส่วนหรือข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้หากในแบบวัดนั้นกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการวัดเจตคติด้วยแบบวัดนั้นจะต้องวัดให้ครอบคลุมใน 3 องค์ประกอบ โดยให้น้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสามเท่าเทียมกัน การวัดด้วยแบบวัดมีเทคนิคต่าง ๆ มากมายเช่น การใช้แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's Scale) มาตราส่วนประมาณค่าของเธอร์สโตน (Thurstone Scale) มาตรวัดความแตกต่างแห่งความหมายของออสกู๊ด (Osgood Semantic Differential Scale) และมาตรวัดของกัตต์แมน (Guttman)

4. การวัดทางอ้อม (Indirect Technique) หมายถึง เทคนิคในการเก็บข้อมูลชนิดหนึ่งสำหรับศึกษาพฤติกรรมภายในของบุคคลที่บางครั้งไม่สามารถตอบสนองต่อข้อคำถาม หรือการวัดตามปกติได้ (เนื่องมาจากข้อจำกัดทางภาษา จินตนาการ ความเข้าใจ หรือคุณลักษณะบางประการที่ไม่ปรากฏในสิ่งเร้าในแบบวัดตามปกติ) ในทางจิตวิทยาเรียกว่า การฉายภาพ (Projective Technique) ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญผ่านการอบรมในเรื่องดังกล่าวมาโดยเฉพาะเทคนิคนี้จะกระตุ้นให้บุคคลระบายความในใจออกมาเป็นคำพูด การเขียน การวาด การเล่นโดยอาศัยสิ่งเร้าต่าง ๆ มาใช้ในการกระตุ้น เพื่อให้บุคคลเกิดการตอบสนอง และเปิดเผยสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน ตัวกระตุ้นที่นำมาใช้เช่น ภาพหยดหมึก (Inkblots Tests) ภาพปริศนา (Thematic Apperception Tests: TAT) การเชื่อมโยงคำ (Word Association) การเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) การเล่าหรือการเขียนเรื่องราว (Oral and Written) การเล่น (Playing Situation) ละคร (Dramatic Episodes) การวาดภาพด้วยนิ้ว Finger Painting) หรือการใช้งานศิลปะ เช่น การใช้ดินน้ำมัน สี กระดาษ ดินสอ ตุ๊กตา ของเล่น ซึ่งสิ่งกระตุ้นเหล่านี้จะทำให้บุคคลระบายสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในจิตใจออกมา

5. การวัดด้วยหลักสมดุล (Balance Technique) หรือวิธีการวัดที่ไม่ยุ่งยาก หมายถึง การเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่พอจะมีอยู่เพื่อต่อเติมส่วนที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ เช่น วิธีการใช้บันทึกเหตุการณ์และการประมวลข้อมูล คือการนำข้อมูลที่จดบันทึกไว้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นมาใช้ในการวินิจฉัยทางจิตวิทยา หรือวิธีการวัดความรู้สึกหรือ ซึ่งเป็นกรวัดความรู้สึกก่อนของวัตถุต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการกระทำของบุคคล เพื่อพิจารณาคุณลักษณะทางจิตใจของบุคคล หรือการวัดร่องรอย เป็นการวัดโดยอาศัยการเปรียบเทียบปริมาณของวัตถุไร้ค่าที่ทิ้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ก้นบุหรี่ (วัดระดับความเครียด ความวิตกกังวล) ถุงพลาสติก (วัดความมีวินัยของคน) เป็นต้น

6. การวัดทางสรีระ (Biofeedback) หมายถึง วิธีการวัดเจตคติของบุคคล โดยอาศัยการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ช่วยในการตรวจสอบปฏิกิริยาต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ชีพจร การหายใจ ความตึงอุณหภูมิของร่างกายในภาวะต่างๆ กัน เพื่อให้บุคคลได้ทราบ ว่า พฤติกรรม

อย่างไร ทำให้เกิดผลเช่นไร หรือเพื่อการฝึกฝนตนเองและดูความก้าวหน้าพฤติกรรมของคนที่เกิดขึ้น เป็นวิธีการที่ไม่นิยมใช้มากนักในการวัดเจตคติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น เจตคติมีวิธีการวัดหลายวิธีการผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวัดเจตคติโดยใช้แบบวัดทางจิตวิทยา (Psychology Testing) โดยการใช้แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's Scale)

9. เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติ

ลวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 60-63) เจตคติเป็นสิ่งที่วัดยาก จึงใช้เครื่องมือในการวัดแตกต่างกันไปตามสถานการณ์เครื่องมือที่ใช้ในการวัดเจตคติมี 5 ชนิดคือ

1. เครื่องสัมภาษณ์(Interview) คือ การพูดคุยกันอย่างมีจุดหมาย การวัดเจตคติโดยการสัมภาษณ์จะต้องกำหนดข้อความคำถามในการสัมภาษณ์ให้ดีเป็นมาตรฐาน
2. การสังเกต(Observation) คือ การเฝ้าดูสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีจุดมุ่งหมายการสังเกตที่ดีต้องมีการฝึกฝนต้องมีประสบการณ์
3. การรายงานตนเอง (Self-report) คือ การใช้เครื่องมือเพื่อให้บุคคลแสดงความรู้สึกของตนเองออกมาตามข้อความข้อความหรือภาพที่ได้สัมผัสแบบทดสอบหรือมาตราวัดที่ถือว่าเป็นมาตรฐาน (Standard Form) นิยมใช้แนวการสร้างของเทอร์สตัน (Thurston) กัตแมน (Guttman) และออสกู๊ด (Osgood)
4. เทคนิคการจินตนาการ (Projective Techniques) คือ การใช้สถานการณ์หลายอย่างกระตุ้นบุคคลให้แสดงจินตนาการตามประสบการณ์เดิมของตน
5. การวัดทางสรีระภาพ (Physiological Measurement) คือ การใช้เครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย

10. การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 253-259) กระบวนการสร้างแบบวัดทางเจตคติมีหลายมาตรา ดังนี้

1. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของเธอร์สตัน (Thurstone's Equal Appearing Interval Scale 1929) เธอร์สตันเสนอว่าข้อความที่ใช้เป็นเครื่องวัดแต่ละข้อความจะแทนความมากน้อยของเจตคติในเรื่องนั้น ๆ และช่วงระหว่างข้อความมีระยะห่าง ๆ กันตามแบบวัดโดยทฤษฎีนี้ ถ้าคน ๆ หนึ่งยอมเห็นด้วยกับข้อความใดบางข้อแล้ว สามารถบอกได้ว่าเจตคติของเขายู่ ณ ที่ใดในแบบวัดเจตคตินั้น มีขั้นตอนการสร้าง คือ

1.1 การรวบรวมข้อความขึ้นต้น ข้อความต้องครอบคลุมแบบวัดเจตคติที่ต้องการวัดจากทางด้านที่ยอมรับมากที่สุด ทำการตรวจพิจารณาเขียนใหม่ ให้ได้ข้อความที่รัดกุม

1.2 การกำหนดค่าของข้อความ โดยทำการประเมินค่า เพื่อกำหนดน้ำหนักของข้อความว่า ควรอยู่ในตำแหน่งใดในแบบวัดเจตคติ โดยผู้ตัดสินกำหนด แล้วจัดดำเนินการพิมพ์ข้อความที่ต้องการลงบัตรข้อความละ 1 บัตร ผู้ตัดสินแต่ละคนเลือกจัดข้อความในบัตรแยกเป็น 11 กลุ่ม เรียงจากไม่ชอบเลยเป็นชอบที่สุด การจัดกลุ่มข้อความนี้ถือว่าข้อความอยู่ในอันตรภาคที่ต่อเนื่องกัน และแต่ละอันตรภาคต่างเท่ากัน จึงมีแบบวัดเป็น 11 ตำแหน่ง

1.3 กำหนดค่าของข้อความ นำผลการตัดสินทั้งหมดมาแจกและหาค่ามาตราส่วน (Scale value) ของข้อความแต่ละข้อความโดยพิจารณาค่ามัธยฐาน และวิธีการเลือกข้อความนั้น พิจารณาจากค่าได้ ซึ่งเรียกว่า Q(Q value)ค่า Q ต่ำถือว่าข้อความดี และค่า Q สูง ถือว่าข้อความไม่ดี

2. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's Summated Rating Scale 1932) มีหลักการสร้างว่า การจัดให้ข้อความที่แสดงเจตคติต่อที่หมายในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น คำตอบของแต่ละข้อความจะมีให้เลือกตอบ 5 ช่วง ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมาก ลำดับขั้นของการสร้างมีดังนี้

2.1 รวบรวมข้อความ แต่ละข้อความต้องมีลักษณะที่คนมีเจตคติต่างๆ กัน ตอบต่างกัน และหลีกเลี่ยงข้อความที่มี 2 ความหมาย

2.2 ตรวจสอบข้อความนั้นว่าเหมาะสมกับการตอบเพียงใด ในลักษณะของ 5 ช่วง ดังกล่าว

2.3 ทดลองดูว่ามีข้อความใดไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือเพื่อการแก้ไข

2.4 การให้นำหนักคะแนนของความเห็น ในแต่ละระดับตามวิธีการของ ลิเคิร์ท ทำให้มาตราวัดของเขาใช้ได้สะดวกมาก เพราะใช้การกำหนดค่าแบบจงใจ เพื่อให้เป็นค่าน้ำหนัก ประจำของแต่ละระดับความเห็นเห็นเหมือนกันทุกข้อความ

3. การสร้างแบบวัดเจตคติของออสกู๊ด (Osgood's Semantic differential Scale 1955) มีแนวความคิดว่า ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มีความหมาย ความหมายของความคิดรวบยอด ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ที่จะบรรยายความคิดรวบยอดนั้น ๆ หลายลักษณะด้วยกัน ความคิดรวบยอดมีหลายมิติ เขาจึงสร้างแบบวัดขึ้นโดยใช้ความหมายทางภาษาที่เป็นคำคุณศัพท์ต่าง ๆ อธิบาย ความหมายของสิ่งเร้าที่มีส่วนสัมพันธ์บุคคล มีหลักการสร้างดังนี้

3.1 กระบวนการในการอธิบาย ตัดสินใจ หรือประเมินความคิดรวบยอดของบุคคล นั้น เขียนแทนได้ในเชิงปริมาณที่อยู่ในช่วงของการวัดทางจิตวิทยา ซึ่งมีความเข้มมากน้อย ตามคุณลักษณะของคุณศัพท์ 2 ตัว ดี-เลว สวย-น่าเกลียด เป็นต้น

3.2 แนวทางในการอธิบายความคิดรวบยอดของแต่ละบุคคลในแต่ละช่วงของการวัด จะมีลักษณะเป็นมิติเดียว และไม่ขึ้นอยู่กับการวัดอื่น ๆ

3.3 การตอบสนองหรือการประเมินแต่ละบุคคล ที่มีต่อความคิดรวบยอดในแต่ละช่วงการวัด จะอยู่ในช่วง 1-7 ที่อยู่ระหว่างคุณสมบัติหรือลักษณะที่ตรงกันข้าม

4. การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีเปรียบเทียบคู่ของเฟคเนอร์ (Fechner's Method of Paired Comparison 1954) เขาสร้างแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับการเลือกสรรและการจัดอันดับ ความชอบเริ่มจากการทดลอง โดยใช้ตัวอย่างรูปสี่เหลี่ยมขนาดต่าง ๆ กัน แล้วให้บุคคลจัดอันดับ ความชอบในรูปสี่เหลี่ยมนั้น แต่ละคนเลือกรูปที่ชอบที่สุดและเรียงลงไปตามลำดับ ทหารดับความชอบจริงของแต่ละคู่ แล้วนำมาหาความสัมพันธ์ของตัวเลือก และหารดับความชอบของแต่ละรูปและวิธีเปรียบเทียบคู่ ซึ่งไม่ควรเกิน 10 สิ่ง ถ้ามากกว่านี้ใช้วิธีจัดอันดับตำแหน่ง

5. การสร้างแบบวัดเจตคติโดยใช้ระเบียบวิธีแบบคิวของสตีเฟนสัน (Stephenson's Q-technique 1953) เป็นการศึกษาความคิดเห็น ท่าทีและลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลโดยใช้วิธีแยกบัตรเป็นกอง ๆ แต่ละกองจะมีคะแนนประจำใช้คะแนนนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายต่อไป วิธีแบบคิวมีขั้นตอนดังนี้

5.1 เลือกคำ ข้อความสิ่งของเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา พิมพ์ลงบัตรละ 1 ข้อความปกติจะใช้ 60-120 บัตร

5.2 เลือกกลุ่มตัวอย่าง และให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาบัตร โดยแยกตามอันดับหรือตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

5.3 การให้อันดับ จะเรียงต่อกันจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ที่ให้ไว้ กองกลาง ๆ จะเป็นความเห็นกลาง ๆ แล้วให้คะแนนในบัตรแต่ละใบแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ต่อไป

6. การสร้างแบบวัดระยะทางสังคมของโบการ์ตัส (Bogardus's Social -Distance Scale 1925) เป็นการวัดเจตคติต่อคน โดยมีข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์ และความรู้สึกของบุคคลผู้ที่เป็นที่หมายของเจตคติ 7 ข้อความ แต่ละข้อความบอกความสัมพันธ์ทางสังคมในระยะต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ทางบวกจนถึงทางลบ

7. การสร้างแบบวัดสะสมของกัตแมน (Guttman's Cumulative Scale 1950) เป็นการวัดโดยมีข้อความชุดหนึ่งซึ่งแต่ละข้อความจะแสดงเจตคติในทิศทางเดียวกันแต่มีความเข้มหรือปริมาณของความรู้สึกแตกต่างกัน

ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 66-120) เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดเจตคติมากที่สุดมีหลายกระบวนการสร้าง ดังนี้

1. การสร้างแบบเทอร์สโตน (Thurstone's Method) มีวิธีการดำเนินการสร้างมีขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้จะได้เครื่องมือที่เรียกว่า Equal-Appearing Interval Scale

1.1 ขึ้นรวบรวมข้อความ เมื่อเลือกเป้าเจตคติ (Attitude object) เช่น ครูหรือวิชาคณิตศาสตร์แล้ว ต้องหาข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าหมายนั้นทั้งทางบวก เป็นกลางและทางลบ ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดี มีตั้งแต่ 80-300 ข้อความ ข้อความนั้นอาจมาจากการบอกกล่าวของคนทั่วไป เพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และหนังสือต่าง ๆ ข้อความนี้ถือเป็นความเชื่อที่คนทั่วไปมีต่อเป้าหมายนั้น ๆ

1.2 เตรียมข้อความเพื่อประเมิน ในขั้นนี้ให้รวบรวมข้อความที่ได้จากข้อ 1 แล้วนำมาเขียนคำชี้แจง และเลือกมาตราว่าจะเอาจำนวนเท่าไร โดยแนวคิดเริ่มแรกของเทอร์สโตนใช้ 11 มาตรา แต่เราจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้ตามความต้องการ เช่น 3 หรือ 5 หรือ 7 หรือ 9 ก็ได้ จะกำหนดเป็นคู่ก็ได้ เช่น 4 หรือ 6 หรือ 8 เป็นต้น การเขียนคำชี้แจงควรบอกด้วยว่า ข้อความนี้วัดเจตคติเรื่องใด มีกี่ข้อความ แนวทางการพิจารณาทำอย่างไร จากนั้นพิมพ์ข้อความไว้ทางซ้ายมือ มาตราที่กำหนดไว้ทางขวามือหรือข้างล่างข้อความก็ได้ เพื่อเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาโดยไม่เอาเจตคติของตนเองไปเกี่ยวข้อง

1.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ซึ่งเป็นใครก็ได้ที่มีความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบนี้หรือเป็นผู้ที่สามารถฟังคำอธิบายแล้วสามารถพิจารณาได้ แต่ควรเป็นผู้มีประสบการณ์และมีเหตุผลพอสมควร ผู้พิจารณา (Judge) ควรใช้อย่างน้อย 30 คน ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดี เครื่องมือมาตรฐานบางฉบับใช้ผู้พิจารณาถึง 300 คน

1.4 การคำนวณค่ามาตรา ค่ามาตรามักใช้ตัวย่อ S มาจากคำว่า Scale จากผลที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในข้อ 1.3 นำมาแจกแจงความถี่เป็นข้อ ๆ ต่อจากนั้นนำมาคำนวณค่ามาตราประจำคือค่า S (Scale value) โดยคำนวณจากสูตรการหามัธยฐาน (Median)

ค่าของ S ต้องได้ครบทุกตัว เช่น ตั้งไว้ 11 มาตรการต้องได้ทั้ง 11 ค่า ค่าแต่ละตัว จะเชื่อได้หรือไม่ต้องคำนวณการกระจายของความคิดเห็นจากผู้พิจารณาถ้ากระจายมากใช้ไม่ได้ นิยมใช้ ค่ากระจายน้อย ๆ ใกล้เคียง 0 อย่างสูงที่สุดไม่ควรเกิน 2.0 ค่ากระจายนี้วัดด้วย Q คือค่าของ $Q_3 - Q_1$ นั้นเอง ค่า Q ที่ใช้ได้ต้องไม่ควรเกิน 1.0

1.5 การเลือกข้อความขั้นสุดท้าย กรณีกำหนดค่ามาตราเป็น 11 มาตรา จำนวน ข้อความที่เลือกไว้ต้องมีจำนวน 11 ข้อ และแต่ละข้อต้องมีค่าน้อย ๆ จึงจะเชื่อถือได้ แต่ถ้าสามารถเลือก มาตรการได้มาก ๆ จำนวนข้ออาจจะเป็น 22 หรือ 33 ก็ได้มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.5.1 แบ่งข้อความที่มีค่ามาตราเท่ากันอยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้วเรียงค่ามาตรา จากค่าน้อยไปหาค่ามาก

1.5.2 เลือกค่ามาตราที่มีค่าการกระจาย (Q) ที่มีค่าน้อย ๆ อย่างสูงไม่เกิน 2.0 ค่า Q น้อยแปลว่าผู้พิจารณามีความเห็นข้อความนั้นตรงกัน ค่า Q มากเป็นข้อความไม่ดี เพราะ ความเห็นของผู้พิจารณาแตกต่างกันมาก

1.5.3 เลือกค่ามาตรา (S) ที่คัดเลือกแล้วทั้ง 11 กลุ่มพยายามจัดเรียงไว้ ควรเรียงให้เป็นระบบ ในทางปฏิบัติช่วงเท่า ๆ กันหาได้ยาก ดังนั้นในตัวแทนมาตรา 1 ควรอยู่ตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.5 ตัวแทนมาตรา 2 ควรมีค่าอยู่ตั้งแต่ 1.5 ถึง 2.5 ดังนี้เรื่อย ๆ ไป

1.5.4 เมื่อเลือกมาตราได้ครบทั้ง 11 หรือ 22 หรือ 33 แล้วนำมาสุ่มทำเป็นข้อ ใหม่ นั่นคือค่ามาตรา 1 ไม่จำเป็นต้องอยู่ก่อนและค่ามาตรา 11 ไม่จำเป็นต้องอยู่หลัง แบบวัดเจตคติจริง ๆ ค่ามาตราจะสลับกันโดยวิธีการสุ่ม ถ้าเลือกค่ามาตราได้มาก ควรแยกทำเป็น 2 ฉบับ หรือ 3 ฉบับ เรียกว่าเป็นแบบทดสอบคู่ขนานสะดวกแก่การสอบและหาคุณภาพ

1.6 การตอบและการให้คะแนน ในการให้ตอบมี 3 วิธี

1.6.1 ให้ผู้สอบพิจารณาเลือกที่เห็นด้วยมากที่สุดมาเพียง 3 ข้อเท่านั้น แล้ว นำมาหาค่ามัธยฐานของค่า S ก็จะเป็นคะแนนเจตคติของคน ๆ นั้น

1.6.2 ให้พิจารณาที่เห็นด้วย อาจเป็นก็ข้อก็ได้แล้วให้ผู้สอบพิจารณาจากข้อที่เห็น ด้วยหรือชอบนั้นเพียง 1 ข้อ ค่ามาตราของข้อนั้นเป็นคะแนนเจตคติของผู้สอบ

1.6.3 ให้พิจารณาเลือกข้อที่เห็นด้วยหรือชอบทำเครื่องหมายถูก (✓) ข้อที่ไม่ เห็นด้วยหรือไม่ชอบกาเครื่องหมายกากบาท (X) ต่อจากนั้นนำข้อความที่เห็นด้วยมาหาค่ามัธยฐาน คะแนนมัธยฐานของข้อที่เห็นด้วยเป็นคะแนนเจตคติของผู้สอบ

1.7 การหาคุณภาพ คุณภาพในที่นี้มี 2 อย่าง คือ

1.7.1 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึงความคงเส้นคงวาของคะแนนในการ วัด มีวิธีหาได้หลายวิธี

1.7.1.1 วิธีใช้ข้อสอบคู่ขนานวิธีนี้ถ้าสร้างข้อสอบวัดเจตคติได้ลักษณะ เหมือนกัน 2 ฉบับ พิจารณาได้จากมาตรา คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน ของทั้ง 2 ฉบับไม่แตกต่างกัน ก็ถือว่าเป็นคู่ขนานกันได้ การหาค่าความเชื่อมั่นโดยเอาแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับสอบ กลุ่มตัวอย่างกลุ่ม เดียวกันตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนของคนที่ทำฉบับที่ 1 และที่ 2 มาหาสหสัมพันธ์กันค่าสหสัมพันธ์ ที่ได้คือค่าความเชื่อมั่น

1.7.1.2 วิธีสอบซ้ำ วิธีนี้กรณีมีแบบทดสอบฉบับเดียว นำไปสอบกลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้งโดยให้ระยะเวลาห่างกันอย่างน้อย 7 วัน แล้วเอาคะแนนของการสอบทั้ง 2 ครั้งนี้มาหาความสัมพันธ์ ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้เป็นค่าความเชื่อมั่น

1.7.2 ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบในการวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นถ้าเครื่องมือวัดเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ก็แปลว่าจะต้องวัดเจตคติต่อคณิตศาสตร์ได้จริง ๆ การวัดความเที่ยงตรงมักวัดดังนี้

1.7.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.7.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์

1.7.2.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพเป็นจริง

2. การสร้างแบบลิเกิต (Likert's Method) เครื่องมือวัดเจตคติของลิเกิตบางที่เรียกว่า Summated Rating Method เป็นวิธีการสร้างที่ง่ายกว่าของเทอร์สโตนมีความเชื่อมั่นสูงและพัฒนาเพื่อวัดด้านความรู้สึกได้หลายอย่าง ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ มีดังนี้

2.1 เลือกชื่อเป้าเจตคติ (Attitude Object) ก่อน เช่นเจตคติต่อคณิตศาสตร์หรือต่ออาชีพครู หรือต่อมหาวิทยาลัย เป้าของเจตคติอาจจะเป็นคน วัตถุ สิ่งของ องค์กร สถาบัน อาชีพ วิชา ฯลฯ แล้วแต่ละเลือก ยิ่งแคบยิ่งดี ยิ่งกำหนดช่วงเวลาด้วยแล้ว การแปลผลก็จะทำให้มีความหมายดีขึ้น

2.2 เขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ โดยวิเคราะห์แยกแยะดูให้ครอบคลุม

2.3 การตรวจสอบข้อความ เป็นการตรวจสอบขั้นแรก เพื่อให้แน่ใจว่าข้อความนั้นเขียนไว้เหมาะสมดีหรือไม่ การตอบจะให้ตอบว่าชอบ-ไม่ชอบ, ดี-ไม่ดี, หรือเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ควรใช้มาตรา 3 มาตรา, 4 มาตราหรือ 5 มาตรา เป็นต้น

2.4 การให้น้ำหนัก จะเป็น 2, 3, 4, 5 นั้นแล้วแต่ความเหมาะสม แต่การให้น้ำหนักตัวเลือกนั้นมีวิธีการดำเนินการดังนี้

2.4.1 วิธีหาน้ำหนักซิกมา (Sigma deviate weighting method) โดยวิธีการกำหนดค่าซิกมา นั่นก็คือค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานนั่นเอง แต่หากจากจุดซึ่งเป็นกลางของพื้นที่ของแต่ละตัวเลือกมีอยู่ ดังนั้นเมื่อสอบมาแล้วนำมาแจกแจงความถี่แต่ละตัวเลือกก่อน แล้วดำเนินการหาค่าซิกมา

2.4.2 วิธีหาน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน (Standard score weighting method) การหาน้ำหนักแบบนี้ต้องหาคะแนนมาตรฐานที่จุดกลางของช่วงพอดินั้นคือคล้ายเป็นคะแนนมาตรฐานเฉลี่ยของช่วงในตัวเลือกหนึ่ง ๆ นั่นเอง

2.4.3 วิธีกำหนดน้ำหนักพลการ (Arbitrary weighting method) วิธีนี้เป็นการกำหนดโดยคิดว่าถ้ามากที่สุดให้ 5 ถัดมาเป็น 4 เป็น 3 เป็น 2 เป็น 1 นั่นคือ น้อยที่สุดให้เลขต่ำสุดนั่นเอง

2.5 การทดลองคุณภาพเบื้องต้น ในระยะนี้ต้องศึกษาว่าข้อความแต่ละข้อมีอำนาจจำแนกผู้ที่มีเจตคติสูงกับเจตคติต่ำแตกต่างกันหรือไม่ นั่นคือพยายามหาว่าข้อความข้อนั้น ถ้าใครตอบมาตราสูงแสดงว่ามีเจตคติสูง ถ้าใครตอบมาตราต่ำจะเป็นคนมีเจตคติต่ำจริงหรือไม่นั่นเอง การจะสามารถบอกได้ดังกล่าวมาแล้ว จะต้องเอาข้อความทั้งหลายไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยก็ 100 คนขึ้นไปจึงจะดี แล้วตัดกลุ่มได้คะแนนสูง 25% และกลุ่มได้คะแนนต่ำ 25% ต่อจากนั้นเอาแต่ละข้อความมาแจกแจงความถี่ว่าแต่ละข้อ แต่ละมาตราของตัวเลือกมีจำนวนคนกลุ่มสูงตอบเท่าไร กลุ่มต่ำ

ตอบเท่าไร หากความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หากค่า t มีค่ามากกว่า 1.75 ขึ้นไปเป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกใช้ได้

2.6 การจัดแบบทดสอบ พิจารณาว่าจะกำหนดกี่ข้อ ตามหลักการถ้าข้อความมีคุณภาพสูงมากจะใช้ 10 – 15 ข้อก็ได้ แต่โดยทั่วไปจะมีตั้งแต่ 20 ข้อขึ้นไป เพราะถ้าจำนวนข้อน้อย ความเชื่อมั่นมักจะมีค่าน้อยความเที่ยงตรงก็ไม่มีดี อาจเป็นเพราะข้อความแสดงความรู้สึกหรือความเชื่อ ต่อเป้าเจตคติอาจไม่ครอบคลุมทุกอย่างในเป้า

2.7 การตรวจให้คะแนน ถ้าเป็นข้อความเปลี่ยนมาเป็นตัวเลข แต่ถ้าเป็นตัวเลขแล้วก็นำตัวเลขที่ผู้ตอบเลือกมารวมเลย กรณีข้อความเป็นความรู้สึกทางลบ จะต้องกลับตัวเลขกันกับข้อความที่เป็นไปทางบวกการแปลคะแนนจะแปลผลจากผลรวมทุกข้อก็ได้ หรือจะหาคะแนนเฉลี่ยและคะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลจะออกมาเหมือนกับคะแนนของคนสอบเพียงข้อเดียว

2.8 การหาคุณภาพอื่นๆ เช่น ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

2.8.1 ความเชื่อมั่น หาได้โดยวิธี

2.8.1.1 สอบซ้ำ (Test-retest)

2.8.1.2 คู่ขนาน

2.8.1.3 แบ่งครึ่งฉบับ (Split-half)

2.8.1.4 สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient)

2.8.2 ความเที่ยงตรง หาได้โดยวิธี

2.8.2.1 Construct Validity

2.8.2.2 Concurrent Validity

2.8.2.3 Predictive Validity

3. การสร้างแบบออสกูต (Osgood's Method) เครื่องมือวัดเจตคติแบบนี้เรียกว่ามาตราวัดแบบนัยจำแนก (Semantic Differential Scale หรือ SDS) การสร้างอาศัยทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของคำ เป้าเจตคติของออสกูตเรียกว่า มโนภาพ (Concept) ออสกูตได้วิเคราะห์มโนภาพแตกต่างกัน 20 มโนภาพ ให้คนตอบ 100 คน และใช้คำตรงข้าม (bipolar adjectives) 50 คู่ เสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบมีองค์ประกอบออกมามากมายแต่ที่ค่อนข้างสำคัญมีความแน่นอนมีอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการประเมิน (Evaluative Factor) องค์ประกอบด้านพลังอำนาจ (Potency factor) และองค์ประกอบด้านกิจกรรม (Activity Factor)

ในองค์ประกอบหนึ่ง ๆ จะมีคำที่มีความหมายตรงข้ามกัน นั่นคือ คำหนึ่ง ๆ จะมีความรู้สึกสุดโต่งอยู่ 2 คำ คำที่ใช้วัดความรู้สึกจึงเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกันได้โดยมีเหตุผล (Logical opposite) และการใช้มาตราอยู่ระหว่างคำตรงข้าม 2 คำ จึงเรียกว่า Bipolar scale ซึ่งหมายถึงมาตราแบบ 2 ขั้ว จากการวิเคราะห์เมตริกคำตรงข้ามจับกลุ่มเด่นชัดอยู่ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการประเมิน (Evaluative factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านคุณค่า เหมาะที่จะใช้วัดเจตคติมากที่สุด เช่น ดี – เลว, สุข – ทุกข์ เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านพลังอำนาจ (Potency factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางพลังอำนาจ เช่น แข็งแรง – อ่อนแอ, หนัก – เบา เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรม (Activity factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงกิริยาอาการ เช่น เร็ว – ช้า, คล่องแคล่ว – เฉื่อยชา เป็นต้น

วิธีสร้างมาตราวัดเจตคติแบบนัยจำแนก

ทำได้ 2 วิธีคือ

ที่สุ่ม
จากคนทั่วไป

1. ศึกษาคำตรงข้ามที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพ (เป้าเจตคติ)วิธีหาคำเหล่านี้อาจ

1.1 วิเคราะห์เองจนได้คำที่มีความหมายตรงข้ามเกี่ยวกับมโนภาพมา

1.2 วิธีระดมความคิด โดยหาความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพ

จากคนทั่วไป

2. หาความถี่ของคำที่เกี่ยวข้องแต่ละคำ จากที่ดำเนินการในขั้นที่ 1 ทั้งที่คิดเองและระดมความคิดจากผู้อื่น

3. เลือกคำที่มีความถี่สูงพอประมาณ คือ ตั้งแต่10%หรือ25% ขึ้นไป

4. นำคำที่มีความหมายตรงข้ามที่เลือกไว้มาจัดเป็นคู่ ๆ แล้วให้ผู้ชำนาญทางภาษาไทยช่วยวิจารณ์แสดงความคิดเห็นถ้าผู้ชำนาญด้านภาษาเห็นสอดคล้องกันเกินครึ่ง ข้อนี้ควรเอาไปทดลองใช้ในขั้นต่อไป

5. นำคำตรงข้ามแต่ละคู่มาสร้างเป็นมาตราวัดความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ คือ มโนภาพมาตราที่ใช้ อาจจะเป็น 3 ช่อง 4ช่อง 5ช่อง6 ช่อง หรือ 7 ช่องก็ได้แล้วแต่ความต้องการ

6. นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของแต่ละข้อตามแนวการวิเคราะห์ของลิเคิร์ทถ้ามีความสัมพันธ์สูงใช้ได้ การเลือกควรเลือกเอาเฉพาะมาตราที่มีอำนาจจำแนกสูงเท่านั้น

7. ศึกษาคุณภาพอื่น ๆ เช่น ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเป็นที่แน่ใจแล้วใช้วัดเจตคติได้อย่างดี ศึกษาวิธีเดียวกับของลิเคิร์ท

4. วิธีของกัตแมน (Guttman's method) แนวคิดของกัตแมนเป็นแนวคิดการจัดมาตราที่มีความเข้มข้นแตกต่างกันตามลำดับเพื่อวัดองค์ประกอบหรือมิติเดียว (Unidimensional) ใช้ได้ทั้งโครงสร้างวัดความสามารถมองและการวัดความรู้สึก มาตราแบบนี้เป็นลักษณะความเข้มข้นสะสม (Cumulative Scale)

วิธีการสร้าง

1. กำหนดเป้าเจตคติ

2. เขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ โดยพยายามให้ลดหลั่นความเข้มข้นของความรู้สึก มีจำนวนมากพอประมาณ

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสอบ โดยให้ผู้ตอบ ตอบเพียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น

4. นำข้อที่ผู้ตอบเห็นด้วย 80% ลงไปถึงเห็นด้วย 20% มาเรียงตามลำดับคะแนนรวม

5. เลือกข้อที่เห็นว่าน่าจะมีผลการตอบเป็นไปตามทฤษฎีของกัตแมนคือเป็นลักษณะสามเหลี่ยม เลือกมาจำนวนไม่เกิน 20 ข้อ

6. นำข้อสอบจากข้อ 5 ทำการสอบกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง โดยให้ตอบเพียงเห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย

7. นำมาตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาหาความคลาดเคลื่อน โดยพยายามหา

จุดตัดระหว่างการตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ให้เป็นจุดตัดที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (minimize error)

8. รวมความคลาดเคลื่อน (error) และผลการตอบทั้งหมด (total-responses) ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนคนคูณจำนวนข้อ
 9. หาค่า R (Reproducibility) ค่า R จะเชื่อมั่นได้ต้องสูงกว่า 0.85 ขึ้นไป
 10. ถ้าค่า R ใช้ไม่ได้ต้องไปทดลองแก้ไขข้อความรู้สึกรใหม่ แต่ถ้าค่า R ใช้ได้แล้วก็นำข้อความมาเรียงตามความมากน้อยของการตอบรับหรือตอบเห็นด้วย
5. วิธีของฟิชบาย (Fishbein's Method) ได้ให้แนวคิดกับเจตคติว่า
1. แต่ละบุคคลมีความเชื่อ (beliefs) มากมายต่อเป้าเจตคติหนึ่ง ๆ เป้าหนึ่ง ๆ จะมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะต่าง ๆ มากมาย
 2. ความเกี่ยวพันแต่ละคุณลักษณะ กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองในการประเมินออกมา กลายเป็นเจตคติ
 3. การประเมินตอบสนองสัมพันธ์กันกับเป้าเจตคติโดยผ่านเงื่อนไขหนึ่ง ๆ
 4. การประเมินการตอบสนองของเงื่อนไขเป็นผลรวมทั้งหมด
 5. ผลการรวมทั้งหมดของความเชื่อสัมพันธ์กับการประเมินความเชื่อ แสดงให้เห็นเป็นเจตคติดังนั้นเจตคติจึงเป็นฟังก์ชันของความเชื่อเกี่ยวกับเป้าเจตคติกับผลการประเมินความเชื่อนั้น ๆ
- 5.1 ความเชื่อ (beliefs) เป็นความรู้หรือสารสนเทศเกี่ยวกับเป้าเจตคติ ความเชื่อเป็นตัวเชื่อมคุณลักษณะ (attribute) กับเป้าเจตคติ ความเชื่อที่ฟิชบายแนะนำควรเป็นความเชื่อต่อเป้าเจตคติที่มีความสำคัญหรือเป็นความเชื่อที่มีน้ำหนัก คือมีคนยอมรับว่าเกี่ยวข้องกับเป้าหมายน้อยอย่างน้อย 10 หรือ 20% ขึ้นไป วิธีพิจารณาโดยการเอาความเชื่อที่ได้จากเป้าเจตคติหนึ่ง ๆ นั้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง
- 5.2 การประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินคุณลักษณะ (attribute) แต่ละข้อในความเชื่อที่มีต่อเป้าเจตคตินั้น ว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือเลว ส่วนใหญ่ใช้มาตราของออสกูด 7 มาตรา หรือ 5 มาตรา แล้วแต่ความต้องการ หรือบางทีก็ใช้รูปแบบตัวเลือกเหมือนวิธีของลิเคิร์ท
- 5.3 เจตคติ (attitude) ในแนวคิดของฟิชบายเป็นผลรวมของผลคูณของ subjective probability ของความเชื่อกับการประเมินความเชื่อ
11. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดและการเปลี่ยนเจตคติ
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 265) การเปลี่ยนเจตคติขึ้นอยู่กับอิทธิพลต่อไปนี้
1. แหล่งข่าวสารรวมถึงผู้ให้ข่าวสาร ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด เจตคติ เช่น ผู้ให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่มีความน่ารักใคร่เป็นบุคคลสำคัญ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ด้วย
 2. ผู้รับข่าวสาร ผู้รับข่าวสารจะถูกชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญา วิจารณญาณ ความเชื่อมั่นในตนเองของผู้รับ
 3. ข่าวสารหรือสื่อที่ใช้ สื่อที่ใช้ในการได้ข่าวสารนั้น ถ้าได้ทำบ่อยและซ้ำ พร้อมทั้งให้ความรู้สึกหรืออารมณ์ตรงกับผู้รับ ก็จะทำให้ผู้รับเปลี่ยนง่ายขึ้น
 4. ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อม เช่น เหตุการณ์สถานการณ์ที่ทำให้ผู้รับรู้สึกว่าการอื่นได้เปลี่ยนเจตคติแล้ว ก็จะทำให้เกิดการเลียนแบบเอาอย่างขึ้น

รังสรรค์ โฉมยา (2554 : 335) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ คือ

1. บิดา มารดา เพื่อน คนใกล้ชิด
2. บุคคลที่เป็นแม่แบบต่าง ๆ ในสังคม ที่บุคคลถือเป็นตัวแบบสำหรับตนเอง
3. ระเบียบแบบแผน บรรทัดฐาน และวัฒนธรรมทางสังคม
4. การศึกษาเล่าเรียน การถ่ายทอดทางสังคม
5. สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

12. ประโยชน์ของเจตคติ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 54-55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาเจตคติสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกยาว ๆ กลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มาก
2. เจตคติใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งอื่นหรือมีต่อเป้าเจตคติของคนคนนั้นได้ นั่นคือรู้เจตคติของคนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาจะแสดงออกได้
3. เจตคติสามารถมองสังคมได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงเส้นคงวา พฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกจากเจตคติ จึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้ด้วย
4. เจตคติมีความดีงามในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตคติรอบ ๆ ตัวเราเองสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคน ๆ นั้น มีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตเขา
5. จากการรู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคม จึงต้องศึกษาสาเหตุญาณและปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติของคนตามที่ต้องการ
6. ในสาขาสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่าเจตคติเป็นศูนย์กลางความคิดและเป็นฐานของพฤติกรรมสังคม การจะปรับระบบกลไกของสังคมจึงควรเปลี่ยนเจตคติของแต่ละบุคคล

รังสรรค์ โฉมยา (2553 : 339-340) การศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของบุคคล มีประโยชน์ที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. เจตคติช่วยพยากรณ์พฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากการที่บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ย่อมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าสิ่งนั้นผ่านการประเมินค่า การรับไว้เป็นความรู้สึกและความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม ดังนั้นการที่ทราบเกี่ยวกับเจตคติในแง่มุมใดมุมหนึ่งจะสามารถพยากรณ์แนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลได้ว่าจะเป็นไปในลักษณะใด แม้ว่าอาจจะไม่ถูกต้องสมบูรณ์แบบก็ตาม
2. เจตคติป้องกันพฤติกรรมบางอย่างของบุคคล เจตคติบางอย่างของบุคคลส่งผลเสียต่อบุคคลเอง หรือส่งผลเสียของสังคม การมีข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของบุคคลจะช่วยในการวางแผนป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากเจตคติต่อสิ่งใด ๆ ที่ไม่เหมาะสมของบุคคล
3. เจตคติช่วยในการแก้ไขพฤติกรรม การสร้างหรือการปลูกฝังเจตคติที่ดีให้กับบุคคลเจตคติช่วยโน้มนำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับเจตคติของตน การศึกษาเจตคติจะช่วยทำให้ทราบว่าควรจะทำอะไรแก้ไขลักษณะอะไร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสำหรับบุคคลเอง

4. เจตคติช่วยให้เข้าใจเหตุและผลของการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเจตคติเปรียบเสมือนกับสาเหตุของพฤติกรรมภายในตัวบุคคล ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แม้ว่าสาเหตุของพฤติกรรมส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยภายนอก แต่เจตคติก็นำมาซึ่งการช่วยให้นักศึกษากลับกรองสิ่งที่เป็นปัจจัยภายนอกออกไป นอกจากนี้เจตคดียังช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอิทธิพลที่เกิดจากปัจจัยภายนอกที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลได้

ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบตนเอง

1. ความหมายและขอบข่ายของความรับผิดชอบ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 154) ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำใด ๆ ทั้งที่ตนกระทำเองหรือกระทำร่วมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะผลนั้นจะดีหรือไม่ดี จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ เช่น ความรับผิดชอบต่องานหรือหน้าที่ คือ ภาระรับผิดชอบของบุคคลและต้องปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้รับมอบหมายหรือที่ได้กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ควรมีความรับผิดชอบ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามวัยวุฒิและคุณวุฒิ

อนุรี แก้วแว่น้อย (2548 : 40) ความรับผิดชอบ หมายถึงการยอมรับทั้งและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไป หรืออยู่ในความดูแลของตน เช่น สมุห์บัญชีต้องรับผิดชอบเรื่องเกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น ความรับผิดชอบของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับภาระหน้าที่เสมอเมื่อบุคคลมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน บุคคลก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติความรับผิดชอบในสถานภาพและบทบาทนั้น ๆ แตกต่างกันไป หากบุคคลได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามสถานภาพและบทบาทของตนได้ดี ย่อมเป็นที่ยอมรับของสังคม

สาโรจ บัวศรี (2542 : 129) ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมการเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น ๆ ชื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และวินัยในตนเองมีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดีมีความเพียรพยายามมีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนและสังคม ตรงต่อเวลาและยอมรับผลการกระทำของตน

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 8) ความรับผิดชอบ หมายถึง รู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำต้องปฏิบัติ ไม่นึกถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือในโรงเรียน ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียน คือ ต้องมาเรียนให้สม่ำเสมอ ไม่หนีโรงเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำ หรือควรกระทำตามสภาพ (ตำแหน่ง) ของบุคคล เช่น มีสถานภาพเป็นตำรวจ ความรับผิดชอบ คือ อยู่เวรยามตามหน้าที่ จับผู้ร้าย เป็นครู ความรับผิดชอบ คือ การสอนนักเรียนให้มีความรู้และดูแลนักเรียนให้ดีที่สุด เป็นต้น

ชานาญ นิสารัตน์ (2544 : 53) ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะจะเป็นผลดีหรือผลร้ายไม่ว่ากระทำผิดหรือถูกไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมเข้มงวดจากคนอื่น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544 : 77) ความรับผิดชอบ หมายถึง บุคคลที่จะต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์เพียรความละเอียดรอบคอบความสามารถและความรอบรู้ความเอาใจใส่และความฝึกฝนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ

Gordon (1963 : 3) อธิบายลักษณะความรับผิดชอบว่า ลักษณะพฤติกรรมที่มีความเพียรพยายามและตั้งใจปฏิบัติงานจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ หรือมุ่งมั่นในงานที่กระทำแม้มีอุปสรรค เป็นคนไว้วางใจได้เป็นที่พึ่งพาอาศัยได้ มีความรับผิดชอบอย่างจริงจัง

Good (1973 : 498) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นภาระหน้าที่ที่แต่ละคนมีอยู่ที่บุคคลได้รับไม่ว่าจะเป็นงานทั่วไปหรืองานในหน้าที่ต้องทำให้บรรลุผลสำเร็จถูกต้อง มีประสิทธิภาพมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งทำอย่างเต็มความสามารถสอดคล้องกับความมุ่งหมายต้องยอมรับความผิดพลาดและความสำเร็จ เชื่อถือได้ในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่

Flippo (นิตยา ศรีภุธร. 2555 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Flippo. 1996) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่าเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เอาใจใส่ต่องานที่รับผิดชอบโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การปรับปรุงแก้ไขงานให้สำเร็จไปด้วยดี ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยความรับผิดชอบต่อตนเองซึ่งได้แก่การรับรู้ฐานะและบทบาทหน้าที่ของตน ดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตนเองได้ รู้ว่าอะไรผิดอะไรถูก ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงงานแต่พยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น รู้จักวางแผนและป้องกันความเสียหายในวงงานที่ตนรับผิดชอบ ใส่ใจในงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2. ความสำคัญของความรับผิดชอบ

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2521 : 28) ได้กล่าวถึงความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของพลเมืองนอกจากความมีวินัยในสังคมความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ ลักษณะความเป็นพลเมืองดีนี้ คือนิสัยและการกระทำซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนากฎหมายบ้านเมืองรวมถึงลักษณะที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เนื่องจากความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นลักษณะนิสัยและเจตคติของบุคคลเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบเคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นการช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข และยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย ดังนั้นลักษณะของความเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันปลูกฝังให้เกิดแก่บรรดาสมาชิกทุกคนในสังคม เพื่อความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 56) ได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองดีอย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและเกรงใจเนื่องจากความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความสงบราบรื่นนอกจากนี้ความ

รับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบ จะส่งผลคือ

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
3. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎ จริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น
4. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุขเรียบร้อยในสังคม
5. การขาดความรับผิดชอบ เป็นเหตุแห่งความเสื่อม และเสียหายของสังคม ผลเสียของการขาดความรับผิดชอบดังนี้
 - 5.1 คนที่ขาดความรับผิดชอบ ย่อมไม่ได้รับความไว้วางใจในการทำงานสำคัญใด ๆ และมักได้รับคำตำหนิในการทำงาน
 - 5.2 คนที่ขาดความรับผิดชอบจะเป็นคนเฉื่อยชา ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคใด ๆ ได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอ กลายเป็นคนไม่มีความสามารถ และไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 5.3 คนที่ขาดความรับผิดชอบจะทำงานใด ๆ ไม่บรรลุมุ่งหมายได้ทันเวลา
 - 5.4 ไม่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในสังคมแต่อย่างใด
 - 5.5 ทำให้สังคมวุ่นวายสับสน ไม่เรียบร้อย ไม่มีระเบียบแบบแผน เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อม ทั้งประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2535 : 122) ได้กล่าวถึง ผลดีอันเกิดจากความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น
2. การงานสำเร็จเรียบร้อยได้ผลดี
3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง
4. เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ
5. สังคมและประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้รวดเร็ว
6. มีความสะอาดสงบสุขและร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นในสังคมและประเทศ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญคือ เป็นลักษณะของพลเมืองที่ดี การอยู่ร่วมในสังคมจะเป็นไปอย่างสงบสุข บ้านเมืองจะเจริญก้าวหน้า และบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นบุคคลที่สังคมให้การยอมรับ

3. พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540 : 242) นักเรียนที่มีความรับผิดชอบจะแสดงออกทางพฤติกรรมให้เห็นดังต่อไปนี้

1. มีความกระตือรือร้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. อุทิศเวลาให้แก่งาน
3. เอาใจใส่งานเพื่อให้งานนั้นเกิดผลดีมีคุณภาพ
4. ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด
5. มุ่งหวังความสำเร็จของงานที่ตั้ง
6. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเจอกับอุปสรรค

7. ยอมรับความผิดจากผลการกระทำของตนเองโดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น

8. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนเองและของสังคม

กรมวิชาการ (2544 : 182) ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่าเป็นคนตรงต่อเวลาและพยายามทำงานของตนให้สำเร็จ จะเป็นผู้ที่ติดตามผลงานของตนเองอยู่เสมอ ถ้ามีข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงานจะยอมรับความผิดพลาดจากการพิจารณา จะเป็นผู้รักษาชื่อเสียงถือศักดิ์ศรีของตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ เป็นคนรักษาคำพูด ตั้งใจทำงาน มีระเบียบวินัย รู้จักวางแผน เต็มใจทำงาน ขยันขันแข็ง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ปฏิบัติตามหน้าที่เป็นอย่างดี ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับปัญหา ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ บุคคลที่มีความรับผิดชอบ ต้องมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จลุล่วงอย่างดีที่สุด โดยไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคใด ๆ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าลักษณะผู้ที่มีความรับผิดชอบนั้น เป็นบุคคลที่กระตือรือร้นในการทำงาน เอาใจใส่ต่องาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและให้สำเร็จได้ด้วยความตั้งใจ และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนก่อนทำงานพร้อมทั้งยอมรับผลจากการกระทำของตน

4. ประเภทของความรับผิดชอบ

สุจิตรา จุมสีมา (2546 : 24) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง ลักษณะดังนี้ รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตนให้สมบูรณ์เสมอ ตั้งใจเล่าเรียน หมั่นใฝ่หาความรู้ ประพฤติตนให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มีความประหยัด สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตรงต่อเวลา สามารถควบคุมตนเองได้พึงตนเอง

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมืองดังนี้ ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม รักษาทรัพย์สินสมบัติของสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นให้ความร่วมมือกับผู้อื่นความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่

2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง ช่วยเหลืองานบ้าน รักษาชื่อเสียงของครอบครัว

2.2 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ ได้แก่ ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์ ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

2.3 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ช่วยตักเตือนแนะนำเพื่อนที่หลงผิด ช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่ทะเลาะกัน ไม่เอาเปรียบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

กรมวิชาการ (2542 : 15) ได้สรุป ประเภทของความรับผิดชอบว่ามี 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การขจัดปัญหาทุกชนิด ที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่น การรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง รวมทั้งรู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพทันเวลาที่กำหนดตรงต่อเวลา

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือส่วนรวม หมายถึง รู้จักฐานะหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม อันได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

ประภัสสร ไชยชนะใหญ่ (2529 : 58) ได้สรุปความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามควรแก่ฐานะจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสมหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

2. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นรู้จักการวางแผนงานและป้องกันความบกพร่องเสียหายในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรง รู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การประพฤตินให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น มีความสามารถทำงานได้สำเร็จจุล่งตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมหมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม การเคารพซึ่งกันและกันเมื่ออยู่ร่วมในสังคมซึ่งในนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษารับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของเด็กไทยและเยาวชนที่ควรมีต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน

5. องค์ประกอบของความรับผิดชอบ

สมพักตร์ ทุมมากรณ์ (2546 : 22) สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบมี 3 ลักษณะ คือ

1. วิธีการจัดการศึกษาอบรมอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบอย่างมาก ซึ่งลักษณะของการจัดการศึกษาอบรมที่มีผลต่อความรับผิดชอบสูง ได้แก่ การให้ความเอาใจใส่ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมให้มีวินัยโดยการให้เหตุผล การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

2. ผลที่ได้จากการศึกษาอบรมเป็นอีกลักษณะหนึ่งขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน ลักษณะดังกล่าวประกอบด้วยนิสัยการเรียน การได้รับทุนการศึกษา เจตคติต่อสถานศึกษา เจตคติต่ออาชีพ และความมีน้ำใจของครู

3. ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว สมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก

อดุลศักดิ์ ทองดี (2546 : 21) สรุปได้ว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบ มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ การที่จะทำให้บุคคลเกิดสำนึกในความรับผิดชอบเป็นคติประจำใจจะต้องมีการฝึกฝนและปลูกฝังตั้งแต่เด็ก โดยใช้เวลาพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองของสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของคนอื่น

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบ ต้องประกอบด้วยวิธีการจัดการศึกษาอบรม ผลจากการจัดการศึกษาอบรม เศรษฐกิจของครอบครัว ความรับผิดชอบต้องฝึกฝนและปลูกฝังตั้งแต่เด็ก โดยควรพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยของเด็กจากการสรุปข้างต้นผู้วิจัยจึงจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบนั้น มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่พอจะนำมากล่าวถึงได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งมีดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 288-290 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1969) โคลเบิร์กได้ศึกษาระดับพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลด้วยการสร้างสถานการณ์จำนวนหนึ่ง นำไปถามคนในสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ แล้วนำคำตอบที่แสดงถึงการตัดสินใจและเหตุผลในการตัดสินใจที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นคำถามนั้น มาเป็นพื้นฐานในการจัดแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม

โคลเบิร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับเป็น 2 ขั้น รวมทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

1.1 การใช้จริยธรรมของผู้อื่น พบมากในเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี การกระทำที่ดีคือ กิจกรรมที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เด็กจะเชื่อฟังและทำตามผู้ใหญ่ เพื่อตนจะได้ไม่ถูกลงโทษ

1.2 รักษาผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่เป็นลักษณะของการเห็นความสำคัญและพอใจที่จะประพฤติ ซึ่งเป็นผลให้ตนได้รับรางวัลและสิ่งตอบแทน และคำนึงถึงการได้รับการตอบแทนเป็นหลัก พบมากในเด็กระหว่าง 7-10 ปี

2. ระดับทำตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

2.1 การยอมรับของกลุ่ม การทำตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญในทัศนะของเด็ก เด็กจะคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด พฤติกรรมดีเป็นพฤติกรรมที่กลุ่มหรือคนที่เด็กนับถือเห็นว่าดี พฤติกรรมที่ไม่ดีคือพฤติกรรมที่คนอื่นเห็นว่าไม่ดี พบในเด็กอายุ 10-13 ปี

2.2 ระเบียบของสังคม เป็นขั้นที่ถือเอาหน้าที่และการรักษาระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นหลักในการปฏิบัติ เด็กจะเข้าใจถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ และศรัทธาต่อเกณฑ์ของสังคม จนยึดถือเป็นหลักปฏิบัติโดยขาดการยึดหยุ่น พบมากในวัย 13-16 ปี

3. ระดับมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ (Post Conventional Level)

3.1 สัญญาสังคม บุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป จะพัฒนาได้ถึงขั้นนี้ โดยเขาถือว่าการทำตามมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่สังคมและคนส่วนใหญ่ยอมรับว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้อง แต่ก็ยอมรับว่าค่านิยมปทัสถานและเกณฑ์ทางสังคม จะยึดหยุ่นได้ตามเหตุผลและสถานการณ์ บุคคลที่มีการพัฒนาถึงขั้นนี้ จะมีหลักการในการตัดสินใจ เคารพตนเองและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

3.2 คุณธรรมสากล เป็นขั้นที่บุคคลสามารถพัฒนากฎเกณฑ์และหลักการทางจริยธรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีหลักยึดของตนเอง เช่น ความยุติธรรม คุณภาพ ความรับผิดชอบ เป็นหลักการที่เขาได้พิจารณาและตัดสินใจที่จะเลือกทำในสิ่งที่เห็นว่า ถูกต้องดีงามแล้ว และสามารถจัดเข้าในระบบจริยธรรมจนเป็นอุดมการณ์ โดยไม่ต้องผูกพันกับกฎเกณฑ์ของสังคมและผู้อื่น

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์.

2553 : 286-288 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1958) เพียร์เจ มีแนวคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดความเข้าใจของคน ซึ่งมีการพัฒนาตามลำดับขั้นความคิดความเข้าใจ

เป็นผลจากการปรับระบบความคิด หรือปรับตัวด้วยการรับประสบการณ์ใหม่ เข้าใจระบบความรู้ความเข้าใจให้สอดคล้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้นั้น

เพียร์เจ พบว่า ความสามารถในการทำความเข้าใจกฎเกณฑ์และความถูกต้องของการกระทำจะขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางสมอง และสติปัญญาของผู้เรียน โดยแบ่งการพัฒนาการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

2.1 ขั้นการมีจริยธรรมโดยการบังคับ จริยธรรมในลักษณะนี้จะพบในเด็กที่อายุต่ำกว่า 8 ปี โดยในขั้นนี้จะเชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ โดยไม่มีข้อสงสัยและไม่ต้องการเหตุผล ลักษณะความคิดความเข้าใจเชิงจริยธรรมของเด็ก จะมีลักษณะเด่นที่สำคัญคือ การเชื่อว่าดี-เลว ถูก-ผิด ของการกระทำอยู่ที่ความเสียหายที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นผลของการกระทำ โดยไม่ใส่ใจกับเจตนาของผู้กระทำ และเด็กก็จะเชื่อด้วยว่าในเวลาทีตนกระทำผิดหรือไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ก็จะได้รับโทษที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงแม้ผู้ใหญ่จะไม่เห็นและไม่ลงโทษ แต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรืออำนาจลึกลับที่มองไม่เห็นก็จะลงโทษ ดังนั้นเด็กจึงคิดและเชื่อว่า การถูกลงโทษเป็นการชดใช้ความผิด ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษตามความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ กล่าวคือจริยธรรมในขั้นนี้คือ การยอมทำดีเพราะกลัวถูกลงโทษ

2.2 ขั้นการมีจริยธรรมด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาของเด็กที่วัยสูงกว่า 8 ปี ความรู้ความเข้าใจของเด็กจะพัฒนามากขึ้น เข้าใจในเรื่องนามธรรมมากขึ้น ใช้เหตุผลมากขึ้น เด็กในวัยนี้จะเข้าใจเรื่องความร่วมมือ การตอบแทน การยอมรับนับถือกัน และสามารถจะเข้าใจได้ว่า ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งตายตัว แต่เป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากการให้และการรับ ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นได้ เด็กยอมรับสิทธิของผู้อื่น รู้จักพิจารณาความถูกต้องด้วยการกระทำ ที่มีเจตนาและไม่มีเจตนาของผู้กระทำ และผลของการกระทำควบคู่ไปกับการพิจารณาเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง รู้จักใช้เหตุผล หลักความยุติธรรม ในการตัดสินความหนักเบาของการลงโทษกับความรุนแรงมากน้อยของการกระทำผิดรวมทั้งรู้จักให้อภัย การยินยอมให้ผู้กระทำผิดได้ทำความดีความชอบ

เพียร์เจ กล่าวว่า การที่จะพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กนั้น ควรให้เด็กได้มีประสบการณ์และปล่อยให้เขาได้จัด และปรับระบบของประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจและตัดสินใจด้วยตัวของเขาเอง การที่เด็กจะพัฒนาจริยธรรมและควรรู้ความเข้าใจได้ดีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ สติปัญญา ความสามารถของเด็ก และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura โดยกระบวนการเสนอตัวแบบของ Bandura (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549 : 253-255 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1969)

การเสนอตัวแบบนี้ เป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura ที่มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เป็นผลมาจากการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่เท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดและความรู้สึกอีกด้วย ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ (พฤติกรรม สภาพแวดล้อม ส่วนบุคคล) จะมีลักษณะของการกำหนดซึ่งกันและกันอยู่ ถ้าปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงไป อีกสองปัจจัยที่เหลือก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งแนวทางในการเสนอตัวแบบนี้จะพิจารณาในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้บุคคลเกิดความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้นบางอย่าง ซึ่งความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้นนี้เองจะส่งผลทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรม หรือไม่แสดงพฤติกรรม

Bandura (1969) ได้กล่าวไว้ว่าตัวแบบนั้นมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล 3 ด้านด้วยกันคือ

1. ช่วยให้บุคคลเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ หรือทักษะใหม่ ๆ ซึ่งจากผลของตัวแบบในลักษณะเช่นนี้เองทำให้เราสามารถนำเอาวิธีการเสนอตัวแบบไปสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้กับบุคคลที่ยังไม่เคยกระทำพฤติกรรมดังกล่าวนั้น เพื่อที่ว่าจะได้เป็นประโยชน์ต่อเขาทั้งในสภาพปัจจุบันและอนาคต เช่น นำไปเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้กับเด็กที่แยกตัว เสริมสร้างทักษะการพูดให้กับเด็กปัญญาอ่อน หรือเสริมสร้างทักษะบางอย่างให้กับคนไข้โรคจิตในโรงพยาบาล เพื่อที่ว่าจะได้สามารถอยู่ในชุมชนของเขาได้อย่างมีความสุข

2. มีผลทำให้เกิดการระงับ (Inhibition) หรือการยุติการระงับ (Disinhibition) การแสดงพฤติกรรมของผู้ที่สังเกตตัวแบบได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าเมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลกรรมเช่นใดถ้าตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลกรรมที่เป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ แนวโน้มที่ผู้สังเกตตัวแบบจะไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นจะสูงมาก ก็เท่ากับว่าตัวแบบทำหน้าที่ระงับการเกิดพฤติกรรมดังกล่าว แต่ถ้าพฤติกรรมใดที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยถูกระงับมาก่อน แล้วมาเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมดังกล่าว แล้วไม่ได้รับผลกรรมอย่างที่ผู้สังเกตคาดว่าจะได้รับ (ผลกรรมเป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ) หรือแสดงแล้วได้รับผลกรรมทางบวก แนวโน้มที่ผู้สังเกตจะกระทำตามตัวแบบก็จะมีมากขึ้น ก็เท่ากับว่าพฤติกรรมที่เคยถูกระงับนั้นได้ถูกการยุติการระงับแล้ว เช่น การที่เด็กเห็นเพื่อนเล่นกับสุนัขแล้วถูกสุนัขกัด (ตัวแบบได้รับผลกรรมที่เป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ) เด็กคนนั้นก็อาจจะเกิดความกลัวสุนัขและไม่เข้าไปเล่นกับสุนัขเลย (พฤติกรรมการเล่นหรือจับตัวสุนัขนั้นถูกระงับไป) ต่อมาเด็กคนนี้ก็เห็นเพื่อน ๆ เล่นกับสุนัขอย่างสนุกสนาน (ไม่ถูกกัด และยังได้รับผลกรรมทางบวกด้วย) ทำให้เด็กกล้าเข้าไปเล่นกับสุนัข หลังจากที่เมื่อครั้งก่อนเล่นกับสุนัขมาก่อน (เป็นการยุติการระงับพฤติกรรมไม่กล้าเล่นกับสุนัข) ซึ่งผลของตัวแบบในลักษณะดังกล่าวนี้เอง จึงมีประโยชน์อย่างมากต่อนักพฤติกรรมบำบัดที่จะนำเอาการเสนอตัวแบบไปใช้ในการบำบัดความกลัว หรือความวิตกกังวลของบุคคล อีกทั้งยังอาจจะนำไปใช้ในการป้องกันไม่ไห้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

3. ช่วยให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วได้มีโอกาสแสดงออก หรือถ้าเคยแสดงออกแล้วแต่ทว่าไม่ค่อยได้แสดงออก ให้แสดงออกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผลของตัวแบบในลักษณะเช่นนี้ก็จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา เช่น การที่คน ๆ หนึ่งเข้าไปร่วมงานปาร์ตี้แล้วขอตัวกลับก่อนก็เป็นสัญญาณให้บุคคลอื่น ๆ ทำตาม (คาดว่าบุคคลเหล่านั้นมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสมอยู่แล้ว) เท่ากับว่าคน ๆ นั้นเป็นตัวแบบที่ช่วยให้บุคคลอื่นที่สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วนั่นเอง

ลักษณะของการเสนอตัวแบบ มีวิธีการเสนอตัวแบบอยู่หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่

1. เสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงหรือตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งการเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงนั้นมีข้อดีตรงที่นำเสนอตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ในการรับรู้ของคนบางคนอีกทั้งสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมแสดงออกได้ตามสภาพการณ์ แต่จุดอ่อนของการเสนอตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงอยู่ที่ค่อนข้างจะเสี่ยงไปตรงที่ไม่สามารถทำนายหรือควบคุมได้อย่างที่ต้องการ จะเป็นปัญหามากในกรณีที่ตัวแบบที่ใช้ในการบำบัดความกลัวนั้นเกิดมีความวิตกกังวลสูงขึ้น ถ้าเหตุการณ์ดังกล่าวนี้

เกิดขึ้นก็จะทำให้ ผลการบำบัดนั้นเพิ่มความกลัวให้กับผู้สังเกต ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้บำบัดจำนวนมาก ชอบที่จะใช้ตัวแบบสัญลักษณ์มากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของ फिल्म แถบภาพ แถบเสียง การ์ตูนหรือข้อเขียน การจะเสนอในรูปแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพฤติกรรมและการนำไปใช้ ตัวแบบสัญลักษณ์นั้นมีคุณสมบัติเหนือกว่าตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงอยู่หลายอย่าง เช่น สามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ สามารถนำมาใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง และก็ง่ายในการที่จะนำมาใช้บำบัดเป็นกลุ่ม

2. ตัวแบบภายใน การเสนอตัวแบบภายในนั้น เป็นการให้บุคคล จินตนาการตัวแบบแสดงพฤติกรรม (Cautela. 1976)

3. การเสนอตัวแบบหลาย ๆ ตัว จะช่วยทำให้มีการเสนอตัวแบบมี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้สังเกตจะพบว่าตัวแบบบางตัวมีลักษณะคล้ายกับตนตลอดจนทำให้ ได้เรียนรู้การแสดงพฤติกรรมหลาย ๆ อย่าง ทำให้ผู้สังเกตมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการแสดงออกใน หลาย ๆ สภาพการณ์

4. การเสนอตัวแบบที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี กับตัวแบบที่ค่อย ๆ แสดงถึงการเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งตัวแบบที่ค่อย ๆ แสดงถึงการ เพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหานั้น ก็จะต้องเริ่มจากการแสดงว่าเขาขาดทักษะบางอย่าง และมีความรู้สึก (วิตกกังวลหรือขาดความสนใจ) บางอย่างที่ทำให้เขาไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ได้ จากนั้นตัวแบบก็จะพูดถึงความรู้สึกของตน และขั้นตอนในการแก้ปัญหา พร้อม ๆ กับพฤติกรรมของเขา ก็เริ่มจะดีขึ้น

5. การเสนอตัวแบบแบบค่อย ๆ แสดงออกทีละขั้นตอน ซึ่งวิธีการเสนอ ตัวแบบนี้เหมาะที่จะใช้กับการแสดงถึงพฤติกรรม หรือการกระทำที่ซับซ้อน การเสนอตัวแบบแบบ ค่อย ๆ แสดงออกทีละขั้นตอนนั้นจะแบ่งทักษะออกมาเป็นทักษะย่อย ๆ แล้วเสนอไปที่ละทักษะ ซึ่งผู้ สังเกตจะต้องทำได้ตามตัวแบบเสียก่อนจึงจะค่อยเสนอตัวแบบที่แสดงทักษะในลำดับต่อไป วิธีการเสนอ ตัวแบบในลักษณะนี้ดูเหมือนว่าจะเหมาะสมกับการสอนวิธีการขับรถ หรือการเล่นดนตรี เป็นต้น

6. การใช้การสอน ซึ่งการใช้การสอนควรจะได้พิจารณาใช้ร่วมกับการ เสนอตัวแบบ การเริ่มต้นการสอนนั้นควรจะอธิบายว่าผู้สังเกต จะเห็นตัวแบบทำอะไร และบอกผู้ สังเกตว่าเราหวังที่จะเห็นเขาแสดงตามตัวแบบที่เขาจะดูนั้น ซึ่งการบอกเช่นนี้จะทำให้ผู้สังเกตให้ความสนใจต่อตัวแบบมากยิ่งขึ้น

7. การให้ผู้สังเกตนั้นสรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมของตัวแบบที่เขา สังเกต ซึ่งBandura และคณะ (1966) พบว่าการให้ผู้สังเกตสรุปถึงลักษณะของพฤติกรรมของตัวแบบ นั้น ทำให้ผู้สังเกตสามารถเรียนรู้และเก็บจำลักษณะของตัวแบบได้ดีขึ้น

8. การชักจูง เมื่อสังเกตตัวแบบได้แล้ว การที่จะทำให้การเรียนรู้จาก การบอกเลียนแบบนั้นได้ผลดีขึ้น ควรให้ผู้สังเกตได้มีโอกาสชักจูง ซึ่งการชักจูงสามารถทำได้ 2 ลักษณะคือ ชักจูงในใจนั่นคือคิดถึงลักษณะของพฤติกรรมที่จะแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ กับการ ชักจูงโดยการลงแสดงดู ซึ่งการชักจูงทั้ง 2 ลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถจดจำได้ดีขึ้น และ เมื่อถึงเวลาแสดงออกก็จะแสดงออกได้ง่ายขึ้น

9. สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาคือ สภาพการณ์ที่จะ เสนอตัวแบบ ควรเป็นสภาพการณ์ที่สามารถลดการรบกวนจากสิ่งเร้าภายนอกได้เป็นอย่างดี เช่น ถ้าเป็น

ภาพยนตร์ก็ควรฉายในห้องมืดและไม่มีเสียงรบกวน ถ้าใช้แบบบันทึกเสียงก็ควรจะใช้หูฟังของแต่ละคนซึ่งน่าจะทำให้ผู้สังเกตเพิ่มความตั้งใจมากกว่าการฟังเสียงจากลำโพงในห้อง

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น กระบวนการเสนอตัวแบบซึ่งเป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมนั้น มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบซึ่งตัวแบบที่นำมาใช้เป็นส่วนมากคือตัวแบบสัญลักษณ์เนื่องจากตัวแบบสัญลักษณ์นั้นมีคุณสมบัติเหนือกว่าตัวแบบที่เป็นชีวิตจริงอยู่หลายอย่าง เช่น สามารถควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ สามารถนำมาใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง และง่ายในการที่จะนำมาใช้เป็นกลุ่มซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

แบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549: 51-53; อ้างอิงจาก Bandura. 1989) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกตถ้าเขาไม่มีความตั้งใจ และรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเอง พบว่าตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก จิตใจรวมทั้งพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกนั้นควรมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วย นอกจากองค์ประกอบของตัวแบบแล้ว ยังมีองค์ประกอบของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ซึ่งรวมทั้งการเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่น และสัมผัส จุดของการรับรู้ความสามารถทางปัญญา ระดับของการตื่นตัว และความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อน

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) บุคคลจะไม่ได้รับอิทธิพลมากนักจากตัวแบบถ้าเขาไม่สามารถจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น ซึ่งแน่นอนปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำคือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ เพื่อให้ง่ายแก่การจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา การชักจูงลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของตนเอง และชักจูงด้วยการกระทำ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางปัญญา และโครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกตอีกด้วย

3. กระบวนการกระทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้วันนั้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ ที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) การที่บุคคลที่เกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ กระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และพฤติกรรมที่กระทำตามตัวแบบนั้นสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนจูงใจของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ และการ

ประเมินตนเอง นอกจากนี้ในแง่ของผู้สังเกตนั้น ยังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคม และมาตรฐานภายในตนเอง

สรุปได้ว่า การสังเกตจากตัวแบบนั้นได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 2 แบบคือ ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงๆ (Live Model) คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง เช่น พ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) คือ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ การ์ตูน เป็นต้น ซึ่งกระบวนการสังเกตจากตัวแบบนั้นมี 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) กระบวนการกระทำ (Production Processes) กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) ในช่วงวัยรุ่นนี้จะได้รับอิทธิพลจากตัวแบบทั้งพ่อแม่ ครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนถือได้ว่าเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลสูงสุดและสำคัญที่สุดสำหรับวัยรุ่น นอกจากนี้อิทธิพลจากสื่อมวลชนก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับวัยรุ่นยุคปัจจุบัน โดยในปี 2558 ที่จะมีการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนการเตรียมเยาวชนไทยให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) มาศึกษาเพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

8. หลักการฝึกและปลูกฝังความรับผิดชอบ

กรมวิชาการ (2542 : 37) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบได้ดังนี้ ความรับผิดชอบควรฝึกตั้งแต่อายุยังน้อย โดยให้ทุกคนได้รับโอกาสและมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการฝึกเพื่อให้เด็กมองเห็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ขั้นตอนในการฝึกควรมีการยืดหยุ่นและให้ความไว้วางใจเด็ก โดยให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกในด้านความรับผิดชอบ เพื่อให้เด็กมีทัศนคติที่ดีและได้รับสิ่งที่ดีจากต้นแบบ

เกียรติ ศรีพงษ์ (2550 : 16-19) เสนอแนะข้อคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังความรับผิดชอบได้แก่

1. ผู้ใหญ่ควรทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กให้กระจ่างว่า เด็กมีอุปนิสัยอย่างไร
2. เด็กย่อมต้องการความรับผิดชอบชั่วดีไปตามระดับความสามารถของเขาเราควรส่งเสริมหาวิธีให้เขาได้เรียนรู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ให้เขาได้รู้จักช่วยตนเองให้เขาเป็นตัวของตัวเองคอยควบคุมแนะนำเมื่อจำเป็น
3. การที่เด็กจะมีความรับผิดชอบได้ดีเราควรปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัยอันดีงามแต่เริ่มแรกก่อนที่บ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมวินัยให้ได้ดี โดยการส่งเสริมให้เด็กฝึกปฏิบัติร่วมมือกันรับผิดชอบกับคนอื่น
4. บรรยากาศภายในบ้านและโรงเรียนย่อมเป็นรากฐานแห่งชีวิตจิตใจที่สำคัญยิ่งต่อเด็กการปกครองดีการเดินสายกลางไม่เคร่งครัดจนเกินไปจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะฝึกให้เด็กมีความสำนึกในสิทธิและหน้าที่

ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 93-99) สรุปได้ว่า การพัฒนาเสริมสร้างและปลูกฝังความรับผิดชอบควรจัดทั้งรูปแบบการสอนเป็นวิชาตามหลักสูตรและในรูปของหลักสูตรแฝงเพราะการสอนเป็นรายวิชาเป็นลักษณะที่มุ่งเน้นความรู้ทางทฤษฎีส่วนการจัดในรูปแบบหลักสูตรแฝงนั้นเป็นลักษณะที่

มุ่งเน้นการประพจน์ปฏิบัติจริง ๆ ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะนี้จะต้องจับคู่กันและมีลักษณะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

1. ลักษณะรูปแบบการสอนที่จะได้ผลในสภาพการณ์ปัจจุบัน คือ

1.1 โดยการอภิปรายเป็นวิธีการสอนที่เริ่มโดยการเล่าเรื่องปัญหาที่ต้องการปลูกฝังเรื่องที่แต่งขึ้นหรือเรื่องจริงจากหนังสือพิมพ์ แต่เรื่องนั้นต้องมีลักษณะเป็นความขัดแย้งทางจริยธรรมอยู่ แล้วนักเรียนช่วยกันอภิปรายพร้อมแสดงเหตุผลประกอบสิ่งที่นักเรียนได้อภิปรายมานั้นจะไม่มี การตัดสินว่าถูกหรือผิดครูมีหน้าที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผลมาประกอบความคิดของตน การอภิปรายเช่นนี้จะทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

1.2 การสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีวิธีการคล้ายกับการสอนแบบวิทยาศาสตร์ตรง ต้องค้นหาเหตุผลมาประกอบการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการนี้แบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การตั้งหรือเสนอปัญหาทำความเข้าใจกับปัญหาให้ชัดเจน

ชั้นที่ 2 การคาดคะเนหาคำตอบหลาย ๆ ทางเป็นการยั่วให้นักเรียนอยาก

ค้นคว้า

ชั้นที่ 3 การสอนสอบสวนแล้วจดบันทึกไว้

ชั้นที่ 4 นำผลจากชั้นที่ 3 มาตรวจสอบกับของจริงอีกครั้ง

ชั้นที่ 5 สรุปผลแล้วนำไปแก้ปัญหในการสอนแบบนี้ครูต้องเตรียมปัญหาที่

ต้องการปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้นักเรียนเตรียมแหล่งอุปกรณ์แหล่งวิชาการอาจช่วยตั้งคำถามแบบไม่ชัดเจนให้มีการขมเขย้นนักเรียนตามสมควร วิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างอิสระทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัวฝึกให้เป็นคนละเอียดช่างสังเกตไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ

1.3 การเล่นบทบาทสมมติ มีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นเช่นการเล่นละคร การแสดงแบบทันทีทันใด การแสดงโดยครูกำหนดเรื่องราวไว้ เป็นต้น วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่ตนแสดงออกอย่างลึกซึ้ง ทำให้ได้เรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามัคคีในกลุ่มดีขึ้น

1.4 การเลียนแบบจากตัวแบบ อาศัยแนวคิดและหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นพื้นฐาน โดยตัวแบบอาจใช้บุคคลที่มีชีวิตจริง บุคคลในอุดมคติหรือบุคคลที่เสียชีวิตแล้ว โดยตัวแบบนั้นต้องเป็นบุคคลที่นักเรียนเลื่อมใสศรัทธาจะช่วยให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมได้มากเมื่อทำจนเกิดความเป็นนิสัยทำให้เกิดความคิดตามเหตุผลเชิงจริยธรรมกลายเป็นคุณธรรมประจำใจของนักเรียนทำให้มีพฤติกรรมอย่างนั้นต่อไปการฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามตัวแบบมีขั้นตอนดังนี้

ชั้นที่ 1 การกำหนดตัวแบบอาจเป็นบุคคลในอุดมคติหรือบุคคลจริงทั้งที่มีชีวิตอยู่หรือสิ้นชีวิตไปแล้วก็ตาม

ชั้นที่ 2 การระบุพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบ โดยการเล่าของครูหรือให้นักเรียนอ่านหนังสือแล้วให้นักเรียนช่วยกันสังเกตว่าอะไรเป็นพฤติกรรมที่เด่นชัดของตัวแบบนั้น

ชั้นที่ 3 การเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ถ้าตัวแบบเป็นผู้ที่นักเรียนเลื่อมใสศรัทธามากจะช่วยให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมได้มาก

ชั้นที่ 4 การให้รู้ผลที่ได้จากการเลียนแบบเป็นหน้าที่ครู-อาจารย์ที่จะต้องรีบหาทางให้นักเรียนรู้ผลทางพฤติกรรมที่เขาเลียนแบบนั้นว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

ขั้นที่ 5 การใช้การเสริมแรงคือการให้รางวัลการชมเชยในการที่นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมที่ดีได้เพื่อให้เขาทำงานเกิดเป็นนิสัยเกิดความคิดตามเหตุผลเชิงจริยธรรมกลายเป็นคุณธรรมประจำใจของนักเรียนให้มีจริยธรรมอย่างนั้นต่อไป

2. ลักษณะที่มุ่งเน้นการประพฤติปฏิบัติจริงหรือการจัดในรูปหลักสูตรแฝง

2.1 การจัดปรัชญาของสถานศึกษาโดยเลือกคุณธรรมที่ต้องการเน้นโดยเป็นข้อความที่ง่าย ๆ มีความหมายชัดเจนเช่น “ขยันประหยัดรับผิดชอบมีวินัย” “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” เป็นต้น

2.2 การเรียนการสอนทุกวิชาต้องสอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องการให้เกิดแก่นักเรียนทุกครั้งที่มีโอกาส

2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีคุณค่าต่อการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนเช่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมการไหว้ครูกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี เป็นต้น

2.4 การจัดชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมทางด้านวิชาการการแข่งขันกีฬาแม้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างนั้น ๆ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการเน้นให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนด้วย

9. การประเมินความรับผิดชอบ

วินัย สมมิตร และคณะ (2527 : 94-95) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลหมายถึงกรรมวิธีในการรวบรวมข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาตรวจสอบวินัยดีมีราคาคุณค่า โดยอาศัยหลักเกณฑ์เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประเมินผลดังนี้

1. เพื่อความก้าวหน้าของงานหรือโครงการ
2. เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อดูถึงผลประโยชน์ที่ตกแก่องค์กรและสังคม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติใน

หน่วยงาน

5. เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมและอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่ ผู้ปฏิบัติ เช่น การจัดสวัสดิการการเลื่อนตำแหน่งการเปลี่ยนแปลงงาน เป็นต้น

ผกา สัตยธรรม (2528 : 41) ได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ภาคคือ

1. ภาคปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การสนทนาไต่ถามการถามจากผู้เกี่ยวข้องจะได้ข้อมูลตรงจุดมากขึ้น แต่ต้องใช้เวลาในการบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อติดตามผลแก้ไขพฤติกรรมนั้น

2. ภาคทฤษฎีเป็นการประเมินผลด้วยข้อทดสอบหรือแบบทดสอบถามตามระดับคะแนนมากน้อยซึ่งอาจจะมีระดับตั้งแต่ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ต้องแก้ไข และต้องปรับปรุงใหม่

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. 2549 : 62; อ้างอิงมาจาก Cone. 1978) แบ่งวิธีการประเมินออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. วิธีการประเมินโดยตรง (Direct Methods of Assessment) ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 การสังเกตพฤติกรรม (Observation)
 - 1.2 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self-Monitoring)
 - 1.3 การวัดผลที่เกิดขึ้น (Measurement of Product)

- 1.4 การวัดทางสรีระ (Physiological Measures)
2. วิธีการประเมินทางอ้อม (Indirect Methods of Assessment) ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 การสัมภาษณ์ (Interview)
 - 2.2 การรวบรวมข้อมูลจากบุคคลอื่น (Information from other people)
 - 2.3 การรายงานตนเอง (Self Report)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยเลือกวิธีการประเมินความรับผิดชอบโดยประเมินภาคปฏิบัติใช้แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรม และภาคทฤษฎีใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองที่นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบวัดด้วยตนเอง

ตอนที่ 4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม

1. ความหมายของโปรแกรม

บาร์ และคีตติง (Bar and Keating. 1990 : 38) กล่าวว่า โปรแกรมมีความหมายได้หลายขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ

1. โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล

2. โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ

3. โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าโดยเฉพาะ
 อุ่นตา นพคุณ (2546 : 8) กล่าวว่า ความแตกต่างของโปรแกรมและโครงการไว้อย่างน่าสนใจว่าโปรแกรม (Program) คือ งานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความจำเป็นในสังคมเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนานในกรณีเช่นนี้โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้นระยะเวลาจึงจำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนา ประเมินผล เพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของโปรแกรม อุ่นตา นพคุณ (2546 : 35) ได้ชี้แจงโดยอ้างความเห็นของบอยเล่ (Boyle. 1981 : 51) และบูน (Boone. 1992 : 46) ว่าในการให้ความหมายของโปรแกรมหรือการวางแผนโปรแกรมจะให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับครูในโรงเรียนหรือการให้ผู้เรียนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สรุปคือโปรแกรมให้ความสำคัญกับเรื่องความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือองค์การทางการศึกษา

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า โปรแกรม คือ แผนหรือกิจกรรมอันเป็นมวลประสพการณ์ที่วางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบมีขั้นตอนในการพัฒนาที่สร้างขึ้นโดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาโปรแกรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

2. องค์ประกอบของโปรแกรม

คูเปอร์ และวอร์ดเดน (สุตาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์. 2543: 57 ; อ้างอิงมาจาก Cooper and Worden. 1983) กล่าวถึง โปรแกรมการสอนว่ามีส่วนประกอบดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์

2. ความต้องการของผู้เรียน ลักษณะผู้เรียน ความสามารถของนักเรียนที่จะสอน
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ เกม และสิ่งอื่นที่ต้องการใช้

3. หลักการในการพัฒนาโปรแกรม

โบเยล (วรารภรณ์ โพธิ์ศรีประเสริฐ. 2545 : 37 ; อ้างอิงมาจาก Boyle. 1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรมสรุปได้ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานทางปรัชญาในการพัฒนาโปรแกรมความเชื่อและค่านิยมของนักพัฒนาโปรแกรมแต่ละคนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการพัฒนาโปรแกรม เช่น ถ้านักพัฒนาโปรแกรมมีความเชื่อพื้นฐานเชิงปรัชญาว่า ผู้เรียนควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนและเป็นผู้ที่สามารถจะชี้นำตัวเองได้ การจัดการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญกับเทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ความต้องการหรือสิ่งที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมกังวลห่วงใยเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ คือ การช่วยให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมบรรลุความสำเร็จในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ในการวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาของสถานการณ์ ในบางกรณีสิ่งที่ถูกกำหนดว่า คือความต้องการและปัญหาอาจไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง นักพัฒนาโปรแกรมจึงต้องวิเคราะห์สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง จนสามารถลำดับความต้องการและแก้ปัญหาได้

3. การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เป็นการส่งเสริมให้บุคคลสนใจและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของโปรแกรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมนี้เป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการพัฒนาโปรแกรมทุกประเภท

4. ระดับทางสติปัญญาและสถานภาพทางสังคมของผู้เข้าร่วมโปรแกรม นักพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญเรื่องความแตกต่างของบุคคล จะต้องรู้ว่าผู้ใหญ่ต่างจากเด็กแม้จะอยู่ในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน ก็มีความแตกต่างเกี่ยวเจตคติในการเรียนรู้ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ เชื้อชาติ และประสบการณ์ในวิชาชีพ ความแตกต่างของแต่ละบุคคลมีผลต่อกระบวนการพัฒนาโปรแกรม ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มีประสบการณ์น้อยในสถานการณ์ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม จะหวาดกลัวการเรียนการสอนในรูปแบบกลุ่มต่าง ๆ

5. ศึกษาแหล่งข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และการกำหนดวัตถุประสงค์โปรแกรม แหล่งข้อมูลที่ควรศึกษาคือ ตัวผู้เข้าร่วมโปรแกรม สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับสังคม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียน และเนื้อหาวิชาการ แหล่งข้อมูลใดแหล่งหนึ่งไม่เพียงพอต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี

6. การยอมรับเรื่องข้อจำกัดเกี่ยวกับสถาบันและบุคคล ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้แก่ ปรัชญาขององค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม หรือกลุ่มในสังคมมีความคิดเห็นขัดแย้ง งบประมาณไม่เพียงพอ ความเชื่อของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน ความเชื่อของผู้รับบริการเกี่ยวกับโปรแกรม ความเชื่อของฝ่ายบริหารภายในองค์กรเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของโปรแกรม ความเชื่อของนักพัฒนาโปรแกรมเองเกี่ยวกับโปรแกรม

7. ระดับความยืดหยุ่นของการวางแผนโปรแกรมเนื่องจากการพัฒนาโปรแกรมมีลักษณะเป็นการพัฒนาและเกี่ยวกับปัญหาการกำหนดและพยายามควบคุมทุกปัจจัยทุกขั้นตอนเป็นเรื่อง

ยาก การประเมินผลวัตถุประสงค์และวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ได้หลายทางเลือก ทำให้โปรแกรมมีความยืดหยุ่น

8. การเลือกและการจัดกิจกรรมเชิงประสบการณ์เรียนรู้การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผลจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนและผู้สอนร่วมมือกัน ผู้เรียนที่คิดว่าไม่ต้องทำอะไรนอกจากฟังบรรยายจะไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

9. การประเมินประสิทธิภาพ ผล และผลกระทบจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผล คือการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม การประเมินผลโปรแกรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

9.1 การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์

9.2 การรวบรวมข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

9.3 การพิจารณาตัดสินผลโดยเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับข้อมูลที่รวบรวมไว้

10. การเลือกวิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก

จอยส์ และเวล (สุดาเรส แจ่มเดชะศักดิ์. 2543 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Joyce And Weil. 985) กล่าวถึงหลักการในการพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบการสอน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. โปรแกรม หรือรูปแบบการสอน ต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น

2. เมื่อพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบการสอนแล้วก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข

3. การพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบการสอนอาจออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนาโปรแกรมหรือรูปแบบการสอนจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก จะทำให้เกิดผลสูงสุดแต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

บาร์ และคีติง (Barr and Keating. 1990 : 67) กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) โดยเสนอรูปแบบ 5 ขั้น เพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) คือ

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

1.1 ประเมินความต้องการของนิสิตนักศึกษา

1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อมสถาบัน

1.3 ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพ

ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning)

2.1 การพัฒนาที่มวางแผน

2.2 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล

2.3 เลือกวิธีปฏิบัติ

- 2.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
- 2.6 กำหนดเวลาที่ใช้จนสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

- 3.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
- 3.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 3.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

โนลส (Knowles. 1980 : 63) ได้นำเสนอการวางแผนโปรแกรม การพัฒนาการศึกษาไว้ในหนังสือ The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy

ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับการวางแผน
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการ การปรึกษาทางด้านการศึกษา การงบประมาณ)
- ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การประเมินผล และการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาโปรแกรมต้องมีทฤษฎีรองรับเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน ขั้นตอนการพัฒนาต้องประกอบไปด้วยการประเมินความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามโปรแกรม การประเมินหลังจบโปรแกรม และส่วนประกอบของโปรแกรมต้องประกอบไปด้วยชื่อโปรแกรม หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ของโปรแกรม เทคนิควิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนและการประเมินผลโปรแกรม

4. การประเมินผลโปรแกรม

ไทเลอร์ (สุดาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์. 2543 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Tyler. 1949) การประเมินผล คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่างกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้วเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง

สรุปได้ว่า การพัฒนาโปรแกรมต้องศึกษารายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ วิเคราะห์ปัญหาที่มีผลกระทบ ศึกษาแหล่งข้อมูลมีการวางแผนขั้นตอนในการพัฒนาและการประเมินโปรแกรม เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาโปรแกรมต่อไป

ตอนที่ 5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1. ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มสัมพันธ์ มีชื่อเรียกในภาษาอังกฤษหลายคำ เช่น Group Dynamics, Group Process, Group Psychology, Human Relations และมีชื่อเรียกในภาษาไทยหลายชื่อ เช่น กลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่ม พลั้กลุ่ม พลวัตกลุ่ม กลศาสตร์ของกลุ่ม เป็นต้น แต่คำที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการกลุ่มซึ่งในงานวิจัยนี้จะใช้คำว่ากลุ่มสัมพันธ์

อเนก หงส์ทองคำ (2542 : 65) กล่าวว่ากลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamic) เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความจำเป็นในการช่วยกระตุ้นและสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นทนทานการได้แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ สามารถนำไปสอดแทรกสาระต่าง ๆ โดยผ่านทางกระบวนการกลุ่มให้ได้เล่น ได้วิพากษ์ ได้วิจารณ์ วิเคราะห์กันเอง และเพื่อเป็นการศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้ดำเนินทนทานการจะต้องช่วยเสริม

ทิสนา เขมมณี (2545 : 139) กล่าวว่ากลุ่มสัมพันธ์หมายถึงความรู้เกี่ยวกับการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการปฏิบัติงานจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับพลังผลักดันที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของกลุ่ม อาทิเช่น ผู้นำกลุ่ม แบบแผนการสื่อสารและการใช้อำนาจของกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มและปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 16) กล่าวถึงกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มด้วย ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในแต่ละกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 124) กล่าวว่ากลุ่มสัมพันธ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

พนม ลิ้มอารีย์ (2544 : 1-2) กล่าวว่า กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกลุ่ม และกลุ่มนี้จะต้องประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้มาร่วมกันและมีการแสดงออกในลักษณะที่เป็นการปะทะสังสรรค์กันหรือมาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กัน และกลุ่มยังมีการเคลื่อนไหว มีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับตัวเกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะต่อเนื่อง

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการ การเรียนรู้ที่สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อการพัฒนาตนเอง กิจกรรมที่จัดช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ การแก้ปัญหาาร่วมกันรวมทั้งเป็นการเสริมสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีในการเปลี่ยนแปลงตนเองได้เรียนรู้วิธีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 149-151)กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกันกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนร่วมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง เพราะกลุ่มจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่นเมื่อสมาชิกกลุ่มมีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ก็ย่อมทำให้สมาชิกได้เรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ของสมาชิกแต่ละคนได้เป็นอย่างดี
3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกัน ระหว่างสมาชิกกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองสู่จุดมุ่งหมาย ถ้าหากต้องการให้เรียนรู้ด้านใดก็จัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

Bennet (1963 : 5-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายทั่วไป ของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางการศึกษาอาชีพ สังคมและส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น
2. กิจกรรมของกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดจากปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้นทั้งรักษาปัญหาของบุคคลที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อ่อนอ่อนผ่อนตามและนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิต กิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น
3. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลัง และลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

Button (1974 : 1-2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

จากข้อความข้างต้น กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจตนเองและบุคคลอื่น ๆ ภายในกลุ่มได้อย่างถูกต้อง ช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพสร้างโอกาสในการเรียนรู้ติดต่อสัมพันธ์กัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านใดการจัดกิจกรรมควรสอดคล้องกับจุดนั้น

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์

ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ มีหลายทฤษฎี คาร์ไรท์ และ แชนเดอร์, ซอร์, ฟอสท์ (ทศนา แคมมณี. 2545 : 6-9) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ของ เคิร์ทเลวิน (Kurt Lewin) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

- 1.1 โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

- 1.2 ในการรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบของการกระทำ (Act) ความรู้สึก (Feeling) และความคิด (Thinking)
 - 1.3 องค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในข้อ 1.2 มีผลต่อโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกกลุ่ม
 - 1.4 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัว จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Cohesion) และจะทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี
2. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลส์ (Bales) โฮมาน (Homans) และไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ คือ
 - 2.1 ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (Activity)
 - 2.2 ปฏิสัมพันธ์ คือ
 - 2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (Physical Interaction)
 - 2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction)
 - 2.2.3 ปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์จิตใจ (Emotional Interaction)
 - 2.3 กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำผ่านการมีปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก (Sentiment)
 3. ทฤษฎีระบบ (System Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญ คือ
 - 3.1 กลุ่มมีโครงสร้าง หรือระบบ ซึ่งประกอบด้วยกำหนัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและการแสดงบทบาทของสมาชิกอันถือว่าการลงทุน (Input) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output)
 - 3.2 การแสดงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกระทำได้โดยผ่านระบบสื่อสาร (Communication) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการแสดงออก
 4. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของโมเรโน (Moreno) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้
 - 4.1 ขอบเขตของการกระทำของกลุ่มขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มในการเลือกรูปแบบและวิธีการที่จะปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interpersonal Choice)
 - 4.2 เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ได้ดีคือ การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) และการใช้เครื่องมือวัดสังคมมิติ (Sociometric Test)
 5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) ของซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ คือ
 - 5.1 เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยกระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ซึ่งอาจเป็นการให้รางวัล หรือการได้รับผลจากการทำงานในกลุ่ม
 - 5.2 ในการรวมกลุ่ม บุคคลมีโอกาสดังแสดงตนอย่างเปิดเผยหรือพยายามป้องกันปิดบังตนเองโดยวิธีต่าง ๆ การช่วยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบำบัดทางจิตสามารถช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

6. ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ เช่นจิตวิทยาการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ สามารถช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคล

7. ทฤษฎีบุคลิกภาพของกลุ่ม (Group Syntality Thory) ของแคทเทิล (Cattle) ทฤษฎีนี้อาศัยหลักการจากทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) คือกฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม แนวคิดในทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

7.1 ลักษณะของกลุ่มโดยทั่วไป มีดังนี้

7.1.1 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีสมาชิกซึ่งมีบุคลิกภาพเฉพาะตัว (Population Traits) ได้แก่ สติปัญญา ทักษะบุคลิกภาพ เป็นต้น

7.1.2 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีบุคลิกภาพเฉพาะกลุ่ม (Syntality Traits หรือ Personality Traits) ซึ่งเป็นผลจากสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่ม ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ การกระทำของสมาชิกร่วมกัน การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมหรือการแสดงออกของสมาชิก เป็นต้น

7.1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างภายในเฉพาะตน (Characteristic of Internal Structure) ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และแบบแผนหรือลักษณะในการรวมกลุ่ม

7.2 พลังอันเกิดจากบุคลิกภาพของกลุ่ม (Dynamics of Syntality) หมายถึง การแสดงกิจกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกมีลักษณะ 2 ประการ คือ

7.2.1 ลักษณะที่เป็นกลุ่มรวมกันได้ (Maintenance Synergy) หมายถึง ลักษณะของความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเป็นไปได้อย่างราบรื่นและก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งทำให้กลุ่มไม่แตกแยกหรือมีสมาชิกถอนตัวออกจากกลุ่ม

7.2.2 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ (Effective Synergy) หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกระทำเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

8. ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A Theory of Group Achievement) สโตกคิลล์ (Stogdill) ได้อธิบายทฤษฎีนี้ว่า สัมฤทธิ์ผลของกลุ่มทั่วไปมี 3 ด้าน คือ

8.1 การลงทุนของสมาชิก (Member Inputs) เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มกัน ต่างคนต่างจะแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งคาดความหวังการตอบสนองตามความคิดเห็นและความเข้าใจของตนซึ่งการกระทำต่าง ๆ ของสมาชิกกลุ่มถือเป็นการลงทุนของสมาชิก

8.2 โครงสร้างและผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม

8.2.1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ (Formal Structure) คือสิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคนให้มีฐานะ (Status) และหน้าที่ (Functions) ตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้สมาชิกกระทำและตอบสนองตามที่คาดหวังไว้และทำให้ผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นมาได้

8.2.2 โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก (Role Structure) คือ โครงสร้างของกลุ่มเพื่อที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายในตัวสมาชิกแต่ละคน สมาชิกแต่ละคนจะมีอิสระที่จะแสดง

บทบาทของตนได้อย่างเต็มทีบทบาทที่กล่าวถึงได้แก่ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอำนาจ (Authority) ในการทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

8.2.3 ผลงานของกลุ่ม (Group Outputs) หรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (Group Achievement) หมายถึงผลที่ได้รับจากการลงทุนของสมาชิกซึ่งได้แก่การแสดงออก การปฏิสัมพันธ์และการคาดหวังโดยผ่านการแสดงออกตามโครงสร้างและการกระทำของกลุ่ม ผลที่กลุ่มได้รับมี 3 ประการคือ

1. ผลของการทำงาน (Productivity) ซึ่งเกิดจากการคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายและการกระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย
- 2.ขวัญกำลังใจของกลุ่ม (Group Morale) หากกลุ่มมีโครงสร้างและกระบวนการที่ดีขวัญและกำลังใจของกลุ่มจะมีมากขึ้น
3. ความสามัคคี หรือการยึดเหนี่ยวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Cohesion) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความพอใจของสมาชิกกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

9. ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Fundamental Interpersonal Relations Orientations) ชุทซ์ (Schutz) อธิบายทฤษฎีนี้ไว้ว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือและการยกย่องจากผู้อื่น นอกจากนั้นยังต้องการที่จะเป็นที่รักของบุคคลอื่น (Affection) และในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น ควบคุมผู้อื่น บุคคลแต่ละคนมีรูปแบบหรือมีลักษณะที่เข้ากันได้ (Compatibility) หรือเข้ากันไม่ได้ (Incompatibility) ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และการปรับตัวของสมาชิกในกลุ่ม

ทฤษฎีที่กล่าวมาล้วนมีส่วนช่วยให้กลุ่มสัมพันธ์พัฒนาขึ้นตามลำดับการศึกษาในกลุ่มในแง่กลศาสตร์ของกลุ่ม (Dynamics of Group) ช่วยให้ได้อรรถความรู้จำนวนมากตามมา เช่น เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม พฤติกรรมของกลุ่ม เป็นต้น

4. หลักการสอนตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ทิสนา แชมมณี (2545 : 24-25) กล่าวว่าในการศึกษาเรื่องกลุ่มสัมพันธ์นั้น นิยมใช้วิธีการศึกษาแบบห้องปฏิบัติการและแบบฝึกแบบเข้ม กล่าวคือ ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาจากพฤติกรรมของคนอื่นมาที่มาร่วมกิจกรรมนั้น จะได้มีโอกาสเพื่อทดลองและเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการ การศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะต่อเนื่องและเข้มข้นเพื่อให้เกิดความเรียนความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้น วิธีการศึกษาหรือวิธีการเรียนตามลักษณะดังกล่าวเมื่อวิเคราะห์แล้ว พบว่า มีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้และหลักการสอนดังนี้

1. หลักการเรียนรู้

1.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนของตน

1.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กันมิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

1.3 การเรียนรู้ที่ดีต้องเกิดจากการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและจดจำได้ดี

1.4 การเรียนรู้กระบวนการนั้นมีความสำคัญ เพราะกระบวนการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ ผลงานต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเป็นสำคัญ ดังนั้น การเรียนรู้ที่ดีจึงต้องเน้นกระบวนการด้วย

1.5 การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ การช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจสิ่งนั้น ๆ มากขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2. หลักการสอน

ความเชื่อในหลักการเรียนรู้ดังกล่าว จะสะท้อนไปสู่หลักการสอนที่ใช้ในการสอนเรื่องกลุ่มสัมพันธ์โดยทั่ว ๆ ไป ครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ดังนี้

2.1 ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การเรียนรู้ได้มีบทบาทเป็นผู้กระทำ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2.2 ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้พูดคุยปรึกษาหารือ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ของกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ทำงานกับผู้อื่นได้ดีขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้ข้อมูลและทักษะที่กว้างและหลากหลาย

2.3 ยึดการค้นพบตนเอง เป็นวิธีการในการเรียนรู้โดยครูพยายามจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะจดจำได้ดีมีความหมายโดยตรงต่อผู้อื่นและมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับการบอกเล่าจากบุคคลอื่น

2.4 เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงานนั้น มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย ดังนั้นการเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น

2.5 เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันครูพยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้ง และเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้น

3. บทบาทของครูในการสอนแบบกลุ่ม

3.1 มีความเป็นกันเอง มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน มีการสนทนา ใต้ถาม ให้ความสนใจ และให้กำลังใจแก่นักเรียน

3.2 ครูต้องพูดให้น้อยลง และครูเป็นเพียงผู้ประสานงานแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการเท่านั้น

3.3 ครูต้องไม่ชี้นำหรือโน้มน้ำหนักความคิดของนักเรียน

3.4 สนับสนุนให้กำลังใจกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน แสดงออกอย่างอิสระและกล้าแสดงออกซึ่งความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

3.5 สนับสนุนให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สรุปผลการเรียนรู้และประเมินผลการ ทำงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

4. บทบาทของนักเรียน

4.1 เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรม พยายามค้นหาและแสวงหาความรู้ที่เรียนด้วยตนเอง

4.2 ให้ความช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในหมู่นักเรียน

4.3 แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นอย่างอิสระ

4.4 มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม เช่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นในกลุ่ม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพเสมอ สร้างบรรยากาศที่ดี ควบคุมการทำงานของกลุ่ม

4.5 ทำความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับกลุ่มได้ดี

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการของกลุ่มสัมพันธ์ต้องประกอบด้วยหลักการ เรียนรู้หลักในการสอนที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยึดการค้นพบตนเอง เน้นกระบวนการควบคุมไปกับผลงานและเน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ บทบาทของครูในการสอนก็เป็นสิ่งสำคัญ ครูต้องรู้และทำความเข้าใจบทบาทตนเอง นักเรียนต้องเข้าใจ บทบาทของตนเอง

5. คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 20-24) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น สนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำ กิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวของสมาชิกในกลุ่ม

3. คุณค่าในการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลจะมีค่า ต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิก จะนำวิธีทางกลุ่มไปใช้รักษาคนไข้ โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อย จะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้บุคคลมีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

6. ขนาดของกลุ่มสัมพันธ์

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มจะมีผลกระทบต่อคุณภาพมีการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มตลอดจน การสื่อสาร ซึ่งได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มไว้ ดังนี้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 31) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญบางประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกันจะทำให้การปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วยหากกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินความจำเป็นสมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิดชอบทั้งหมดในขณะที่คนอื่นคับข้องใจที่ไม่มีงานทำ ไม่ได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน กลุ่มจะใหญ่เท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือและระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

ชอร์ (1981 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก หากมีสมาชิกมีจำนวน 30 คน ขึ้นไปจะเป็นกลุ่มใหญ่แต่อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความคิดเห็นที่ว่าจำนวนสมาชิกมิใช่ปัญหาสำคัญแต่องค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ของสมาชิกและการร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

ทิสนา เขมมณี (2545 : 153) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มจะมีค่าเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะจุดประสงค์ของกิจกรรม กลุ่มขนาดเล็กมักจะประกอบด้วยสมาชิก 2-5 คน ขนาดใหญ่ประมาณ 9-10 คน แต่ขนาดที่นิยมคือ 6-8 คน

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549 : 18) กล่าวว่า จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่จะจัดเกี่ยวกับการช่วยในการทำงานหรือการเรียนการสอนที่เหมาะสม คือ 5-10 คน โดยครูควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรม โดยเฉพาะกลุ่มเล็กที่สมาชิกไม่เกิน 15 คน จะช่วยให้เกิดการเคลื่อนไหวได้ง่าย ถ้าสมาชิกมากเกินไปอาจมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นและความต้องการได้ไม่ทั่วถึงรวมถึงสมาชิกไม่เกิดความสนใจและอาจออกไปจากกลุ่ม

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้เกิดความใกล้ชิดและก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ดีที่สุดสมาชิกทุกคนจะมีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ รวมถึงความสามารถของแต่ละคนได้อย่างทั่วถึงทำให้กระบวนการกลุ่มเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดขนาดของกลุ่มสามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นของสถานการณ์หรือความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้นและความสำเร็จของกิจกรรมกลุ่มนั้นยังต้องขึ้นอยู่กับเรื่องของเวลาและจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมกลุ่มด้วย

7. เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

แพทเทอร์สัน (1973 : 105) กล่าวว่า การทำกิจกรรมกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง หากเวลาของการเข้ากลุ่มมีน้อยอาจจัดสัปดาห์ละครั้งสำหรับเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ในระดับประถมศึกษาเด็กอาจเกิดการเบื่อหน่ายได้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 129) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และความมาก-น้อย ยาก-ง่ายของงานที่ผู้สอนมอบหมาย กิจกรรมบางประเภทอาจใช้กลุ่มขนาดเล็ก แต่กิจกรรมบางประเภทอาจใช้กลุ่มขนาดใหญ่ ผู้สอนจึงควรพิจารณาเองว่ากลุ่มควรมีขนาดเท่าใด จึงจะเหมาะสมกับการเรียนแต่ละครั้งโดยทั่วไปกลุ่มที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะมีขนาด 6-8 คน

8. ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546 : 27-28) กล่าวถึงระยะพัฒนาของกลุ่มว่าพฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกตอนเริ่มเข้ากลุ่มอาจแตกต่างจากภายหลังที่ได้รับเข้ากลุ่มเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์ขึ้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่ากลุ่มจะต้อง

ผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ 1) ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง (Individually Centered, Competitive Phase) 2) ระยะความขัดแย้งและความคับข้องใจ (frustration and conflict phase) 3) ระยะกลุ่มมีความสามัคคี (Group harmony phase) 4) ระยะที่มีผลงาน และยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group centered productive phase)

ผกา บุญเรือง (2525 : 93-97) แบ่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีขบวนการกลุ่ม ออกเป็น 4 ระยะดังนี้

1. ระยะการมีส่วนร่วม (Participation or Involvement Stage) การเรียนรู้เริ่มต้นจากการผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยความมีชีวิตชีวา เราใจ ไม่เฉื่อยชา นอกจากนี้การเรียนรู้จะเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อตัวผู้เรียนมากขึ้น ถ้าผู้เรียนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และเป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากผลของการเรียนรู้จะเกิดตัวผู้เรียนโดยตรง ยิ่งถ้าใครมีส่วนร่วมมากเท่าใดก็จะได้รับผลจากการเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น

2. ระยะวิเคราะห์ (Analysis Stage) เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วก็มาถึงระยะวิเคราะห์ ในระยะนี้เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์เรียนรู้ที่ (หมายถึงระยะที่ถัดจากระยะแรกซึ่งเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเสนอข้อเท็จจริงให้กันและกัน จนทุกคนในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกันทุก ๆ คนแล้วจึงมาวิเคราะห์ร่วมกัน) การวิเคราะห์ร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะว่าเป็นการกระจายแนวทัศนะของแต่ละคน จากความรู้ความสามารถ และภูมิหลังของแต่ละคนที่คนแสดงต่อกลุ่ม แล้วในตอนท้ายของระยะจะเป็นการรวมแนวทัศนะที่แตกต่างกันเข้าด้วยกัน แง่มุมบางแง่มุมอาจไม่เคยจะได้รู้เห็นจากการกระจายและรวมทัศนะของสมาชิกคนอื่น ๆ นอกจากนี้ในระยะนี้ยังทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียนรู้ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตัวเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

3. ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ (Generalization and Application Stage) เมื่อผู้เรียนรู้ค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองในกลุ่มแล้ว ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบและแนวคิดที่ได้แนวมาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกคนอื่น ๆ สรุปเป็นหลักการของตนเองขึ้น นอกจากนี้เราจะเรียนรู้เพื่อ แก้ปัญหาในปัจจุบันแล้ว เรายังเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาในอนาคตด้วยดังนั้นในระยะสรุปและประยุกต์หลักการนี้เป็นระยะที่เมื่อผู้เรียนรู้ได้เรียนรู้และเข้าใจหลักการของเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วเขาจะสามารถนำหลักการนั้นไปใช้ประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตการโดยประยุกต์นั้นจะกระทำได้ใน 2 ลักษณะ คือกับการประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ และการประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา

4. ระยะประเมิน (Evaluation Stage) การเรียนรู้เกิดจากตัวผู้เรียนเองโดยตรงโดยการที่ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม ดังนั้นผู้เรียนย่อมจะทราบผลการเรียนของตนและของกลุ่มได้เป็นอย่างดีในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มมีการอภิปรายให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกันในกลุ่ม และการวัดผลแบบเดิมที่เราคุ้นเคย เพราะว่าหลักการของขบวนการกลุ่มมุ่งเน้นที่ประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลที่ได้จากกลุ่ม คนที่ไม่ได้เข้ากลุ่มจะไม่มีวันที่เข้าใจประสบการณ์การเรียนรู้อย่างถ่องแท้เท่ากับเจ้าตัวผู้เรียนเองได้เมื่อยึดหลักการ เช่นนี้ในการประเมินผลผู้เรียนจึงเป็นผู้

ประเมินผลด้วยตัวเองและการประเมินของกลุ่มจะเป็นการยืนยันได้ทางหนึ่งให้ผู้สอนวางใจในการประเมินผลด้วยตัวเองของผู้เรียนได้

ทศนา แคมมณี (2545 : 146-147) ได้กล่าวไว้การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีลักษณะเฉพาะบางประการ การเตรียมการจึงต้องคำนึงลักษณะดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การจัดกิจกรรมไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง โดยกำหนดเป็น 2 ลักษณะคือจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งลักษณะนี้นิยมเขียนในเชิงพฤติกรรม (Behavior or performance objective) และยังแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจุดมุ่งหมาย การกำหนดเช่นนี้จะทำให้เกิดความสะดวกและชัดเจนเป็นหลักในการจัดกิจกรรมและการประเมิน

2. การกำหนดเนื้อหาหรือความคิดรวบยอด เพื่อให้เข้าใจชัดเจนหลักในการออกแบบกิจกรรมสำหรับนักเรียน

3. การกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้สำหรับผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องดังกล่าวสามารถใช้กระบวนการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นนำ คือการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เช่น การเตรียมความรู้และจัดบรรยากาศที่เหมาะสม

3.2 ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ ให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำมาวิเคราะห์อภิปรายให้การเรียนรู้

3.3 ขั้นสรุปผลและการนำไปใช้ คือ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ จากขั้นกิจกรรมและอภิปรายมาประสานกัน จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. การประเมินผล หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้ว จำเป็นต้องประเมินผลเพื่อดูว่าได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

9. คุณประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. : 56-57) ได้กล่าวถึงประโยชน์อันเกิดจากการเข้ากิจกรรมกลุ่มของสมาชิก ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามทดลองสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม เช่น คนพูดเก่งแต่ไม่มีโอกาสได้พูดที่ไหน ก็อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และช่วยปรับปรุงเจตคติจนนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน

3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4. กลุ่มช่วยให้ความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่นให้กำลังใจความรักและกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่มจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเองสูง

กรมสุขภาพจิต (2541 : 4-5) ได้อธิบายว่าการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหลายประการซึ่งประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านทักษะสังคมโดยกลุ่มจะช่วยฝึกทักษะการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาโดยสมาชิกจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทัศนคติความคิดเห็นรวมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกันที่สำคัญทำให้สมาชิกได้รู้จักและเข้าใจตัวเองดีขึ้นพร้อมทั้งมองเห็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตนเอง
3. เสริมสร้างระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับให้กับสมาชิก
4. พัฒนาทักษะด้านการศึกษาค้นคว้าให้กับสมาชิกเช่น ทักษะการพูดการฟังการรายงานรวมทั้งทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. กลุ่มจะช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่อบอุ่นให้กำลังใจให้ความรักให้การยอมรับซึ่งกันและกันสมาชิกจะไม่รู้สึกว่าตัวเองอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือแปลกไปจากคนอื่น
6. บรรยากาศที่เป็นกันเองของกลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจซึ่งกันและกันทำให้นำไปสู่การเปิดเผยปัญหาต่าง ๆ
7. กลุ่มจะช่วยให้สมาชิกแสวงหาเอกลักษณ์พร้อมทั้งตัวตนของเขาเอง

จากข้อความข้างต้น สรุปว่า กลุ่มจะช่วยพัฒนาทักษะเจตคติและเสริมสร้างวินัยในตนเองให้กับสมาชิกในกลุ่ม เสริมสร้างระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมพร้อมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับให้กับสมาชิก พัฒนาทักษะการพูด การฟังการเก็บข้อมูล ฝึกให้เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหา กลุ่มยังช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่อบอุ่นปลอดภัยกลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความคุ้นเคยไว้วางใจซึ่งกันและกันมีความจริงใจนำไปสู่การเปิดเผยปัญหาต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่กิจกรรมกลุ่มจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องมีการวางแผนมีการเตรียมความพร้อมในส่วนของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

10. กิจกรรมหรือเทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การจัดกิจกรรมหรือเทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2546 : 27-28) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับทฤษฎีว่ามีอยู่หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. เกม (Games) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดีโดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนเล่น ด้วยตนเอง และภายใต้ข้อตกลงหรือกติกา บางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปแบบของการแพ้ชนะวิธีการนี้ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role-Playing) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอนวิธีนี้ยังมีลักษณะ สถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่น ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้นแล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกมาตามธรรมชาติ โดยบุคลิกภาพประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้หน้าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาหนทางแก้ไขปัญหานั้นวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับมาอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันรวมทั้งเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิกริยาโต้ตอบกัน วิธีการจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่แสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่เรียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะพยายามแสดงให้สมบทบาทตามที่กำหนดไว้ โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้องวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่จะเข้าใจความรู้สึกเหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่นทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เป็นส่วนในการแสดงออก และให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นโดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยกล่าวทักทาย และเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมบอกข้อตกลงในการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 4 สรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเอง และนำหลักการนั้นมาเพื่อพัฒนา

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันประเมินการเรียนรู้ของตน และจากกลุ่มโดยรวมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และเสนอแนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555 : 197-204) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพบริบททั่วไปและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ศึกษาความต้องการ รูปแบบ และบทบาท ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เกิดจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายได้แก่ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูที่ปรึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวน 58 คน และผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 453 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 453 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นชุดหนังสือกิจกรรมการเรียนรู้ “อาเซียนศึกษา” สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ พบว่า

- 1) โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพมีความพร้อมด้านสภาพบริบททั่วไปโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองเชียงใหม่ การเดินทางติดต่อกับโรงเรียนเป็นไปด้วยความสะดวกและเป็นโรงเรียนจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลและโรงเรียนคู่พัฒนาไทย-อินโดนีเซีย เป็นที่ตั้งของศูนย์ประสานงานโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนนานาชาติ เอ เอฟ เอส (AFS) เขตเชียงใหม่ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ซึ่งสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อก้าวสู่สากล และเป็นพลโลกที่ดีสอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความต้องการในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนและด้านหลักสูตรของโรงเรียน ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียน และด้านหลักสูตรของโรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก และได้กำหนดรูปแบบคือการพัฒนาค่านิยมร่วมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงการ และกิจกรรม ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 3) ผลการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมพบว่า การนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมร่วมและพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านค่านิยมหลังเข้าร่วมกระบวนการวิจัยเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการวิจัย

ประมวล เช่นนอก (2555 : 84-89) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อก้าวสู่การ

เป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแระถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครู จำนวน 132 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 22 คน รวมจำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า 1) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาโดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.1) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1.2) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาด้านการพัฒนาครูผู้สอนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1.3) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาด้านหลักสูตรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.4) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1.5) การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ได้แก่ 2.1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า สถานศึกษาขาดงบประมาณในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและควรส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนภายในสถานศึกษา 2.2) ด้านการพัฒนาครูผู้สอน พบว่า ควรจัดอบรมครูทุกคนให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน และสนับสนุนด้านทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง 2.3) ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาไม่ได้กำหนดวิชาเกี่ยวกับอาเซียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาควรกำหนดหลักสูตรให้มีรายวิชาเกี่ยวกับอาเซียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม และหลักสูตรสถานศึกษาควรเพิ่มชั่วโมงเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น 2.4) ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา พบว่า การสนับสนุนการจัดการศึกษาจากชุมชนไม่เพียงพอในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับชุมชนเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา 2.5) ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า นักเรียนขาดทักษะภาษาอังกฤษ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน นักเรียนควรได้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานและมีทุนสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน

ชิดชนก ทองไทย (2556 : 97-99) ได้ศึกษาการรับรู้ และทัศนคติที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้และทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำนวน 209 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน พบว่า 1) ในด้านการรับรู้ของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลส่วนบุคคลและแหล่งข้อมูลสื่อมวลชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติในการทำงานของนักศึกษา

ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย ด้านความเชื่อเกี่ยวกับงานในประชาคมอาเซียน ความรู้สึกที่มีต่อประชาคมอาเซียน และความตั้งใจในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอยู่ในระดับดี 2) นักศึกษาที่มีลักษณะส่วนบุคคล ด้านสาขา แตกต่างกัน มีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การรับรู้ของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลส่วนบุคคล และแหล่งข้อมูลสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับด้านความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและต่ำในทิศทางเดียวกันตามลำดับ 4) ทักษะคิดในการทำงานของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านความรู้สึกที่มีต่อประชาคมอาเซียน ด้านความเชื่อเกี่ยวกับงานในประชาคมอาเซียน และด้านความตั้งใจในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและต่ำในทิศทางเดียวกัน ตามลำดับ

ชาญ กลิ่นซ้อน (2550 : 59-60) ได้ศึกษา การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน และเปรียบเทียบเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่มีเพศ ชั้นปี และคณะวิชาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 400 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า 1)เจตคติต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง 3) เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล พบว่านักศึกษาที่มีเพศ คณะวิชาแตกต่างกันมีเจตคติต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน 4) นักศึกษาศึกษาที่อยู่ระดับชั้นปีต่างกันมีเจตคติต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระหว่างชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 6) เจตคติต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระหว่างคณะวิชาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7)พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระหว่างคณะวิชาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจริญ ราคาแก้ว (2551 : 123-131) ได้ศึกษา เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิด โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการวิเคราะห์โปรโตคอล (Protocol Analysis) ประกอบการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analytic Description) กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนชุมชนบ้านชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน เครื่องมือ เป็น กิจกรรมการแก้ปัญหาที่ใช้สถานการณ์ปัญหาปลายเปิด แบบวัดเจตคติ การบันทึกวีดิทัศน์ แบบ สัมภาษณ์ แบบบันทึกภาคสนาม (Field Notes) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยโปรโตคอลประกอบการ บรรยายเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า1) เจตคติที่มี ต่อคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิดทำให้นักเรียนส่วนมากมีเจตคติต่อการเรียน คณิตศาสตร์ในบริบทของชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิดและชื่นชอบการทำกิจกรรมการเรียน การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเห็น ความสำคัญกับประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้คณิตศาสตร์ นอกจากนั้นยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็นร่วมกัน ได้โต้แย้งแนวคิดที่ตนเองมีอยู่ ทำให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจและทำให้นักเรียนเกิด เจตคติที่ดีที่มีต่อคณิตศาสตร์ต่อไป 2) ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์โปรโตคอลและแบบ สัมภาษณ์ พบว่า เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิดได้เกิดขึ้นในทางบวก ซึ่งสิ่งที่เป็น ตัวกระตุ้นให้นักเรียนอยากทำกิจกรรมและทำกิจกรรมด้วยตั้งใจ กระตือรือร้นคือ คำสั่งกิจกรรมที่เน้นให้ นักเรียนทุกคนได้เข้าถึงปัญหาตามความสามารถของแต่ละบุคคล รวมไปถึงครูผู้สอนและกลุ่มเพื่อนก็มี บทบาทสำคัญในการช่วยกระตุ้นในการแก้ปัญหา และการโต้แย้งแนวคิดของตนเองในการอภิปราย ภายในกลุ่ม ก็ได้เพิ่มความมั่นใจแก่นักเรียน ช่วยส่งเสริมเจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ในเชิงบวก

ปณิสสา สอนสุวิทย์ (2552 : 41) ได้ศึกษา การใช้กิจกรรมพหุปัญญาเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษและเจตคติเชิงบวกของนักเรียนระดับกำลังพัฒนาโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังการเรียนด้วย กิจกรรมพหุปัญญา และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติเชิงบวกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการเรียนด้วยกิจกรรมพหุปัญญา กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน เครื่องมือคือ แผนการเรียนรู้อาศัยกิจกรรมพหุปัญญา แบบประเมินความสามารถในการพูด นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ แบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ร้อยละ พบว่า ความสามารถในการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งหมดผ่านเกณฑ์และอยู่ ในระดับดีถึงดีมาก คิดเป็นร้อยละ 85.55 หลังการเรียนด้วยกิจกรรมพหุปัญญา และนักเรียนมีเจต คติเชิงบวกต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังการเรียนด้วยกิจกรรมพหุปัญญา

สุวัฒน์ บุญธรรม (2554 : 53) ได้ศึกษา ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีเจตคติทางลบต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 10 คน เครื่องมือคือ โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แบบสอบถามวัดเจตคติในการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test for Dependent Samples เพื่อทดสอบ ความแตกต่างของคะแนนเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม การพัฒนาเจตคติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคิดในวิชาคณิตศาสตร์ ด้านความรู้สึกในวิชาคณิตศาสตร์และด้านแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงทอง คงเจริญ (2550 : 79) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง : กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองทุ่ง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง : กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองทุ่ม จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน เครื่องมือคือ แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินการเข้ากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ The Mann-Whitney U Test และ Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณลักษณ์ เลาะห์พันธ์ (2551 : 80-81) ได้ศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โรงเรียนสุخانารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โรงเรียนสุخانารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวน 40 คน เครื่องมือคือ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ ทุกพฤติกรรมมีการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย และด้านระเบียบการเข้าแถว คือ นักเรียนมีร่างกายสะอาด นักเรียนแต่งกายสะอาดถูกระเบียบ และนักเรียนแปรงฟันหลังรับประทานอาหารเที่ยงทุกครั้งและนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวัน นักเรียนเข้าคิวในการซื้อของและซื้ออาหารรับประทานทุกครั้ง

ปาริญา ราพา (2554 : 69-70) ได้ศึกษา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่นและเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน เครื่องมือคือ แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed Rank Test และ The Mann-Whitney U Test พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบ

กลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง (กลุ่มควบคุม) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำเรียง บุญเผย (2555 : 72-73) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชาสุขศึกษา เรื่อง เรายังรักษาสุขภาพด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT และแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน หลังจากรับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT เปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 45 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 21 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน เครื่องมือคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT แผนจัดการจัดการเรียนรู้วิธีการสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความรับผิดชอบตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติในการเปรียบเทียบข้อมูลคือ WilcoxonMann-Whitney U Test พบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT และประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ มีประสิทธิภาพ 83.89/96.67 และ 80.21/80.97 ตามลำดับซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT และดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 0.9448 และ 0.6135 3) ผลสัมฤทธิ์ระหว่างการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความรับผิดชอบต่อตนเองระหว่างการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค TGT มีความรับผิดชอบต่อตนเองมากกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอยู่ในระดับมากตามลำดับ

นิตยา ศรีภูธร (2555 : 63) ได้ศึกษา ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง และศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน เครื่องมือคือ แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง โปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed Rank Test และ The Mann-Whitney U Test พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัชนิษฐ์พร หมั่นเรือคำ (2552 : 57) ได้ศึกษา การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการเรียนรู้จากการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อ

พัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง และประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในด้านการตั้งใจเล่าเรียน การตรงต่อเวลา การรู้ประมาณในการใช้จ่าย และการใส่ใจสุขภาพตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 33 คน เครื่องมือเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง แบบทดสอบ และแบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t พบว่า จากการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ่แก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและผลการประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการตั้งใจเล่าเรียน การตรงต่อเวลา การรู้ประมาณในการใช้จ่าย และการใส่ใจสุขภาพ อยู่ในระดับพอใช้

สุณี แสงทอง (2552 : 39) ได้ศึกษา ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทองสุทธาราม กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทองสุทธาราม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน เครื่องมือเป็น โปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ แบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบเจตคติก่อนและหลังเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์โดยใช้ t-test dependent พบว่า กลุ่มสัมพันธ์ภาษาอังกฤษสามารถสร้างเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุเนียร สืออ่อน (2553 : 98-99) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพธิ์ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมพลวัตรกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคก่อนและหลังใช้โปรแกรมพลวัตรกลุ่ม และเพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ใช้โปรแกรมพลวัตรกลุ่มกับกลุ่มที่จัดกิจกรรมแนะแนวตามปกติ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 68 คน เครื่องมือเป็น โปรแกรมพลวัตรกลุ่ม แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ แบบวัดความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Dependent t-test และ Hotelling-T² พบว่า 1) โปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์(EQ)และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 โดยมีค่าเท่ากับ 88.79/92.15 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .012) ค่าดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มีค่าเท่ากับ 0.76073) นักเรียนที่ใช้โปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) หลังการใช้โปรแกรมสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรวรรณ กองทุ่งมน (2553 : 74-75) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิต
 สาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะที่มี
 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรม เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะ
 ก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรม และหลังการใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ และเพื่อศึกษาความ
 พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้โปรแกรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการ
 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้เวลาดทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง
 เครื่องมือคือ โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ แบบวัดจิตสาธารณะ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้
 โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แบบวัดซ้ำ (One-way
 Repeated Measure MANOVA) พบว่า โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้
 พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 โดยมีค่าเท่ากับ 82.81/81.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 ค่าดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 0.6535
 นักเรียนได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีระดับจิตสาธารณะ
 สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีจิตสาธารณะหลังเข้าร่วม
 โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมใน
 โปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สิริวรรณ ศุขอร่าม (2554 : 168-171) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการ
 อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโนนป่าจิววิจิตรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโนนป่าจิววิจิตรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1 ซึ่งดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research
 and Development) โดยนาระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action
 Research) มาประยุกต์ใช้ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริม
 นิสัยรักการอ่าน พัฒนาโครงสร้างโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทดลองใช้และประเมินผลการใช้
 โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจำนวน 6 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
 จำนวน 45 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 45 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบ
 เจาะจง (Purposive Sampling Technique) เครื่องมือคือ 1) แบบสำรวจสภาพปัญหาการจัดกิจกรรม
 ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 2) แบบประเมินโครงสร้างโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3) แบบประเมิน
 แผนการจัดกิจกรรม 4) คู่มือการใช้โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 5) แผนการจัดกิจกรรม 6) แบบ
 ประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนและผลงานของนักเรียน 7) แบบสอบถามนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
 8) แบบสังเกตนิสัยรักการอ่านของนักเรียน 9) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมนิสัย
 รักการอ่านของนักเรียน 10) แบบบันทึกการสนทนา 11) แบบบันทึกการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
 และ 12) แบบบันทึกประจำวัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสภาพการจัด
 กิจกรรมไม่น่าสนใจและไม่สนุก กิจกรรมขาดการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ

สนใจของนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จัดไม่มีความหลากหลาย ไม่ทำท่าย กระตุ้น และสร้างความสนใจของนักเรียน เนื้อหา กิจกรรมยากและซับซ้อน ทำให้เครียด และไม่มีความสุข สนอง ไม่สร้างบรรยากาศในการให้ทุกคนมีส่วนร่วม และนักเรียนไม่เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง นักเรียนไม่สนใจเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้า และใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์²⁾ คุณภาพโครงร่าง โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากการประเมินโครงร่างโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการประเมินแผนการจัดกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3.1) การวัดนิสัยรักการอ่าน พบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านหลังการทดลองโดยรวมอยู่ในระดับสูง 3.2) ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เท่ากับ 87.64/82.82 แสดงว่าโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโนนป่าแก้ววิจิตรวิทยามี ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ 3.3) การประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนและผลงานนักเรียน พบว่านักเรียนมีระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดี 3.4) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 4) ผลการประเมินผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนและระดับช่วงชั้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมตามศักยภาพและความสนใจ ระยะเวลาที่มีความเหมาะสม สามารถจัดกิจกรรมตามโปรแกรมบรรลุตามเป้าหมายของโปรแกรมได้ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินโครงร่างโปรแกรมก่อนนำมาทดลองใช้ ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า วิธี/ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมมีความเหมาะสม เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของโปรแกรมตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นส่งผลให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ ด้านผลผลิต (Output) พบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านหลังการทดลองอยู่ในระดับสูง ผลงานของนักเรียนแสดงถึงความสนใจ ความกระตือรือร้นในการทำผลงาน และผลงานส่วนมากอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทำให้วิธีการ/ขั้นตอนในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โปรแกรมคำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของบุคคลส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน

ราตรี เรืองทอง (2557 : 84) ได้ศึกษา การพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมความรับผิดชอบในการเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม สำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านแจ้งโคกล่ามแจ้งข่า ศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาอำเภอจังหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือชุดฝึกอบรมความรับผิดชอบในการเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม และแบบวัดความรับผิดชอบในการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measure MANOVA) พบว่า 1) ชุดฝึกอบรมความรับผิดชอบในการเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการประเมินโครงร่างชุดฝึกอบรมความรับผิดชอบในการเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับ

เหมาะสมมาก 2) นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียน หลังการทดลอง (Post-test) และหลังสิ้นสุดการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงกว่าก่อนการทดลอง (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คาเมรอน (Cameron. 1998) ได้ศึกษา ผลการปฏิรูปการศึกษาที่จริงหรือไม่ พบว่า ปัจจัยที่ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าต้องปรับปรุงเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ อุปกรณ์การสอนที่เพียงพอ ทัศนคติของครูที่มีต่อเด็ก การทดสอบที่เหมาะสมและการจัดการกลุ่มนักเรียนที่ดี การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปฏิรูประบบการบริหารทั้งโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ

เดวิด (David. 2004) ได้ศึกษา เรื่องการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย พบว่า การปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจ การบริหารการศึกษาเกิดจากการมีส่วนร่วมและได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการการศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการโรงเรียน

แฮร์ริส (Harris. 1992) ได้ศึกษาผลการบำบัดแบบเผชิญความจริง เพื่อทำนายพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน โดยการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวทำนายพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการบำบัดแบบเผชิญความจริง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังแยกแยะได้ว่า พฤติกรรมแบบใดที่เป็นพฤติกรรม ที่มีความรับผิดชอบ และพฤติกรรมแบบใดที่เป็นพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบ

Bilson (1993) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของอาเซียนได้สร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นประชาคมที่มีความสุขและไว้วางใจซึ่งกันและกันตลอดจนขจัดความรู้สึกบาดหมางและความขัดแย้ง ซึ่งเคยมีอยู่ในรัฐสมาชิกให้หมดไปและโดยเฉพาะในประเด็นนี้ที่สำคัญที่สุด ก็คือ ก่อให้เกิดความรู้สึกแบบภูมิภาคนิยม (Regionalism) ขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่า อาเซียนได้ดำเนินการตามหลัก (Principles) ที่สำคัญสองแนวทางในการปฏิบัติต่อประเทศนอกกลุ่มคือ 1) แสดงออกถึงความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่ม เพื่อเผชิญหน้ากับภายนอก 2) รัฐสมาชิกที่เหลือมักเข้าข้างและเป็นพวกกับสมาชิกรัฐใดรัฐหนึ่งซึ่งได้รับการคุกคามจากภายนอกโดยการยึดหลักการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) ของอาเซียน

Sucharithanrugse (1997) ได้กล่าวถึงปัญหาอันเกิดจากการขยายอำนาจสมาชิกของอาเซียนเป็น 10 ประเทศในเอกสารเรื่อง ASEAN –10 Internal Factors. Versus Regional/Factors ได้กล่าวถึงการเพิ่มสมาชิกใหม่ คือ พม่า และกัมพูชา อาจนามาซึ่งปัญหาแต่อย่างไรก็ตาม ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษบางประการของภูมิภาคที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งนับว่าเป็นทั้งจุดดีและจุดด้อยของอาเซียนในขณะเดียวกัน และกล่าวถึงนโยบายเกี่ยวพันเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Engagement) ว่าคำว่า Engaged Constructively และคำว่า Intervention อาจนามาใช้ได้ในการนี้ของกัมพูชา แต่กับในกรณีอื่น ๆ จะได้รับการยอมรับมากน้อยเพียงใด โดยรัฐมนตรีต่างประเทศของไทย สุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้กล่าวถึงการสนับสนุนให้อาเซียนทบทวนแนวทางใหม่ในการดำเนินความสัมพันธ์กัน

ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์วันที่ 14กรกฎาคม ค.ศ.1098 ว่า “31 –Year Old (Construction engagement)Must be Replace by the Flexible Engagement”

แซนจา รูควินา และคณะ (Sanja and others. 2012) ได้ศึกษาการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ผ่านประสบการณ์ในห้องเรียนและการสร้างแรงบันดาลใจ โดยทำการศึกษาร่วมกับนักเรียนอายุ 10-14 ปีจำนวน 1,240 คน ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ผ่านการเรียนรู้ งาน การกระตุ้นนักเรียนที่เป็นการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อวิชาซึ่งควรมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น การตั้งคำถามควรหลากหลายควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

Fathi (2010) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อทักษะการสื่อสารของนักเรียนต่อครูสาขาวิชาครูมหาวิทยาลัยของรัฐ ในประเทศจอร์แดน เพื่อตรวจสอบเจตคติเชิงบวกและเจตคติเชิงลบ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงบวก คือ 4.03 ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติเชิงลบ คือ 3.63 อย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2 ขึ้นไป มีเจตคติเชิงบวกต่อทักษะการสื่อสารว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2 นักเรียนที่เรียนระดับชั้นที่สูงจะมีเจตคติเชิงบวกน้อย และเจตคติเชิงลบสูงต่อทักษะการสื่อสารว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดีจึงจะประสบความสำเร็จในอาชีพ

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การที่จะพัฒนาและเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เด็กและควรปลูกฝังด้วยวิธีที่เหมาะสม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งผู้ปกครอง ครู และตัวนักเรียนเอง โดยเฉพาะโรงเรียนที่ทำหน้าจัดการเรียนการสอนพัฒนานักเรียนต้องจัดกิจกรรมและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนนั้นเด็กและเยาวชนต้องมีการเตรียมพร้อมกับการแข่งขันสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลง รู้จักวิธีการรับมือกับปัญหาที่จะตามมา ดังนั้นการกำหนดกรอบคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อเป็นตัวแนวทางในการพัฒนาเด็กไทยให้พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นจากคุณลักษณะของเด็กไทยที่ต้องมีทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการและเจตคติ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาและเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง เพราะเจตคตินั้นเป็นลักษณะภายในที่มีความคงทนถ้าเสริมสร้างได้ถูกวิธีก็จะเกิดผลดีกับนักเรียนต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพราะจะทำให้เด็กเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี สามารถปรับตัวได้ต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และตัวแบบสัญลักษณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

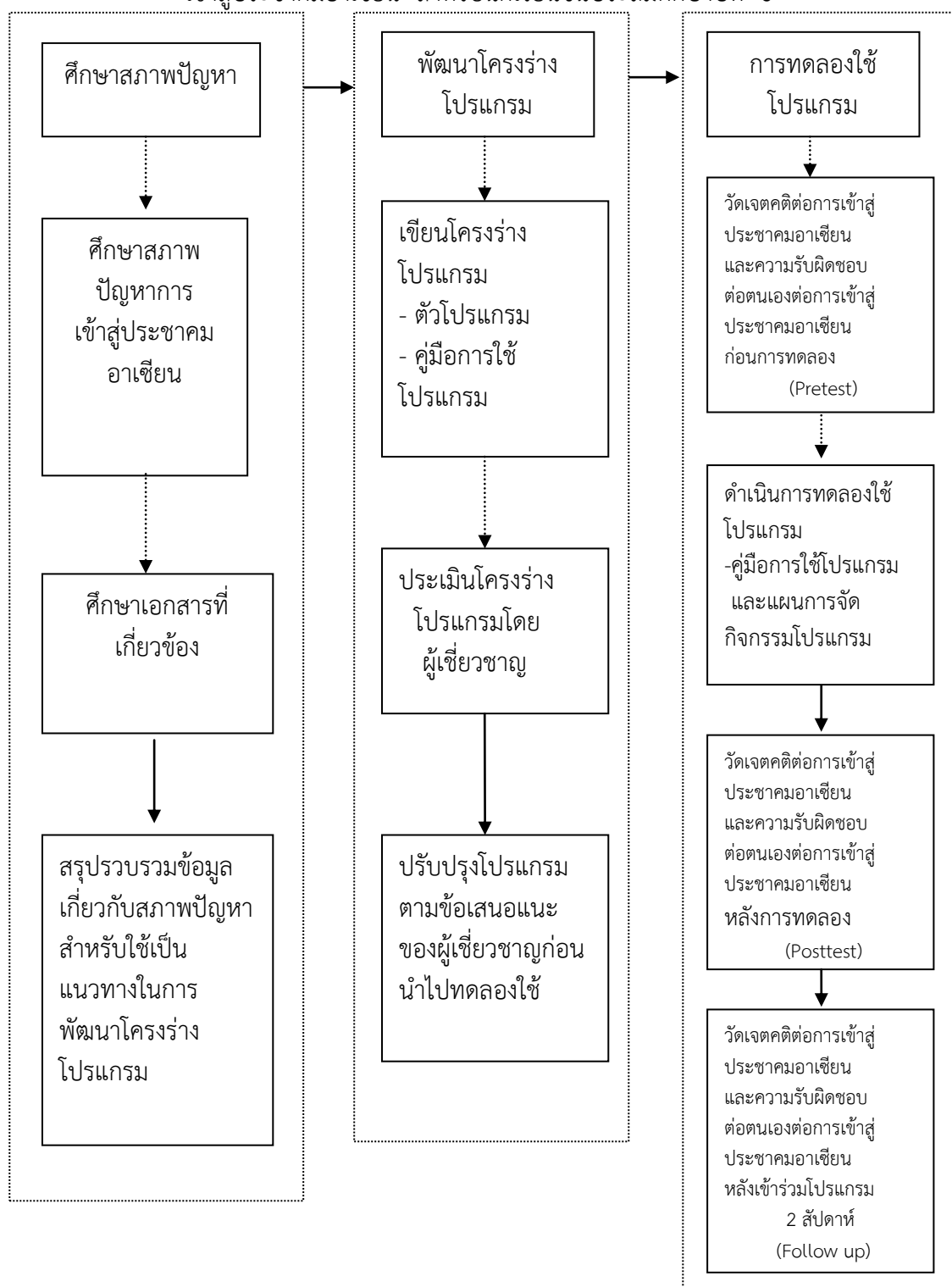
การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลักษณะกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งภาพรวมขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพประกอบ 2

ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการ
เข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาพประกอบ 2 ภาพรวมของการดำเนินการพัฒนาโปรแกรม

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมพัฒนาโปรแกรม

การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นการศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและวางแผนสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรม
2. ศึกษาแนวคิด หลักการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พฤติกรรมที่เป็นลักษณะของความรับผิดชอบต่อตนเอง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. วัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มผู้ร่วมพัฒนา ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงมีจำนวน 90 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาสภาพปัญหา และเป็นข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการสอบถามนักเรียน เกี่ยวกับสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. กำหนดขอบข่ายที่ต้องการของเครื่องมือ และสร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 12 ข้อ

3. นำเสนอแบบสำรวจต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในส่วนของการเขียนข้อความให้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

5. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาความเหมาะสมของข้อความ และความเที่ยง(Validity) ของเครื่องมือ มีจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

5.1 อาจารย์ ดร.ภมรพรรณ ยุธยาตร์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการแนะแนว

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการแนะแนว

5.3 อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สินธุโคตร ครูชำนาญการพิเศษวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาพสินธุ์ การศึกษาศุขภูมิบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา

5.4 อาจารย์ณัฐนันท์ สำราญสุข ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านคำพิมูลการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษา

5.5 อาจารย์โชติกา โชติกุล ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนอนุกุลนารี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนแนะแนว

6. นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ชัดเจนและเหมาะสม แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง มีวิธีการศึกษาดังนี้

7.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมโดยใช้แบบสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

7.2 ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสารและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับความหมายแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางในการเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.3 นำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาวิเคราะห์และสรุปเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ประชากร /กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ท่าน คือ

1. อาจารย์ ดร.ภมรพรรณ ยุรยาตร์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. อาจารย์โชติกา โชติกุล ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนอนุคุณาริ

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 2 ท่าน คือ

1. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สินธุโคตร ครูชำนาญการพิเศษวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาพสินธุ์ การศึกษาศุขภูมิบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. อาจารย์ณัฐนันท์ สำราญสุข ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านคำพิมูลการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. เครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือ

3.1 โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 แบบประเมินความเหมาะสมโครงร่างโปรแกรม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร ตำรา งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสร้างโปรแกรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร ตำรา งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยกำหนดแนวคิดและเนื้อหาตามความมุ่งหมายของการวิจัยนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 สร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยโปรแกรมมีองค์ประกอบและรูปแบบ ดังนี้

1.3.1 คู่มือโปรแกรม เป็นเอกสารที่จะช่วยให้ผู้นำโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1.3.1.1 คำนำ
- 1.3.1.2 คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม
- 1.3.1.3 เนื้อหา
- 1.3.1.4 ลำดับขั้นตอนในการใช้

1.3.2 โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมมีส่วนประกอบ ดังนี้

- 1.3.2.1 ชื่อกิจกรรม
- 1.3.2.2 วัตถุประสงค์
- 1.3.2.3 แนวคิด
- 1.3.2.4 เวลาที่ใช้
- 1.3.2.5 สื่อ
- 1.3.2.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
- 1.3.2.7 การประเมินผล

1.4 นำโปรแกรมเสนอให้ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหา รูปแบบและการใช้ภาษา นำโปรแกรมมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในด้านการใช้ภาษา การประเมินผล เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

1.5 นำโปรแกรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความครอบคลุมเรื่องที่จะวัด ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คือผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับการหาคุณของแบบสอบถามสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.6 รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของการจัดกิจกรรมควรมีหลากหลาย เวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม จำนวนกิจกรรมที่จัดในแต่ละแผนควรไม่มากเกินไป การจัดกิจกรรมแต่ละชั้นควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน การแบ่งกลุ่มควรให้นักเรียนจับกลุ่มเองแล้วนำไปเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำโปรแกรมไปใช้

1.7 นำโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.7.1 ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3 จำนวน 16 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของโปรแกรมและระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม

1.7.2 นำโปรแกรมฝึกที่ผ่านการทดลองใช้ (Tryout) ในส่วนของเนื้อหาในกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมมากเกินไปกับระดับชั้นของนักเรียนปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.8 จัดพิมพ์โปรแกรมฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. แบบประเมินโครงร่างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะของแบบประเมินโครงร่างโปรแกรมเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำมาตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบโปรแกรม การสร้างและหาคุณภาพ แบบประเมินโครงร่างโปรแกรมมีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาการวิเคราะห์ความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละองค์ประกอบของโปรแกรม

2.3 สร้างแบบประเมินโครงร่างโปรแกรมจากนั้นนำแบบประเมินไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาถึงความถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุมจุดประสงค์แล้วจึงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 นำแบบประเมินโครงร่างโปรแกรมไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดพิมพ์ฉบับจริง เพื่อทำการประเมินโครงร่างโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น นำโครงร่างโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการแนะแนว ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับการหาคุณภาพของแบบสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิเคราะห์ผลการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างนวัตกรรม

3.3 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดรูปแบบของกิจกรรม โดยพิจารณารูปแบบที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย และสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต การเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความพึงพอใจ และภาคภูมิใจในการได้เข้าร่วมกิจกรรม

3.4 ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีองค์ประกอบ ชื่อเรื่อง จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยจัดทำเป็นโปรแกรมฉบับร่าง เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมต่อไป

3.5 จัดทำเอกสารประกอบโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบไปด้วย

3.5.1 คู่มือการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.5.2 แผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.6 สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินโปรแกรมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert (1932) ก่อนที่จะนำไปใช้โดยมีเกณฑ์การ

ให้คะแนน ดังนี้

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การแปรผลของโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 แปลว่า	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 แปลว่า	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 แปลว่า	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 แปลว่า	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 แปลว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด
เกณฑ์การประเมินที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป	

4.7 แก้ไขปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการเขียนเนื้อหาในกิจกรรมให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัดในโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลังจากทำการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีความสมบูรณ์ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพพิจารณาผลที่เกิดจากการทดลองข้อบกพร่องปัญหาและอุปสรรคจากการทดลองใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 274 คน จาก 23 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

3. เครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาและปรับปรุงแล้ว

2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนแบบมีโครงสร้าง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2 สร้างโปรแกรมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ใช้ในแต่ละครั้ง โดยเลือกใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการเรียนรู้โดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ในการจัดกิจกรรมจำนวน 16 กิจกรรม ดังนี้

ตาราง 4 ตารางวิเคราะห์โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
1. ปฐมนิเทศ (ร่วมแรงแข่งขัน)	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม 2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์วิธีการ บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกตน	1. ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับนักเรียนและแนะนำตนเอง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยด้วยการร่วมเล่นเกม “ร่วมแรงแข่งขัน” 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรม “ร่วมแรงแข่งขัน”	แนวคิด 1. เกม 2. อภิปรายกลุ่ม สื่อ 1. แบบวัดเจตคติ 2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง 3. ชิ้นส่วนรูปหัวใจ 4. กาว/เทปใส 5. กระดาษ A4 6. นกหวีด	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า “ประชาคมอาเซียน” และ “ความรับผิดชอบต่อตนเอง”	4. ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของนักเรียน และชี้แจงเกี่ยวกับโปรแกรมฝึกฝนการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง 5. นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง	7. สื่อมัลติมีเดียเพลงอาเซียนรวมใจ 8. เนื้อเพลงหน้าที่เด็ก	
2. ภูมิใจในความเป็นไทย ความเป็นอาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทยความเป็นอาเซียน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปข้อคิดสิ่งที่ภูมิใจในความเป็นไทยความเป็นอาเซียนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ได้ 3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพและ สื่อมัลติมีเดีย สิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสิ่งที่สร้างความภูมิใจในอาเซียน 3. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามกลุ่มเดิม แล้วร่วมกันสนทนากลุ่มสิ่งที่ทำให้เกิดความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นอาเซียนจากการรับชม สื่อมัลติมีเดีย 4. ผู้วิจัยถามความคิดเห็นเพิ่มเติมสิ่งที่นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทยเป็นอาเซียน	แนวคิด 1. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ 2. อภิปรายกลุ่มสื่อ 1. สื่อมัลติมีเดีย 2. ปากกาเคมี 3. กระดาษชาร์ต 4. รูปภาพ	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>5. แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเขียนเป็นแผนที่ความคิดในกระดาษชาร์ตที่ผู้วิจัยแจกให้ และส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสร้างความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นอาเซียน</p> <p>7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และแจกกําหนดการในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม และนัดหมายสถานที่ วัน เวลา การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป</p>		
3. ร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนมีสำนึกร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียนในฐานะพลเมืองอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ได้</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยทบทวนผลสรุปจากกิจกรรม “ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นอาเซียน” ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านเจตคติเกี่ยวกับอาเซียน</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>2. อภิปรายกลุ่มสื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย</p> <p>2. ปากกาเคมี</p> <p>3. กระดาษชาร์ต</p> <p>4. ใบงานเรื่อง “พลเมืองอาเซียน การร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน”</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	4. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	<p>3. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ใช้กลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่แล้ว ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขาและกรรมการกลุ่ม</p> <p>4. ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มชม สื่อมัลติมีเดีย “การเป็นประชาคมอาเซียน” ที่ผู้วิจัยเตรียมมา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นประชาคมอาเซียน หน้าที่ของพลเมืองอาเซียน ประโยชน์จากประชาคมอาเซียน</p> <p>5. แต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน</p> <p>6. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงการแสดงออกซึ่งความร่วมมือ รับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยเชิญชวนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการแสดงออกถึงความร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียนในฐานะของพลเมืองอาเซียน</p>		

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
4. ตระหนักในความเป็นอาเซียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจชัดเจนต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ได้</p> <p>4. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>7. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและแจกกำหนดการในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม และนัดหมายสถานที่ วัน เวลา การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป</p> <p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยอธิบายข้อตกลงในการเล่นเกม “จิ๊กซอว์ชาติ” และรายละเอียดเนื้อหาของการเล่นเพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง</p> <p>3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมนี้</p> <p>4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนชม สื่อมัลติมีเดีย “ตระหนักในความเป็นประชาคมอาเซียน”</p> <p>5. นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของการตระหนักในความเป็นประชาคมอาเซียน โดยแต่ละกลุ่มเขียนแผนที่ความคิดและออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>2. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>3. เกม</p> <p>สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย</p> <p>2. ปากกาเคมี</p> <p>3. กระดาษชาร์ต</p> <p>4. ตัวต่อจิ๊กซอว์</p> <p>5. กาว</p> <p>5. ใบงาน เรื่อง “ตระหนักในความเป็นอาเซียน”</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>6. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนทำใบงานเรื่อง “ตระหนักในความเป็นอาเซียน”</p> <p>7. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการตระหนักในความเป็นอาเซียน</p> <p>8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม</p>		
5. วิถีชีวิต ประชาธิปไตย	<p>1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตประชาธิปไตย</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของวิถีชีวิตประชาธิปไตยและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตยและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มเดิม)</p> <p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดีย เกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามแบบวิถีชีวิตประชาธิปไตย</p> <p>4. แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังรับชมสื่อมัลติมีเดีย ในหัวข้อ ความสำคัญ ประโยชน์ที่ได้ข้อคิดแล้วส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง “ความสำเร็จของข้าวหอม”</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>2. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>3. กรณีตัวอย่างสื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย</p> <p>2. ปากกาเคมี</p> <p>3. กระดาษชาร์ต</p> <p>4. กรณีตัวอย่าง “ความสำเร็จของข้าวหอม”</p> <p>4. ใบงาน เรื่อง “การปฏิบัติตามและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล”</p>	<p>15.00</p> <p>16.00</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>6. นักเรียนทำใบงาน เรื่อง “การปฏิบัติตนและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล”</p> <p>7. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย การปฏิบัติตนและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล</p> <p>8. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้</p> <p>9. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป</p>		
6. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา	<p>1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมที่ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนนับถือและพึงปฏิบัติ</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับในข้อปฏิบัติที่แตกต่างกันในการนับถือศาสนาของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมจากกิจกรรมที่แล้ว จากนั้นสนทนาซักถามเกี่ยวกับศาสนาที่คนในประเทศสมาชิกอาเซียนนับถือ</p> <p>3. แบ่งกลุ่มนักเรียน</p> <p>4. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดีย “ศาสนาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนนับถือ”</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>2. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย</p> <p>2. ปากกาเคมี</p> <p>3. กระดาษชาร์ต</p> <p>4. ใบความรู้ “สามเสาหลักอาเซียน”</p> <p>5. ใบงาน “สามเสาหลักอาเซียน”</p>	<p>15.00</p> <p>16.00</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>และศึกษาใบความรู้ “สามเส้าหลักอาเซียน”</p> <p>5. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนทุกคนทำใบงาน “สามเส้าหลักอาเซียน”</p> <p>6. ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>7. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้</p> <p>8. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป</p>		
7. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<p>1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงประโยชน์ และเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้</p> <p>2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฟังเพลง “พอเพียงเยี่ยงพ่อ”</p> <p>3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงที่ฟังทีละคน</p> <p>4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มเดิม)</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. เพลง</p> <p>2. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>3. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย</p> <p>2. ปากกาเคมี</p> <p>3. กระดาษชาร์ต</p> <p>4. ใบงานเรื่อง “ชีวิตพอเพียง”</p> <p>5. เพลง “พอเพียงเยี่ยงพ่อ”</p>	<p>15.00</p> <p>16.00</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	5. นักเรียนรับชม สื่อมัลติมีเดีย “เศรษฐกิจพอเพียง” 6. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน 7. นักเรียนทุกคนทำใบงาน “ชีวิตพอเพียง” 8. ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเพิ่มเติม 9. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ 10. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป		
8. หน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เข้าใจ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการทำกิจกรรมปรบมือ แล้วสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยซักถามถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองที่นักเรียนควรมีและพึงปฏิบัติเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและในฐานะพลเมืองอาเซียน	แนวคิด 1. อภิปรายกลุ่ม 2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ 3. การเรียนรู้จากการตัดสินใจ 4. การแสดงความคิดเห็น สื่อ 1. ปากกาเคมี 2. กระดาษชาร์ต 3. สื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์เรื่อง “หน้าที่ต่อตนเอง”	15.00 16.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	<p>3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นทุกคน</p> <p>4. แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยการจับฉลาก ได้ 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คนและกลุ่มที่ 4 ได้สมาชิก 6 คน</p> <p>5. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เรื่อง “หน้าที่ต่อตนเอง”</p> <p>6. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ</p> <p>6.1 หน้าที่ต่อตนเองมีอะไรบ้าง</p> <p>6.2 ทำไมทุกคนต้องมีหน้าที่ต่อตนเอง</p> <p>6.3 หน้าที่ต่อตนเองมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับอย่างไรต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>6.4 การปฏิบัติตัวอย่างไรที่แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นการรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>6.5 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปในกระดาษชาร์ตแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>6. ผู้วิจัยสรุปและอธิบาย</p>		

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		เพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้ 7. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป		
9. เวลาที่คุณค่าต่อชาวประชาอาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานของตนเองในการตรงต่อเวลาซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ 2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการตรงต่อเวลาที่จะส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ 3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการให้นักเรียนร่วมร้องเพลงตรงต่อเวลาแล้วสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้ 2. แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยการจับฉลาก ได้ 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คนและกลุ่มที่ 2 ได้สมาชิก 6 คน 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดีย ที่เกี่ยวข้องกับการตรงต่อเวลากับการตรงต่อเวลา 4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อ 4.1 การตรงต่อเวลาส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงมีความสำคัญเกี่ยวข้องกันอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ	แนวคิด 1. เพลง 2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ 3. อภิปรายกลุ่มสื่อ 1. ปากกาเคมี 2. กระดาษชาร์ต 3. สื่อมัลติมีเดีย “การตรงต่อเวลา”	15.00 16.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>4.2 การเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน นักเรียนคิดว่าการเป็นบุคคลที่รู้จักตรงต่อเวลามีความสำคัญหรือไม่อย่างไร</p> <p>4.3 ทำไมบุคคลที่ตรงต่อเวลา มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ กลุ่มงานเวลาจึงเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่ประชาคมอาเซียนต้องการ</p> <p>4.4 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเขียนสรุปในกระดาษชาร์ตแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้</p> <p>6. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมครั้งต่อไป</p>		
10. ซีวี ปลอดภัยก้าวไกลสู่อาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เข้าใจ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองในการรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายรู้จักการเตรียมตัวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงออกกำลังกาย</p> <p>2. ให้นักเรียนจับกลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่แล้ว</p>	แนวคิด 1. เพลง 2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ 3. อภิปรายกลุ่ม	15.00 16.00

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	<p>2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย รู้จักการเตรียมตัวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>3. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เกี่ยวกับ “การป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากอันตราย”</p> <p>4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ</p> <p>4.1 อันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนมีอะไรบ้าง</p> <p>4.2 การรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายสามารถปฏิบัติได้อย่างไร</p> <p>4.3 การรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายเกี่ยวข้องอย่างไรต่อการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>4.4 นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร เพื่อพร้อมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน</p> <p>4.5 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัย</p>	<p>สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย “การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย”</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		จากอันตรายและการเตรียมตัวต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน 6. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป		
11. สุขภาพดีมีชัยก้าวไกลสู่อาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองในการรักษาร่างกายให้แข็งแรงพร้อมกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการรักษาร่างกายให้แข็งแรงตามคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ 3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการทำความเข้าใจกับเกมที่จะเล่น 2. ให้นักเรียนจับกลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่แล้ว 3. ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมจับคู่ภาพอาหารประจำชาติอาเซียนกับธงอาเซียน 3. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อการรักษาร่างกายให้แข็งแรง สุขบัญญัติ 10 ประการ” 4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ 4.1 การปฏิบัติตามสุขบัญญัติ 10 ประการ ทำให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงอย่างไร	แนวคิด 1. เกม 2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ 3. อภิปรายกลุ่มสื่อ 1. สื่อมัลติมีเดีย “การปฏิบัติตนเพื่อการรักษาร่างกายให้แข็งแรง สุขบัญญัติ 10 ประการ”	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>4.2 นักเรียนคิดว่าการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงเกี่ยวข้องกับและมีความสำคัญอย่างไรกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>4.3 นักเรียนคิดว่าการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงเกี่ยวข้องกับและมีความสำคัญอย่างไรกับการเป็นพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์</p> <p>4.4 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการรักษาร่างกายให้แข็งแรง</p> <p>6. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป</p>		
12. อยู่อย่างไรให้สุขใจในอาเซียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับความประพฤติที่เหมาะสมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึง</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมด้วยการปรบมือตามจังหวะ 10 ครั้ง</p> <p>2. ขออาสาสมัครแสดงบทบาทสมมุติจำนวน 5</p> <p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสังเกตการแสดงบทบาทสมมุติของเพื่อนเพื่อทำนายกิจกรรมจะปฏิบัติต่อไป</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. การแสดงบทบาทสมมุติ</p> <p>2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>3. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย “วิถีชีวิตพลเมืองอาเซียน”</p>	<p>15.00</p> <p>16.00</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	<p>ความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับความประพฤติที่เหมาะสมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยการจับลูกปิงปองที่มีตัวเลขกำกับได้ 3 กลุ่มกลุ่มละ 5 คนและ</p> <p>กลุ่มที่ 4 ได้สมาชิก 6 คน</p> <p>4. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เกี่ยวกับ “วิถีชีวิตพลเมืองอาเซียน”</p> <p>5. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ</p> <p>5.1 วิถีชีวิตพลเมืองอาเซียนเกี่ยวข้องกับความประพฤติที่เหมาะสมกับการเป็นพลเมืองอาเซียนอย่างไร</p> <p>5.2 นอกจากสื่อที่ได้รับชมนักเรียนมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไรในชีวิตประจำวัน ที่เรียกว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม</p> <p>5.3 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการประพฤตินที่เหมาะสม</p> <p>7. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป</p>		

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
13. สานสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ต่อตนเองในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เพื่อพร้อมต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนสมาชิกในอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงสวัสดีอาเซียน</p> <p>2. ให้นักเรียนจับกลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่แล้ว</p> <p>3. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เกี่ยวกับ “วัฒนธรรมชาติอาเซียน” ซึ่งประกอบด้วยความเป็นอยู่ ภาษา ศาสนา การศึกษา</p> <p>4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ</p> <p>4.1 นักเรียนคิดว่าสมาชิกชาติอาเซียนมีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>4.2 นักเรียนคิดว่าจะมีวิธีการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดในประชาคมอาเซียนได้อย่างไร</p> <p>4.3 ประโยชน์จากการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดในประชาคมอาเซียน คือ</p> <p>4.4 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. เพลง</p> <p>2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์</p> <p>3. อภิปรายกลุ่มสื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย “วัฒนธรรมชาติอาเซียน”</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 7. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป		
14. การศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน	1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อนตนเองเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการเล่นเกม คำทักทายในอาเซียน 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยการจับลูกปิงปองที่มีตัวเลขกำกับได้ 4 กลุ่มกลุ่มละ 5 คนและกลุ่มที่ 4 ได้สมาชิก 6 คน 3. นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เกี่ยวกับการศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียนและภาษาที่สำคัญกับการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” 4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ 4.1 การศึกษาสำคัญอย่างไรต่อการเข้าสู่	แนวคิด 1. เกม 2. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์ 3. อภิปรายกลุ่มสื่อ 1. สื่อมัลติมีเดีย “การศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียนและภาษาที่สำคัญกับการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>ประชาคมอาเซียน</p> <p>4.2 นักเรียนคิดว่า ภาษาอังกฤษและภาษา ประเทศสมาชิกอาเซียน สำคัญหรือไม่ กับการนำพาการศึกษา ของไทยให้ทันชาติอาเซียน</p> <p>4.3 นักเรียนพร้อมกับการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารและภาษา ประเทศสมาชิกอาเซียน หรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>4.4 นักเรียนจะปฏิบัติเช่น ไรจึงจะสามารถสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษา ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ ดี</p> <p>5. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระ ประโยชน์ที่ได้จากการมี ความรับผิดชอบต่อ การศึกษาและความ สามารถในการใช้ภาษา อังกฤษและภาษาประเทศ สมาชิกอาเซียนที่จะส่งผล ให้ไทยก้าวไกลต่อการเข้า สู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>6. ผู้วิจัยนัดหมายการ ปฏิบัติกิจกรรมในครั้ง ต่อไป</p>		

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
15. ใช้จ่าย อย่างไรจงใส่ใจ ก่อนเข้าสู่ ประชาคม อาเซียน	<p>1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ต่อตนเองเกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนตัว เพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนตัว เพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p> <p>3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้</p>	<p>1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงรวมเงิน</p> <p>2. ให้นักเรียนจับกลุ่มเดิมจากกิจกรรมที่แล้ว</p> <p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนรับชมสื่อมัลติมีเดีย “การใช้จ่ายของวัยรุ่น” และ “ความก้าวหน้าของเศรษฐกิจอาเซียน”</p> <p>4. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียหัวข้อ</p> <p>4.1 การใช้จ่ายของวัยรุ่นปัจจุบันเป็นอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>4.2 จากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ความเจริญด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะมีการเปิดการค้าเสรี นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว</p> <p>4.3 ข้อดีและข้อเสียจากรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนในความคิดของนักเรียนคือ</p> <p>4.4 ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. เพลง</p> <p>2. อภิปรายกลุ่ม</p> <p>3. การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์สื่อ</p> <p>1. สื่อมัลติมีเดีย “การใช้จ่ายของวัยรุ่น” และ “ความก้าวหน้าของเศรษฐกิจอาเซียน”</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
		<p>5. ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้</p> <p>6. ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป</p>		
16. ปัจฉิมนิเทศ	<p>1. เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการได้เข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม</p> <p>3. เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นำความรู้มาพัฒนาตนเองและการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม</p> <p>2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่นักเรียนสามารถประยุกต์และนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วบันทึกลงในใบงานเรื่อง "ไขปริศนาความรู้สึก" ที่ครูแจกให้</p> <p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและ</p>	<p>แนวคิด</p> <p>1. อภิปรายกลุ่ม สื่อ</p> <p>1. แบบวัดเจตคติ</p> <p>2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง</p> <p>3. ใบงานเรื่อง "ไขปริศนาความรู้สึก"</p>	15.00 – 16.00 น.

ตาราง 4 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แนวคิด/สื่อ	เวลา
	มาพัฒนาตนเองใน การปฏิบัติตนใน สังคมได้อย่าง เหมาะสม	แบบวัดความรับผิดชอบต่อ ตนเองต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน เพื่อนำ คะแนนที่ได้เป็นคะแนน หลังการทดลอง(Posttest) 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมใน การเข้าร่วมโปรแกรม แล้วกล่าวขอใจ นักเรียนและปิดการเข้า ร่วมกิจกรรมในโปรแกรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติและ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน		

1.3 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม โดยพิจารณาค่า IOC จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ภาษาสื่อความหมาย และแบบประเมิน ทั่วยกิจกรรมให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำโปรแกรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียน โรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.5 นำโปรแกรมที่ผ่านการทดลองใช้ (Tryout) ปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา เวลา ในการจัดกิจกรรมแล้วเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง

2. แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเสริมสร้างเจตคติ และความรับผิดชอบต่อตนเอง การเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คุณลักษณะเด็กไทย ด้านเจตคติในการเป็นพลเมือง ด้านทักษะ/กระบวนการที่ควรมีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดเจตคติและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมายของการวิจัยโดย

พิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2.3 นำแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำชี้แนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนประโยคคำถาม

2.4 นำแบบวัดเจตคติการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมจากการหาคุณภาพของโปรแกรม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.5 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout)

2.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน มาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้ค่า Item Total Correlation และคัดเลือกข้อคำถามแบบวัดเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.375 - 0.793 จำนวน 31 ข้อ คัดเลือกข้อคำถามแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.395 - 0.856 จำนวน 30 ข้อ รวมแบบวัดทั้งหมด 61 ข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

2.7 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.961

2.8 จัดพิมพ์แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. วิธีดำเนินการ

1. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างทำการวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ครั้งแรกก่อนการร่วมกิจกรรม (Pretest) และวัดเจตคติและวัดความรับผิดชอบต่อตนเองครั้งที่สองหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม (Posttest) เว้นระยะ 2 สัปดาห์แล้ววัดเจตคติและวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซ้ำอีกครั้ง (Follow up)

แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง

ผังการทดลอง Ex

T1	X	T2	T3
----	---	----	----

ความหมายของสัญลักษณ์

Ex	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
T1	แทน	วัดผลก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม (Pretest)
T2	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม (Posttest)
T3	แทน	การวัดหลังเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมระยะติดตาม 2 สัปดาห์หลังการทดลอง (Follow up)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 16 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ขั้นก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติและแบบวัดความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2.2 ขั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ในวันอังคาร และพฤหัสบดี ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมกับปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศอีก 2 ชั่วโมง รวมเป็น 16 ชั่วโมงโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกในแบบบันทึกพฤติกรรม ดังตารางกำหนดการจัดกิจกรรม ต่อไปนี้

ตาราง 5 กำหนดการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อนตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	กิจกรรม
1	28 พฤษภาคม 2558	ปฐมนิเทศ (ร่วมแรงแข่งขัน)
2	2 มิถุนายน 2558	ภูมิใจในความเป็นไทยความเป็นอาเซียน
	4 มิถุนายน 2558	ร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
3	9 มิถุนายน 2558	ตระหนักในความเป็นอาเซียน
	11 มิถุนายน 2558	วิถีชีวิตประชาธิปไตย
4	16 มิถุนายน 2558	ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
	18 มิถุนายน 2558	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 5 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	กิจกรรม
5	23 มิถุนายน 2558	หน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
	25 มิถุนายน 2558	เวลามีคุณค่าต่อชาวประชาอาเซียน
6	30 มิถุนายน 2558	ชีวีปลอดภัยก้าวไกลสู่อาเซียน
	2 กรกฎาคม 2558	สุขภาพดีมีชัยก้าวไกลสู่อาเซียน
7	7 กรกฎาคม 2558	อยู่อย่างไรให้สุขใจในอาเซียน
	9 กรกฎาคม 2558	สานสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน
8	14 กรกฎาคม 2558	การศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน
	16 กรกฎาคม 2558	ใช้จ่ายอย่างไรจงใส่ใจก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
	17 กรกฎาคม 2558	ปัจฉิมนิเทศ

2.3 ชั้นหลังการทดลอง หลังจากดำเนินจัดกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมดำเนินการทำแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2.4 ชั้นวัดซ้ำหลังสิ้นสุดการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดซ้ำโดยแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนชุดเดิมอีกครั้ง ใช้เป็นคะแนนติดตามผล (Follow up)

3. การจัดการกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดการตรวจสอบให้ข้อมูลมีความถูกต้อง และพร้อมที่จะดำเนินการวิเคราะห์ในขั้นต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ได้แก่ การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ

5. การวิเคราะห์พหุคูณเปรียบเทียบเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ก่อน – หลังการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง และการวัดซ้ำหลังเข้าร่วมโปรแกรมฝึก 2 สัปดาห์

ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One way repeated measure MANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของโปรแกรม ใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 111)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยาม
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 111)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยาม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) รายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 116)

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2][n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง X กับ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	n	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.2.3 วิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค Cronbach (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 98) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 128)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ

- \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 :

44)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ

- S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของข้อมูลแต่ละตัวกับ
 ค่าความถี่ของข้อมูลนั้น
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของข้อมูลแต่ละตัว
 ยกกำลังสองกับค่าความถี่ของข้อมูลนั้น
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
 f แทน ค่าความถี่ของข้อมูลแต่ละตัวหรือแต่ละชั้น

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
 เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 :
 149 - 150)

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2][n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ

- $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
 n แทน จำนวนตัวคู่ของแปรหรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure Multivariate Analysis of Variance : Repeated Measure MANOVA) คือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 ค่าขึ้นไปของ 2 ตัวแปรหรือมากกว่าที่วัดได้จาก 1 กลุ่ม ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป โดยใช้สูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 : 163 - 164)

$$F = \frac{1 - \Lambda^{\frac{1}{s}}}{\Lambda^{\frac{1}{s}}} \cdot \frac{ms - v}{t(k-1)}$$

$$\Lambda = \frac{|w|}{|T|}$$

$$m = \frac{2N - t - k - 2}{2}$$

$$s = \sqrt{\frac{t^2(k-1)^2 - 4}{t^2 + (k-1)^2 - 5}}$$

$$v = \frac{t(k-1) - 2}{2}$$

เมื่อ	Λ	แทน	ค่า Wilks's Lambda
	N	แทน	จำนวนสมาชิกทั้งหมด
	k	แทน	จำนวนกลุ่มทดลอง
	t	แทน	จำนวนตัวแปรตาม
	w	แทน	determinant ของเมตริกซ์ผลรวมของกำลังสองและผลรวมของผลคูณภายในกลุ่ม
	T	แทน	determinant ของเมตริกซ์ผลรวมของกำลังสองและผลรวมของผลคูณของทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อใช้แทนความหมาย ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ATE	แทน	เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
SRB	แทน	ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mpreate	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mpresrb	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mpostate	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mpostsrb	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mreate	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังจากใช้โปรแกรมผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
Mresrb	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังจากใช้โปรแกรมผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรตามที่ต้องการศึกษา
4. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ได้แก่ การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ
5. การวิเคราะห์พหุคูณเปรียบเทียบเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์โดยใช้สถิติ One-way repeated measure MANOVA
6. ผลการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเครื่องมือคือแบบสอบถามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 12 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยจากการสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

สภาพปัญหา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	0.83	0.83	1.33	0.44	-
2. ข้าพเจ้าไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	0.44	1.33	0.44	0.83	0.05
3. ข้าพเจ้าไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	0.55	1.33	0.66	0.44	0.11
4. ข้าพเจ้าไม่เกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	0.83	1.55	0.66	0.22	0.11
5. ข้าพเจ้าไม่เห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมสัปดาห์อาเซียน	0.55	1.55	0.83	0.22	0.11
6. ข้าพเจ้าไม่มีความมั่นใจในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาประเทศอาเซียน	1.94	0.88	0.83	0.22	-
7. สื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนไม่น่าสนใจ	0.44	0.44	1.00	0.48	0.22
8. กิจกรรมที่นำเสนอเกี่ยวกับอาเซียนไม่มีความหลากหลาย	0.83	1.11	1.00	0.22	0.11
9. ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีประโยชน์	1.00	1.42	0.66	0.22	0.11
10. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการใช้ชีวิต	1.00	1.24	0.80	0.26	0.08
11. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบที่ตามมา	1.55	1.42	0.66	0.22	-
12. ข้าพเจ้าคิดว่าเวลาเรียนและกิจกรรมที่จัดเกี่ยวกับอาเซียนไม่เหมาะสม	1.11	0.88	1.13	0.35	-

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับตัวการไม่มีความตื่นตัว ไม่เห็นประโยชน์ ไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและไม่มีความเข้าใจต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในส่วนปัญหาด้านความรู้ กิจกรรมอาเซียนที่จัดสื่ออาเซียน ปัญหาในการเรียนและปัญหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความ

คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จากการการวิเคราะห์ปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติและทักษะ/กระบวนการที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและพร้อมเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี

2. การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบวิธีการที่เหมาะสมโดยวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้มากำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระของแต่ละกิจกรรมโดยพิจารณารูปแบบเนื้อหาที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยนำการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรม เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มและอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โปรแกรมฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและการประเมินโครงร่างโปรแกรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อนำไปทดลอง (Tryout) โดยนำทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนหินลาดนารายณ์สาร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน เพื่อหาความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผลการทดลองพบว่า ได้ปรับปรุงกิจกรรมในแผนให้มีความหลากหลาย สื่อตัวแบบสัญลักษณ์ปรับปรุงให้มีความน่าสนใจเพื่อให้นักเรียนให้ความสนใจร่วมกิจกรรม และปรับปรุงในส่วนของเวลาในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมต่อไป

3. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรตามที่ต้องการศึกษา

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์

ตัวแปร	การทดสอบ					
	ก่อนการใช้โปรแกรม		หลังการใช้โปรแกรม		หลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ATE)	2.156	0.129	4.058	0.269	4.033	0.340
ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (SRB)	2.178	0.145	4.197	0.373	4.197	0.320

จากตาราง 7 พบว่า เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการใช้โปรแกรมเท่ากับ 2.156 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.151 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการใช้โปรแกรมเท่ากับ 4.058 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.269 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์เท่ากับ 4.033 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.340 ความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการใช้โปรแกรมเท่ากับ 2.178 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.145 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการใช้โปรแกรมเท่ากับ 4.197 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.373 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์เท่ากับ 4.197 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เท่ากับ 0.320

สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยามีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรม

4. การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ได้แก่ การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ

4.1 การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ

ตาราง 8 แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบก่อนการใช้โปรแกรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Pretest)

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	Sig.
Mpreate	0.105	21	0.200
Mpresrb	0.136	21	0.200

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนทดสอบก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ที่ .01 แสดงว่า คะแนนทดสอบก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีการแจกแจงแบบปกติ

ตาราง 9 แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบหลังการใช้โปรแกรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อนองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Posttest)

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	Sig.
Mpostate	0.126	21	0.200
Mpostsrb	0.141	21	0.200

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนทดสอบหลังการใช้โปรแกรม (Posttest) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ที่ .01 แสดงว่า คะแนนทดสอบหลังการใช้โปรแกรม (Posttest) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีการแจกแจงแบบปกติ

ตาราง 10 แสดงการแจกแจงแบบปกติ (Tests of Normality) คะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์ (Follow up)

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	Sig.
Mreate	0.205	21	0.021
Mresrb	0.189	21	0.050

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Followup) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ที่ .01 แสดงว่า คะแนนทดสอบหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up) ของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีการแจกแจงแบบปกติ

5. การวิเคราะห์พหุคูณเปรียบเทียบเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์ โดยใช้สถิติ One-way repeated measure MANOVA

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อน หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ โดยใช้สถิติ One-way repeated measure MANOVA

ตัวแปร	สถิติทดสอบ	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.
เจตคติและความ	Pillai's trace	0.988	3.412	4.000	17.000	0.000
รับผิดชอบต่อตนเอง	Wilks' lambda	0.012	3.412	4.000	17.000	0.000
ต่อการเข้าสู่ประชาคม	Hotelling's trace	80.288	3.412	4.000	17.000	0.000
อาเซียน	Roy's largest root	80.288	3.412	4.000	17.000	0.000

จากตาราง 11 พบว่า เจตคติต่อและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยา ก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วม โปรแกรม 2 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (แยกตัวแปรที่ต้องการทดสอบ)

ตัวแปร	Measure	SS	df	MS	F	Sig.
เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ATE	49.984	2	24.992	326.989	0.000
ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	SRB	57.072	2	35.509	299.435	0.000

จากตาราง 12 พบว่า เมื่อทดสอบแยกตัวแปร คือ เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์ เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One way Repeated Measure MANOVA)

ตัวแปร	ช่วงเวลา เปรียบเทียบ		ผลต่างของ คะแนนเฉลี่ย (I-J)	Sig.
	(I) Time	(J) Time		
ATE	1	2	-1.902	0.000
	1	3	-1.877	0.000
	2	3	0.025	0.818
SRB	1	2	-2.019	0.000
	1	3	-2.019	0.000
	2	3	0.000	1.000

จากตาราง 13 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติและความรับผิดชอบต่องานต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่องานต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์ แยกตามตัวแปรที่ทำการศึกษาดังนี้

1. เจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 1) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest : 2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) คะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up : 3) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest : 2) กับคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up : 3) ไม่แตกต่างกัน

2. ความรับผิดชอบต่องานต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 1) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest : 2) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) คะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up : 3) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest : 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest : 2) กับคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up : 3) ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่องานต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์

ตาราง 14 การนำเสนอผลการจัดกิจกรรมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่องานต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
1. ปฐมนิเทศ (ร่วมแรงแข่งขัน)	- นักเรียนให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม สนุกสนานกับเกมที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม	- นักเรียนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	- ผู้วิจัยช่วยชี้แนะเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	- นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์วิธีการ บทบาทของตนในการร่วมโปรแกรม - นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้วิจัยและกล้าแสดงความคิดเห็น

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
2. ภูมิใจในความ เป็นไทย	- นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนกระตือรือร้นในการเขียนแผนผังความคิด	- นักเรียนไม่แบ่งงานกันทำในส่วนของกรเขียนผังความคิด - นักเรียนขาดความมั่นใจในการนำเสนอผังความคิด	- ผู้วิจัยอธิบายถึงการแบ่งงานในกลุ่มให้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิก - ผู้วิจัยสร้างความมั่นใจในการนำเสนอด้วยการเสริมแรง	- นักเรียนสรุปข้อคิดสิ่งที่ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นอาเซียน - นักเรียนกล้าแสดงออก
3. ร่วมรับผิดชอบ ต่อประชาคม อาเซียน	- นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนกระตือรือร้นในการเขียนแผนผังความคิด	- นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายกลุ่ม - นักเรียนขาดความมั่นใจในการนำเสนอผังความคิด	- ผู้วิจัยสร้างความมั่นใจในการนำเสนอด้วยการเสริมแรง	- นักเรียนกล้าแสดงออกนำเสนอผังความคิดนำเสนอ - นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่ม
4. ตระหนักใน ความเป็นอาเซียน	- นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนสนุกกับการเล่นเกม - กระตือรือร้นในการเขียนแผนผังความคิด	- การแบ่งกลุ่มนักเรียนมักจะเลือกแต่คนเก่งเข้ากลุ่ม - การส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีปัญหา	- ผู้วิจัยเข้ามาช่วยในการจัดกลุ่มให้นักเรียน - ผู้วิจัยเข้ามาช่วยแนะนำในการคัดเลือกตัวแทน	- นักเรียนมีความเข้าใจตระหนักต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น - นักเรียนได้ตัวแทนกลุ่มที่กล้าแสดงออกมีความสามารถ
5. วิถีชีวิต ประชาธิปไตย	- นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น	- นักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่คล่องทำให้ไม่มีความเข้าใจกรณีตัวอย่างที่ผู้วิจัยเขียนขึ้น	- ผู้วิจัยให้เพื่อนที่อ่านคล่องในกลุ่มอ่านให้เพื่อนฟังและผู้วิจัยช่วยอธิบายเพิ่มเติม	- นักเรียนได้ความรู้เข้าใจวิธีการปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
6. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและตัวแทนกลุ่มนำเสนอเสียงดังฟังชัด 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่คล่องทำให้ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับใบความรู้ที่ผู้วิจัยให้ศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยให้เพื่อนที่อ่านคล่องในกลุ่มอ่านให้เพื่อนฟังและผู้วิจัยช่วยอธิบายเพิ่มเติม 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนได้ความรู้เกี่ยวกับสามเสาหลักอาเซียนและศาสนาที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนนับถือพร้อมทั้งเข้าใจการปฏิบัติตนตามศาสนาที่นับถือ
7. การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนร้องเพลงด้วยความตั้งใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนบางคนทำใบงานไม่ทันตามเวลาที่กำหนด - การส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยคอยกำกับและให้คำแนะนำในการทำใบงาน - ผู้วิจัยเข้ามาช่วยแนะนำในการคัดเลือกตัวแทน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนทำใบงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา - นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - นักเรียนได้ตัวแทนกลุ่มที่กล้าแสดงออกมีความสามารถ
8. หน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีความตั้งใจและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย - นักเรียนให้ความสนใจกับสื่อที่นำเสนอ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนบางคนทำไม่ให้ความร่วมมือในการทำใบงาน - การส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยคอยกำกับและให้คำแนะนำในการทำใบงาน - ผู้วิจัยเข้ามาช่วยแนะนำในการคัดเลือกตัวแทน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนกล้าแสดงและเรียนรู้การตัดสินใจที่ถูกต้อง - นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการเข้าสู่อาเซียน

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
9. เวลาที่มีคุณค่าต่อชาวประชาอาเซียน	- นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนร้องเพลงด้วยความตั้งใจ	- การส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีปัญหาเนื่องจากมีแต่คนเดิมออกมานำเสนอ	- ผู้วิจัยมาช่วยในการจัดกลุ่มให้มีความเหมาะสมและอธิบายถึงการออกมานำเสนอและให้กำลังใจผู้ยังไม่เคยออกมานำเสนอ	- นักเรียนกล้าแสดงออก - นักเรียนรู้และเห็นถึงประโยชน์ของการตรงต่อเวลาที่จะส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
10. ซีวี ปลอดภัยก้าวไกลสู่อาเซียน	- นักเรียนเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงด้วยความสนุกสนาน	- การส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีปัญหาเนื่องจากมีแต่คนเดิมออกมานำเสนอ	- ผู้วิจัยมาช่วยในการจัดกลุ่มให้มีความเหมาะสมและอธิบายถึงการออกมานำเสนอและให้กำลังใจผู้ยังไม่เคยออกมานำเสนอ	- นักเรียนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองในการรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายรู้จักการเตรียมตัวต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
11. สุขภาพดีมีชัยก้าวไกลสู่อาเซียน	- นักเรียนมีความตั้งใจและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย - นักเรียนสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ	- นักเรียนบางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	- ผู้วิจัยพูดจูงใจและให้กำลังใจนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	- นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญถึงความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการรักษาร่างกายให้แข็งแรงตามคุณลักษณะของ

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
				การเป็นพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์
12. อยู่อย่างไรให้สุขใจในอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการแสดงออกทางความคิดมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนบางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยพูดจูงใจและให้กำลังใจนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนกล้าแสดงออก - นักเรียนรู้และเห็นถึงประโยชน์ของการรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับความประพฤติที่เหมาะสมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน
13. สานสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนให้ความสนใจสื่อตัวแบบสัญลักษณ์ - นักเรียนกล้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการแสดงออกทางความคิดมากขึ้น 	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนสมาชิกในอาเซียน
14. การศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีความตั้งใจและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย - นักเรียนให้ความสนใจกับสื่อที่นำเสนอ 	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนกล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล - นักเรียนเห็นประโยชน์ความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยความ

ตาราง 14 (ต่อ)

แผนการจัดกิจกรรมที่	สิ่งที่พบ	ปัญหาที่พบ	วิธีการแก้ปัญหา	ผลที่ได้
				เอาใจใส่การศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมต่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน
15. ใช้จ่ายอย่างไรจงใส่ใจก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	- นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล	-	-	- นักเรียนกล้าแสดงออกรู้จักแสดงความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล - นักเรียนเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อนตนเองเกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนตัวเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
16. ปัจฉิมนิเทศ	- นักเรียนร่วมกันสรุปกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมระดมความคิดในการนำเสนอและอภิปรายได้อย่างสร้างสรรค์ - นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นความรู้สึเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ได้เข้าร่วม	-	-	- นักเรียนรู้เข้าใจและพร้อมกับการปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองอาเซียนและเห็นประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ประสานเพื่อยืนยันความพร้อมของโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลและยืนยันระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 พฤษภาคม –17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 โดยวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังเข้าร่วมโปรแกรมและวัดซ้ำหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาการต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการหาค่าเฉลี่ย
2. วิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญการนำโปรแกรมไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
3. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามตัวแปรตามที่ต้องการศึกษา
4. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ ได้แก่ การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ
5. วิเคราะห์พหุคูณเปรียบเทียบเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อน หลังการใช้โปรแกรม และหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2 สัปดาห์โดยใช้สถิติ One-way repeated measure MANOVA

สรุปผล

การสรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

1. จากการสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร ปัญหาการปรับตัวเป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 1.94 และ 1.55 ตามลำดับ และปัญหาการไม่มีความตื่นตัว ไม่เห็นประโยชน์เป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 1.55 และรองลงมาคือปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและไม่มีความเข้าใจต่อการ

เข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 1.33 ในส่วนปัญหาด้านความรู้ กิจกรรมอาเซียนที่จัด สื่ออาเซียน ปัญหาในการเรียนและปัญหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติและทักษะ/กระบวนการที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและพร้อมเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี

2. โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และการประเมินโครงสร้างโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารมีเป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาการปรับตัวเป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และปัญหาการไม่มีความตื่นตัว ไม่เห็นประโยชน์เป็นปัญหาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและรองลงมาคือปัญหาการไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและไม่มีความเข้าใจต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในส่วนปัญหาด้านความรู้ กิจกรรมอาเซียนที่จัด สื่ออาเซียน ปัญหาในการเรียนและปัญหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จากการวิเคราะห์ปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติและทักษะ/กระบวนการที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและพร้อมเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดีซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุดคือครูผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาคุณลักษณะด้านเจตคติและทักษะ/กระบวนการที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การสร้างความตระหนักรู้ความภูมิใจในความเป็นอาเซียนการมีแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนเกี่ยวกับอาเซียนทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งบรรยากาศสอดคล้องกับงานวิจัยของพรศทิศา รัตชัย (2555 : 47 - 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสัตหีบเขตฐานทัพเรือและเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน ประมวล เจ็นนอก (2555 : 87) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 เมืองปาย รัฐสุราษฎร์ (2555 : 67) ได้ศึกษาความพร้อมและแนวทางการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ชิดชนก ทองไทย (2556 : 98-99) ศึกษาการรับรู้ และทัศนคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการประเมินโครงสร้างโปรแกรม มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากทั้งนี้ เนื่องจากโปรแกรมถูกสร้างขึ้นและพัฒนาขึ้นอย่างเป็นขั้นตอนและมีระบบวิธีการที่เหมาะสม โดย วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มากำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ของแต่ละกิจกรรมโดยพิจารณารูปแบบเนื้อหาที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับ การดำเนินชีวิตของนักเรียน โดยกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงสร้างกิจกรรมโดยนำ กระบวนการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์มาใช้ในการจัดกิจกรรมสร้างโปรแกรม สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดประสงค์ของกิจกรรมแต่ละครั้งพร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้แล้ว นำเสนอให้ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาความครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหา รูปแบบและ การใช้ภาษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำโปรแกรม ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความ สอดคล้องของโปรแกรม และความเหมาะสมของโครงสร้างโปรแกรมว่าครอบคลุมเรื่องที่จะวัดหรือไม่ ปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยตอบ แบบประเมินความสอดคล้องของการพัฒนาโปรแกรมและแบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้าง โปรแกรม นำโปรแกรมไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง ซึ่งอธิบายได้ด้วยแนวคิดของ คูเปอร์ และวอร์ดเนน (สุดาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์. 2543 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Cooper and Worden. 1983) กล่าวถึงโปรแกรมการสอนว่ามีส่วนประกอบดังนี้ 1) จุดประสงค์ 2) ความ ต้องการของนักเรียน ลักษณะนักเรียน ความสามารถของนักเรียนที่จะสอน 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ เกม และสิ่งอื่นที่ต้องการใช้ โบเยล (วราพร โพธิ์ศรีประเสริฐ. 2545 : 37 ; อ้างอิงมาจาก Boyle. 1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบในการพัฒนา โปรแกรมสรุปได้ดังนี้ 1) การสร้างปรัชญาพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรม 2) การวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา ความต้องการหรือสิ่งที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมกังวลห่วงใย 3) การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ 4) ระดับทางสติปัญญาและสถานภาพทางสังคมของผู้เข้าร่วมโปรแกรม 5) ศึกษาแหล่งข้อมูลเพื่อการ วิเคราะห์และกำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรม 6) การยอมรับเรื่องข้อจำกัดเกี่ยวกับสถาบันและ บุคคล 7) ระดับความยืดหยุ่นของการวางแผนโปรแกรม 8) การเลือกและการจัดกิจกรรมเชิง ประสบการณ์เรียนรู้ 9) การประเมินประสิทธิภาพ ผล และผลกระทบ 10) การเลือกวิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก ซึ่งโปรแกรมที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น มีทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) รองรับ ซึ่งการเกิดเจตคติมีผลมาจากการเชื่อมโยง

ความสัมพันธ์ การเสริมแรงและการเลียนแบบซึ่งการเรียนรู้จะทำให้เกิดเจตคติและประเมินได้ทั้งทางบวกและทางลบ ความรับผิดชอบต่อตนเองมีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piagetรองรับซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นการมีจริยธรรมด้วยตนเองเป็นการพัฒนาของเด็กที่วัยสูงกว่า 8 ปี ความรู้ความเข้าใจของเด็กจะพัฒนามากขึ้น เข้าใจในเรื่องนามธรรมมากขึ้น ใช้เหตุผลมากขึ้น เด็กในวัยนี้จะเข้าใจเรื่องความร่วมมือ การตอบแทน การยอมรับนับถือกัน และสามารถจะเข้าใจได้ว่า ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ใช่สิ่งตายตัว แต่เป็นเรื่องที่มีพื้นฐานมาจากการให้และการรับ ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นได้ เด็กยอมรับสิทธิของผู้อื่น รู้จักพิจารณาความถูกต้องด้วยการกระทำ ที่มีเจตนาและไม่มีเจตนาของผู้กระทำ และผลของการกระทำควบคุมไปกับการพิจารณาเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง รู้จักใช้เหตุผล หลักความยุติธรรม ในการตัดสินความหนักเบาของการลงโทษ กับความรุนแรงมากน้อยของการกระทำผิดรวมทั้งรู้จักให้อภัย การยินยอมให้ผู้กระทำผิดได้ทำความดีความชอบ จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้เทคนิคซึ่งประกอบด้วยเกม อภิปรายกรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลองและยังใช้การเรียนรู้จากการเลียนแบบโดยใช้ตัวแบบสัญลักษณ์มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงส่งผลให้โปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวรรณ กองทุ่งมน (2553 : 75 - 76) ศึกษาผลการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 สิริวรรณ ศุขอร่าม (2554 : 172 - 176) ได้ศึกษาผลการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนโนนป่าจิววิจิตรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาพลันธุ์เขต 1 สุวัฒน์ บุญธรรม (2554 : 53 - 55) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนาจินตนา พบบุญ (2556 : 134) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ราตรี เรื่องทอง (2557 : 84) ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คะแนนหลังการใช้โปรแกรม (Posttest) และคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้โปรแกรม (Pretest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย จากการตรวจสอบเอกสารและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสูงขึ้น เห็นความสำคัญต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รู้สึกดีและพร้อมกับการเป็นพลเมืองอาเซียน และนักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น ทั้งในด้านการรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรงด้านการรู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านการประพฤติตนให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และด้านความสามารถในการทำงานได้สำเร็จจุล่งตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ การตรงต่อเวลา ซึ่งสังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน นักเรียนพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตัวเอง มีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม ได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและเนื้อหาในกิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีสร่า สอนสุวิทย์ (2552 : 41) ศึกษาการใช้กิจกรรมพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ และ

เจตคติเชิงบวกของนักเรียนระดับกำลังพัฒนา พบว่า นักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมพหุปัญญา รัชนีพร หมื่นเรือคำ (2552 : 56) ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและผลการประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการตั้งใจเรียน การตรงต่อเวลา การรู้ประมาณการใช้จ่าย และการใส่ใจสุขภาพตน อยู่ในระดับพอใช้สุณี แสงทอง (2552 : 34) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทองสุทธาราม กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์มีเจตคติมากกว่าก่อนเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาทิตย์ แสมเมอริ (2552 : 53) ศึกษาการใช้กิจกรรมตามแนวคิดโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ความคงทนในการจำและทัศนคติเชิงบวกของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดภาษาประสาทสัมผัส จิรวรรณ กองทุ่งมน (2553 : 75 - 76) ศึกษาผลการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะหลังเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม สุวัฒน์ บุญธรรม (2554 : 53 - 55) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนาพบว่า นักเรียนมีเจตคติก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกัน ปาริญาราพา (2554 : 69) ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ของแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง (กลุ่มทดลอง) มีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเอง (กลุ่มควบคุม) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิตยา ศรีภูธร (2555 : 63) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ราตรี เรืองทอง (2557 : 84) ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน หลังการทดลองและหลังสิ้นสุดการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์สูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หากมีผู้ประสงค์จะนำโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการเข้าสู่และยอมรับผิดชอบ

ต่อตนเองประชาคมอาเซียนไปใช้ควรวิเคราะห์ถึงความใกล้เคียงของสภาพปัญหาของข้อมูลเบื้องต้น สภาพสังคมและชุมชนเพื่อให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปปรับใช้กับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีความเข้าใจยากเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกและมีความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการเรียน

1.3 ผู้ที่จะนำโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไปใช้ต้องศึกษารายละเอียดของโปรแกรมให้ชัดเจนตลอดจนทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมและควรปรับปรุงหรือยืดหยุ่น ในเรื่องของเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เวลาที่มีความเหมาะสม

1.4 นักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะนี้มาก่อน ดังนั้นในระยะแรกของการดำเนินการวิจัยนักเรียนจึงไม่กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ครูต้องใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เล่นเกมให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทายปัญหา การเสริมแรงด้วยรางวัล เป็นต้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความสนุกสนานไม่ตึงเครียด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลการเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนควรเป็นแผนการพัฒนาที่ยั่งยืน และควรพัฒนาหลายๆ ด้านในระดับชั้นเรียนต่างหน่วยงาน หรือสังกัดอื่น เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล หน่วยงาน

2.2 ควรเพิ่มระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ได้อย่างเต็มที่และสามารถติดตามพฤติกรรมของนักเรียนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการทางการศึกษา, 2542.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองศีลธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2557.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2549.
- เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- เกียรติ ศรีพงษ์. เทคนิคการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2550.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์, 2546.
- จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- เจริญ ราคาแก้ว. เจตคติที่มีต่อคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการแบบเปิด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- จินตนา พบบุญ. ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.
- จิราวรรณ กองทุ่งมน. การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- จำเรียง บุญเผย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อตนเองของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิชาสุขศึกษา เรื่อง เราชักสุขภาพ ด้วยการจัดการ เรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TGT และแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- ชนิดา โคลงชัย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- ชาญ กลิ่นซ้อน. การศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อ การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2550.

- ชิดชนก ทองไทย. การรับรู้และทัศนคติ ที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556.
- ชำนาญ นิศารัตน์. คู่มือนิเทศการศึกษาวิธีสอนศิลปะธรรม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2544.
- ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรมหลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ดวงเดือน พันธุนาวัน. ตำนานจิตวิทยา : การพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2538.
- ทิตนา แหมมณี. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป, 2545.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. วิถีแห่งบัณฑิต การครองตน ครองคน และครองงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- นิตยา ศรีภูธร. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.
- ปณิสรา สอนสุวิทย์. การใช้กิจกรรมพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ และเจตคติเชิงบวกของนักเรียนระดับกำลังพัฒนา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ประภัสสร ไชยชนะใหญ่. การรับผิดชอบต่อตนเอง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2529.
- ประมวล เขื่อนอก. การเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. การศึกษาอิสระ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.
- ปาริญา ราพา. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553.
- ผกา บุญเรือง. กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน Group work in school. ชลบุรี : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- ผกา สัตยธรรม. “วิธีสอนจริยศึกษา,” มิตรครู. 27(23) : 41 ; ธันวาคม, 2528.
- พนม ลีमारีย์. กลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จินตทัศน์การพิมพ์, 2544.
- กลุ่มสัมพันธ์. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ม.ป.ป.
- พรศ ทิวารัตชัย. การเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสัตหีบ เขตฐานทัพเรือ และเขตกองเรือยุทธการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสู่ประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

- พวงทอง คงเจริญ. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการใช้ตัวแบบในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง : กรณีศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองท่อม จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- เพ็ญประภา โคตรบาล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.
- เมืองปาย รัฐสุราษฎร์. ความพร้อมและแนวทางการจัดการศึกษา สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.
- รังสรรค์ โฉมยา. Psychology จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- รัชนิษฐ์พร หมื่นเรือคำ. การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ราตรี เรืองเทือง. การพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2546.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2542.
- วราพร โพธิ์ศรีประเสริฐ. การพัฒนาโปรแกรมการปรับปรุงการพูดสำหรับครูปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการละคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วินัย สมมิตร และคณะ. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา, 2527.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- . สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สาโรช บัวศรี. รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบันเรื่องจริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.

- สิริวรรณ ศุขอร่าม. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนโนนป่าจี้วิจิตรวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- สุจิตรา จุมสีมา. ความรับผิดชอบต่อตนเอง. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2546.
- สุดาเรศ แจ่มเดชะศักดิ์. การพัฒนาโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับเด็กวัยอนุบาลโดยใช้แนวการสอนแบบผูกเป็นเรื่องราว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัว : ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2545.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553 .
- สุวัฒน์ บุญธรรม. ผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพลินพัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- สุนีย์ร สืออ่อน. การพัฒนาโปรแกรมพลวัตรกลุ่มเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุณี แสงทอง. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทองสุทธาราม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การเรียนการสอนแบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2552.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). 2557
<http://www.odd.go.th/files/FilesFolders/Documents/bbd8512c-6c40-4776-bc4c-734fa4f733d7__O.pdf> 10 ตุลาคม 2557.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555.
- อรุณี แก้วแว่น้อย และคณะ. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น, 2548.

- อเนก หงษ์ทองคำ. นันทนาการกับสังคม. กรุงเทพฯ : คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- อรุณลักษณ์ เล่าหะพันธ์. การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โรงเรียนสุขานารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- อุ้นตา นพคุณ. กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2546.
- Barr, M.J. and Keating, L.A. "Introduction : Elements of program Development" in Developing Effectiveness Student Services Program. edit by M.J. Barr, L.A. p. 145-150. San Francisco : Jossey-Bass, 1990.
- Bandura, A. Principles of Behavior modification. New York : Holt, Rinehart And Winston, 1969.
- Bennett, Margart E. Guidance and Counseling in Group. New York : McGraw Hill, 1963.
- Button, Leslie. Developmental Group Work with Adolescent. London : University of London Press, 1974.
- Bilson, K. ASEAN and Economic Cooperation : a Study in Organizational Performance and Maintenance. Ann Arbor, Mich : U.M.L., 1993.
- Cameron, Jeanne A. "Neiher Excellence nor Equality: A Case Study of Reform, Reproduction, and Resistance at an Urban Elamentary School," Dissertation Abstracts International. 73(06) : 232, 1998.
- David, T.G. Decentralization and School-Based Management in Thailand. Netherlands : Kluwer Academic Publisher, 2004.
- Fathai M, Ihmeideh. "Attitudes toward Communication Skills among Students'- Teachers' in Jordanian Public Universityes," Australian Journal of Teacher Education. 4(9) : 1-11, 2010.
- Harris, M.A.C. "Effect of Reality Control Theory on Predictors of Responsible Behavior of Junior High-School Students in An Adolescent Pregnancy Prevention Program," Dissertation Abstracts International. 52(10) : 3969-A, 1992.
- Knowles, Malcolm S. The Modern Practice of Adult Education from Pedagogy to Andragogy. New York : The Adult Education company, 1980.
- Patterson, C.H. Theories of Counseling and Psychology. New York : Harper and Rom, 1973.
- Plippo, E. D. Maneagement : A Behavioral Approach. New York : Cambridge University Press, 1966.

- Shaw, Marvin E. Group Dynamic-The Psychology of Small Group Behavior.
New York : McGraw-Hill Book Company, 1981.
- Sucharithanarugse, W. “Function of history in Thai Society,” in Comparative Studies
On Literature and History of Thailand and Myanmar. p. 73-82. Bangkok :
Yangon, 1997.
- Sanja Rukavina, Marta Zuvic-Butorac. “Developing positive Attitude Toward Science
And Mathematies Through Motivational Xclassroom experiences,” Science
Education International. 23(1) : 6-9, 2012.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**การพัฒนาโปรแกรมฝึกตนเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง
ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

คำชี้แจง

1. แบบวัดฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีข้อถูกหรือผิดเป็นเพียงความคิดเห็นหรือระดับการปฏิบัติตามสภาพจริงของนักเรียนเท่านั้น และจะไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียนจึงขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบวัดตามความคิดเห็นและตรงความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

2. แบบวัดฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเอง จำนวน 30 ข้อ

3. เมื่อนักเรียนพิจารณาข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือของข้อความในแบบวัดดังนั้นคำตอบของนักเรียนจะเก็บไว้เป็นความลับและไม่กระทบกระเทือนผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างไรจึงขอให้นักเรียนตอบข้อคำถามอย่างอิสระเพราะไม่มีข้อใดถูกหรือผิด

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้ว่าเพราะประชาคมอาเซียนจึงทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนรอบรู้และเปิดกว้าง		✓			

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 แสดงให้เห็นว่านักเรียนรู้ว่าประชาคมอาเซียนทำให้นักเรียนเป็นคนรอบรู้และเปิดกว้างมาก

ข้อ 00 แสดงให้เห็นว่านักเรียนรู้ว่าประชาคมอาเซียนทำให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคมากที่สุด

นางสาวศิริพร ชูอรมณ

นิสิตระดับปริญญาโท

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง

2. สถานภาพครอบครัว

บิดา/มารดาอยู่ด้วยกัน บิดา/มารดา หย่าร้าง

บิดา/มารดา เสียชีวิต

3. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ

บิดามารดา บิดาหรือมารดา ญาติพี่น้อง

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน						
1	ข้าพเจ้ารู้ว่าการเรียนวิชาอาเซียนศึกษาทำให้มีความรู้เข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
2	การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนของโรงเรียนทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้เรื่องอาหารประจำชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน					
3	เพราะได้ฟังข่าวเกี่ยวกับประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน จึงทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ใหม่ ๆ					
4	เพราะประชาคมอาเซียนทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนประหยัด					
5	เพราะประชาคมอาเซียนจึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรม และเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน					
6	เพราะประชาคมอาเซียนจึงทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจความแตกต่างของการนับถือศาสนา					
ด้านความรู้สึกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน						
7	ข้าพเจ้ามีความสุขกับการศึกษาเรื่องของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน					
8	ข้าพเจ้าสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้สื่อสารของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน					
9	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียน					
10	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบเรียนวิชาอาเซียนศึกษา					
11	ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นที่โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมนำเสนอภาษาอาเซียนทุกวัน					
12	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ประชาคมอาเซียนทำให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างทางด้านสังคม และวัฒนธรรม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	เมื่อถึงเวลาเรียนวิชาอาเซียนศึกษาข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นอยากเรียน					
14	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียน					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกและชื่นชมต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่การไหว้เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยในประเทศสมาชิกอาเซียน					
17	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในอาเซียนที่ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตก					
18	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าความสามัคคีจะนำมาซึ่งการเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียน					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกชอบที่เด็กไทยสามารถปรับตัวเข้ากับการเป็นประชาคมอาเซียน					
20	ข้าพเจ้าพอใจที่ประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการปกครองด้วยความโปร่งใส					
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน						
21	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนวิชาอาเซียนศึกษา					
22	ข้าพเจ้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับอาเซียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้งด้วยความตั้งใจ					
23	ข้าพเจ้าหมั่นศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน					
24	ข้าพเจ้าเรียนรู้ภาษาของประเทศสมาชิกในชาติอาเซียนที่ใช้ในการทักทาย					
25	ข้าพเจ้าตั้งใจมาโรงเรียนแต่เช้าเมื่อมีการจัดกิจกรรมสัปดาห์อาเซียน					
26	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามัคคีในอาเซียน					
27	ข้าพเจ้ายินดีที่จะร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงการทำความเคารพกันในอาเซียน					
28	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเพื่อความสงบสุขในอาเซียน					
29	ข้าพเจ้ายินดีที่ได้กล่าวทักทายด้วยภาษาอาเซียน					
30	ข้าพเจ้าหมั่นศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสามเสาหลักอาเซียน					
31	ข้าพเจ้าเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียนด้วยการติดตามข่าวของประชาคมอาเซียน					

ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการเพื่อสุขภาพที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
2	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการออกกำลังกายสม่ำเสมอ					
3	ข้าพเจ้าดูแลและจัดการตนเองในกิจวัตรประจำวันเพื่อสุขภาพที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
4	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยไม่ไปในสถานที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายคนเดียว เช่น สวนสาธารณะ ที่ลับตาคน เป็นต้น					
5	คุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องรู้จักการปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้องกับอบายมุข					
6	คุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องรู้จักการปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดทุกชนิด					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าเด็กไทยที่จะก้าวสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนควรเรียนรู้วิธีการป้องกันภัยที่อาจเกิดกับตนเองโดยไม่คาดคิด เช่น การคุกคามทางเพศ การถูกล่อลวง การป้องกันตนจากอุบัติเหตุ					
8	ข้าพเจ้าหมั่นใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
9	ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับพลเมืองในประเทศสมาชิกอาเซียน					
10	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา เล่นดนตรี ศึกษาวีดิโอชีวิตในอาเซียน					
11	ข้าพเจ้าจะหมั่นเรียนรู้และฝึกฝนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในอาเซียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับพลเมืองในประเทศสมาชิกอาเซียน					
12	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการวิเคราะห์พิจารณาสื่อที่มีหลากหลายก่อนนำมาใช้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	ข้าพเจ้าเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาให้ถูกต้องเพื่อพร้อมรับกับปัญหาที่จะตามมาจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
14	ข้าพเจ้าคิดว่าคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนควรสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาตนเองได้					
15	ข้าพเจ้าคิดว่าเด็กไทยที่จะก้าวสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ควรรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมและสร้างสรรค์					
16	ข้าพเจ้าจะประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยตามข้อตกลงของการเป็นประชาคมอาเซียน					
17	ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อการเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี					
18	ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตนอยู่ในศีล ไม่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อนเพื่อการเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี					
19	ข้าพเจ้าคิดว่าคุณลักษณะเด็กไทยที่จะก้าวสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนที่พึงประสงค์ควรรู้จักใช้อย่างเหมาะสมตามวัย					
20	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนตามคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยการละเว้นพฤติกรรมที่ทำให้เสื่อมเสียทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น					
21	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การรู้จักสร้างสัมพันธภาพเป็นคุณลักษณะที่ควรมีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
22	ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ให้และผู้รับที่ดีเพื่อการเป็นพลเมืองอาเซียนที่ดี					
23	ข้าพเจ้าคิดว่าการยอมรับผลการกระทำของตนเอง รู้จักรับฟังผู้อื่นเป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่ดี					
24	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียดรอบคอบเป็นคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
25	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความคล่องแคล่วเป็นคุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
26	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลาเป็นคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนที่ดี					
27	ข้าพเจ้าคิดว่าคุณลักษณะเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องปฏิบัติงานโดยผลสำเร็จของงานต้องบรรลุตามจุดมุ่งหมาย					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	คุณลักษณะของเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเป็น					
29	ข้าพเจ้าคิดว่าคุณลักษณะเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด					
30	ข้าพเจ้าคิดว่าคุณลักษณะเด็กไทยที่พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต้องรู้จักมาตรงเวลาตามที่ได้นัดหมาย					

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม
การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง
ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำนำ

แผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีจำนวนทั้งสิ้น 16 แผน ประกอบด้วย

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่องปฐมนิเทศ (ร่วมแรงแข่งขัน)
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่องภูมิใจในความเป็นไทย
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่องร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่องตระหนักในความเป็นอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่องวิถีชีวิตประชาธิปไตย
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่องยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 เรื่องหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 เรื่องเวลามีคุณค่าต่อชาวประชาอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 เรื่องชีวิปลอดภัยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 เรื่องสุขภาพดีมีชัยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 เรื่องอยู่อย่างไรให้สุขใจในอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 เรื่องสานสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 เรื่องการศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 เรื่องใช้จ่ายอย่างไรจงใส่ใจก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 เรื่องปัจฉิมนิเทศ

เพื่อให้การเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนบังเกิดผลสูงสุด ผู้ใช้โปรแกรมจึงต้องศึกษาจุดประสงค์วิธีการและลำดับขั้นตอนในการใช้โปรแกรมให้เข้าใจทุกขั้นตอน เพื่อสามารถนำโปรแกรมไปใช้ได้ถูกต้องตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งแผนการจัดกิจกรรมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มีสนใจในการพัฒนาและเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ศิริพร ชูอารมณ์

คำชี้แจง

คู่มือการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้นักเรียนเข้ารับการพัฒนาตามแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมด 16 กิจกรรมโดยมีข้อควรคำนึงและทำความเข้าใจในการใช้โปรแกรม ดังนี้

1. จุดประสงค์ของโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ทดลองใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

1.1 การเสริมสร้างเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนด้านเจตคติประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1. มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน
2. ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
3. มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
4. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล (การระธรรม ปัญญาธรรม

สามัคคีธรรม) สันติวิธี/สันติธรรม

5. ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
6. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. ด้านการรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรง
2. ด้านการรู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
3. ด้านการประพฤติตนให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น
4. ด้านความสามารถในการทำงานได้สำเร็จลุล่วงตามเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรงต่อเวลา

2. ขั้นตอนในการใช้โปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย กิจกรรมย่อยในโปรแกรมทั้งหมด 16 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาดำเนินการ 1 ชั่วโมง / กิจกรรมรวม 16 ครั้ง โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษารายละเอียดในเอกสารต่าง ๆ ในโปรแกรมให้เข้าใจ

2) ศึกษาเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาอย่างละเอียด

3) นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อวัดระดับเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และระดับความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม (Pre - test) และให้นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอีกครั้งหลังเสร็จกิจกรรมเพื่อวัดว่าเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเกิดกับนักเรียนหรือไม่ (Post - test)

4) ขณะปฏิบัติกิจกรรมตามโปรแกรม ครูผู้ใช้โปรแกรมต้องคอยดูแล เอาใจใส่แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม

3. เนื้อหาในโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีดังนี้

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่องปฐมนิเทศ (ร่วมแรงแข่งขัน)
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่องภูมิใจในความเป็นไทย
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่องร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่องตระหนักในความเป็นอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่องวิถีชีวิตประชาธิปไตย
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่องยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 เรื่องการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 เรื่องหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 เรื่องเวลามีคุณค่าต่อชาวประชาอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 เรื่องชีวิปลอดภัยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 เรื่องสุขภาพดีมีชัยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 เรื่องอยู่อย่างไรให้สุขใจในอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 เรื่องสานสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 เรื่องการศึกษาไทยก้าวไกลสู่อาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 เรื่องใช้จ่ายอย่างไรจงใสใจก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 เรื่องปัจฉิมนิเทศ

4. ผู้ใช้โปรแกรมและกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ใช้โปรแกรม คือ ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มีความสนใจเห็นความสำคัญในการส่งเสริมเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักเรียน ครอบครัวยุคใหม่และความรู้พื้นฐานในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์พอสมควรศึกษาวัตถุประสงค์และ

วิธีการดำเนินการของกิจกรรมให้ละเอียดทุกขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมก่อนนำไปใช้และคอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำ สร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างการดำเนินกิจกรรมและควบคุมสถานการณ์ให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางามวิทยา จำนวน 21 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

ชื่อเรื่อง ปฐมนิเทศ(ร่วมแรงแข่งขัน)

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยกับนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม
2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกตน
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า “ประชาคมอาเซียน” และ “ความรับผิดชอบต่อตนเอง”

เทคนิคที่ใช้ เกม อภิปรายกลุ่ม

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ผู้วิจัยดำเนินการกิจกรรมโดยใช้เกม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้นำ(เวลา 5 นาที)

ผู้วิจัยกล่าวต้อนรับนักเรียนและแนะนำตนเองเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม (เวลา 15 นาที)

ผู้วิจัยให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยด้วยการร่วมเล่นเกม “ร่วมแรงแข่งขัน” โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเล่นจากผู้วิจัยและรับกระดาษจากผู้วิจัย โดยผู้วิจัยแจกกระดาษแยกชิ้นเป็นสี่ สีละ 5 ชิ้น 4 สี เพื่อให้นักเรียนจับคนละใบและแบ่งกลุ่มตามที่นักเรียนจับได้ คือ 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คนและมี 1 กลุ่มที่จะมีสมาชิก 6 คน

2.2 นักเรียนยืนเป็นวงกลมผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมร้องเพลงอาเซียนรวมใจ 1 รอบ และเพลงหน้าที่เด็ก 1 รอบโดยเดินเป็นวงกลม ผู้วิจัยให้สัญญาณนกหวีด เพื่อให้นักเรียนนำหัวใจไปประกอบกับเพื่อนให้ได้รูปหัวใจที่สมบูรณ์ แล้วนำไปติดบนกระดาษที่เตรียมไว้ไม่ให้แยกชิ้นส่วนโดยใช้อุปกรณ์ที่เตรียมไว้ให้คือ เทปใส กาวและจับเวลากว่ากลุ่มใดเสร็จก่อนกัน แต่ละกลุ่มใช้เวลาเท่าใด

2.3 เมื่อพบกลุ่มของตนเองแล้วให้นักเรียนนั่งลง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง ร่วมกันสนทนาในกลุ่มตนเองถึงกระบวนการทำงาน การมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานกลุ่ม นำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์(เวลา 15 นาที)

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรม “ร่วมแรงแข่งขัน” ดังนี้

3.1 ความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรม “ร่วมแรงแข่งขัน”

3.2 ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรม“ร่วมแรงแข่งขัน”

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ(เวลา 15 นาที)

ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็นของนักเรียน และชี้แจงเกี่ยวกับโปรแกรม การทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายและเหตุผลที่ต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย วิธีการและบทบาทหน้าที่ของผู้วิจัย และบทบาทหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติ ในการเข้าร่วมโปรแกรม

4.3 นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย เกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ชี้แจงไปแล้ว และแจกกำหนดการในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม ผู้วิจัยนัดหมายสถานที่ วัน เวลา การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล(เวลา 10 นาที)

5.1 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

5.2 สังเกตความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. แบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. ชิ้นส่วนรูปหัวใจ
4. กาว/เทปใส
5. กระดาษ A4
6. นกหวีด
7. สื่อมัลติมีเดียเพลงอาเซียนรวมใจ
8. เนื้อเพลงหน้าที่เด็ก

การวัดและการประเมินผล :

รายการประเมิน

1. พฤติกรรมการร่วมกิจกรรมของนักเรียน ได้แก่ตั้งใจทำกิจกรรม เข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ปฏิบัติงานเสร็จทันเวลา การรู้จักแสดงความคิดเห็น การทำงานตามขั้นตอน และการสรุป อภิปรายผลได้อย่างเหมาะสม

วิธีการวัด

1. ประเมินการร่วมอภิปรายของนักเรียน
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. แบบประเมินหลังดำเนินกิจกรรม

เกณฑ์การประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมของนักเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมินตามระดับคุณภาพดังนี้

ระดับ 1 ดี หมายถึง นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการพฤติกรรมนั้นๆ

ระดับ 0 ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต่ำกว่า ร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการพฤติกรรมนั้นๆ

เกณฑ์ผ่านต้องมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1 ขึ้นไป

1. แบบประเมินหลังดำเนินกิจกรรม จากการทำแบบประเมิน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 2 และ 1 โดยเกณฑ์ผ่านต้องมีคะแนนรวมตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนความสามารถของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินกิจกรรม มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

- ให้ 0 คะแนน เมื่อนักเรียนประเมินว่าตนเองมีระดับความสามารถ ระดับน้อย
- ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนประเมินว่าตนเองมีระดับความสามารถ ระดับมาก

กิจกรรมที่ 1

ปฐมนิเทศ

แบบประเมินพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ผู้ประเมิน ผู้วิจัย (ประเมินภาพรวม) / นักเรียน (ทุกคน) วัน / เดือน / ปี

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ใช้ประเมินพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้น โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินตามระดับคุณภาพ ดังนี้

ระดับ 1 ดี หมายถึง นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการพฤติกรรมนั้นๆ
ระดับ 0 ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต่ำกว่า ร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการพฤติกรรมนั้นๆ

ข้อ	ข้อความ	ระดับคุณภาพ	
		1	0
1.	ร่วมกิจกรรมตรงเวลา		
2.	ความตั้งใจทำกิจกรรม		
3.	ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล		
4.	ทำงานตามขั้นตอน		
5.	กล้าแสดงความคิดเห็น		
6.	กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม		
7.	การออกไปนำเสนอหน้าชั้น		
8.	ทำงานทันตามเวลาที่กำหนด		
9.	ช่วยกันสรุป อภิปรายผลได้อย่างเหมาะสม		

ปัญหา / อุปสรรค และข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 1

ปฐมนิเทศ

แบบประเมินหลังดำเนินกิจกรรมของนักเรียน

ผู้ประเมิน ผู้วิจัย (ประเมินภาพรวม) / นักเรียน (ทุกคน) วัน / เดือน / ปี

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ใช้ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินความสามารถของตนเองที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินกิจกรรมนี้

ข้อ	รายการพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ	
		มาก	น้อย
1	นักเรียนเข้าใจความหมายของโปรแกรมฝึกตน		
2	นักเรียนทราบข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้าร่วมและจุดประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรม		
3	นักเรียนทราบข้อปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม		
4	นักเรียนรู้และเข้าใจการเข้าร่วมกิจกรรม		
5	นักเรียนเข้าใจองค์ประกอบของโปรแกรมฝึกตน		
	รวม		

กิจกรรมที่ 1

ปฐมนิเทศ

ใบความรู้

เรื่อง กฎระเบียบและบทบาทของนักเรียนในการเข้าร่วมฝึกตน

กฎระเบียบของการเข้าร่วมฝึกตน

1. นักเรียนทุกคนจะต้องรู้จักหน้าที่และพร้อมที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ตั้งไว้
2. นักเรียนทุกคนต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง
3. นักเรียนทุกคนต้องมีความเคารพทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
4. นักเรียนทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ
5. นักเรียนทุกคนเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการแสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือ

ในการปฏิบัติกิจกรรม

บทบาทของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติในการเข้าร่วมฝึกตนแต่ละครั้ง

1. ตรงต่อเวลาที่กำหนดในการนัดหมายในกิจกรรมแต่ละครั้ง
2. ซักถามเมื่อมีข้อสงสัย หรืออยากรู้เพิ่มเติม
3. เคารพต่อกฎระเบียบและเคารพต่อสิทธิหน้าที่ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
4. ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและฟังผู้อื่นด้วยความตั้งใจ
5. มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและพร้อมที่จะปฏิบัติตามเมื่อผู้อื่นชี้แนะ
6. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. มีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง

กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ

เพลงหน้าที่เด็ก

เด็กเอ๋ย เด็กดี	ต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกัน
หนึ่งนับถือศาสนา	สองรักษารธรรมเนียมมั่น
สามเชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์	สี่ว่าจานั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน
ห้ายึดมั่นกตัญญู	หกเป็นผู้รู้รักการงาน
เจ็ดต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ	ต้องมานะบากบั่นไม่เกียจ ไม่คร้าน
แปดรู้จักออม ประหยัด	เก้าต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล
น้ำใจนักกีฬากล้าหาญ	ให้เหมาะกับการสมัยชาติพัฒนา
สิบทำตนให้เป็นประโยชน์	รู้บาปบุญคุณโทษสมบัติชาติต้องรักษา
เด็กสมัยชาติพัฒนา	จะเป็นเด็กดีพาชาติไทย เจริญ

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

ชื่อเรื่อง หน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เข้าใจ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้

เทคนิคที่ใช้ อภิปรายกลุ่มการเรียนรู้จากการตัดสินใจการแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้จากตัวแบบสัญลักษณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ(เวลา 5 นาที)

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมโดยการทำกิจกรรมปรบมือ แล้วสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะร่วมกันปฏิบัติในครั้งนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม(เวลา 15 นาที)

- 2.1 ผู้วิจัยซักถามถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองที่นักเรียนควรมีและพึงปฏิบัติเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและในฐานะพลเมืองอาเซียน
- 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการสุ่มถาม
- 2.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยการจับฉลาก
- 2.4 แต่ละกลุ่มศึกษาใบชมสื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เรื่อง “หน้าที่ต่อตนเอง”

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์(เวลา 25 นาที)

ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- 3.1 หน้าที่ต่อตนเองมีอะไรบ้าง
- 3.2 ทำไมทุกคนต้องมีหน้าที่ต่อตนเอง
- 3.3 หน้าที่ต่อตนเองมีความสำคัญและเกี่ยวข้องอย่างไรต่อการเข้าสู่ประชาคม

อาเซียน

3.4 การปฏิบัติตัวอย่างไรที่แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นการรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเอง
ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.4 นักเรียนช่วยกันเขียนสรุปในกระดาษชาร์ตแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ(เวลา 10 นาที)

4.1 ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันสรุปสาระ ประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนี้

4.2 ผู้วิจัยนัดหมายการปฏิบัติกิจกรรมในครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล(เวลา 5 นาที)

5.1 สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมของนักเรียน

5.2 สังเกตการอภิปรายกลุ่มและการนำเสนอผลงานกลุ่ม

สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

1. ปากกาเคมี
2. กระดาษชาร์ต
3. สื่อมัลติมีเดียตัวแบบสัญลักษณ์ เรื่อง “หน้าที่ต่อตนเอง”

การวัดและการประเมินผล :

รายการประเมิน

1. พฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมของนักเรียน ได้แก่ตั้งใจทำกิจกรรม เข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ปฏิบัติงานเสร็จทันเวลา การรู้จักแสดงความคิดเห็น การทำงานตามขั้นตอน และการสรุป อภิปรายผลได้อย่างเหมาะสม
2. การอภิปรายกลุ่มและการนำเสนอผลงานกลุ่ม ได้แก่ ผลงาน/ชิ้นงาน การนำเสนอผลงาน

วิธีการวัด

1. ประเมินการสรุปและร่วมอภิปรายผลงาน การนำเสนอผลงานของนักเรียน
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมของนักเรียน

2. แบบประเมินหลังดำเนินกิจกรรม

3. แบบประเมินผลงานการสรุปโดยการอภิปรายกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน (งานกลุ่ม)

เกณฑ์การประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมของนักเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมินตาม

ระดับคุณภาพดังนี้

ระดับ 1 ดี หมายถึง นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการพฤติกรรมนั้นๆ

ระดับ 0 ต้องปรับปรุง หมายถึง นักเรียนต่ำกว่า ร้อยละ 50 มีพฤติกรรมตามรายการ

พฤติกรรมนั้นๆ

เกณฑ์ผ่านต้องมีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1 ขึ้นไป

2. แบบประเมินหลังดำเนินกิจกรรม จากการทำแบบประเมิน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 2 และ 1 โดยเกณฑ์ผ่านต้องมีคะแนนรวมทั้งตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนความสามารถของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินกิจกรรม มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

ให้ 0 คะแนน เมื่อนักเรียนประเมินว่าตนเองมีระดับความสามารถ ระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนประเมินว่าตนเองมีระดับความสามารถ ระดับมาก

3. แบบประเมินผลงานการสรุปโดยใช้แผนที่ความคิด และการนำเสนอผลงานมีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นการประเมิน

3.1 ผลงาน/ชิ้นงาน

ระดับ 3 ดีมาก หมายถึง ผลงานถูกต้องตรงตามประเด็น เขียนตัวสะกดถูกต้อง เนื้อหาสัมพันธ์กันต่อเนื่อง การนำเสนอเหมาะสมน่าสนใจ

ระดับ 2 ดี หมายถึง ผลงานถูกต้องตรงประเด็น เขียนตัวสะกดผิดบ้าง 1-3 แห่ง เนื้อหาสัมพันธ์กันต่อเนื่อง การนำเสนอเหมาะสม

ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง ผลงานถูกต้องตรงประเด็น เขียนตัวสะกดผิดบ้าง 4-6 แห่ง เนื้อหาสัมพันธ์กันเป็นส่วนใหญ่

ระดับ 0 ต้องปรับปรุง หมายถึง ผลงานถูกต้องประเด็นที่นำเสนอมีน้อย เขียนตัวสะกดผิดมากกว่า 6 แห่ง เนื้อหาสัมพันธ์กันบางส่วน

3.2 การนำเสนอผลงาน

ระดับ 3 ดีมาก หมายถึง การออกเสียงถูกต้องคล่องแคล่ว เสียงดังชัดเจน การพูดนำเสนอต่อเนื่องน่าสนใจ

ระดับ 2 ดี หมายถึง การออกเสียงผิด 1-3 แห่ง เสียงดังชัดเจน การพูดนำเสนอ
น่าสนใจหยุดคิดบ้าง 1-3 ครั้ง

ระดับ 1 พอใช้ หมายถึง การออกเสียงผิด 4-6 แห่ง เสียงเบาไม่ชัดเจน การพูด
นำเสนอไม่ต่อเนื่อง หยุดคิด 4-6 ครั้ง

ระดับ 0 ต้องปรับปรุง หมายถึง การออกเสียงผิด 6 แห่งขึ้นไป เสียงเบาไม่ชัดเจน
การพูดนำเสนอไม่น่าสนใจ

แบบสอบถามสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสถานภาพของตนเอง

ครูผู้สอน นักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความคิดเห็นต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

สภาพปัญหา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
2. ข้าพเจ้าไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
3. ข้าพเจ้าไม่ได้รับข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
4. ข้าพเจ้าไม่เกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
5. ข้าพเจ้าไม่เห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมสัปดาห์อาเซียน					
6. ข้าพเจ้าไม่มีความมั่นใจในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาประเทศอาเซียน					
7. สื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนไม่น่าสนใจ					
8. กิจกรรมที่นำเสนอเกี่ยวกับอาเซียนไม่มีความหลากหลาย					
9. ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยว่าการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีประโยชน์					
10. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่จำเป็นต้องมีทักษะในการใช้ชีวิต					
11. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบที่ตามมา					
12. ข้าพเจ้าคิดว่าเวลาเรียนและกิจกรรมที่จัดเกี่ยวกับอาเซียนไม่เหมาะสม					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 15 ค่าความสอดคล้องของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบวัดเจตคติ ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1	0	+1	+1	+1	+1	.80
	2	0	+1	+1	+1	+1	.80
	3	0	+1	+1	+1	+1	.80
	4	0	+1	+1	+1	+1	.80
	5	0	+1	0	+1	+1	.60
	6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	10	+1	+1	0	+1	+1	.80
	11	0	+1	+1	+1	+1	.80
	12	0	+1	+1	+1	+1	.80
	13	+1	+1	0	+1	+1	.80
	14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	18	+1	+1	0	+1	+1	.80
	19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ด้านความรู้สึกต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	21	+1	+1	0	+1	+1	.80
	22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	29	+1	+1	0	+1	+1	0.80

ตาราง 15 (ต่อ)

แบบวัดเจตคติ ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้านความรู้สึกรต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	33	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	34	+1	+1	-1	+1	+1	1.00
	35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	36	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	37	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	38	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	39	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	40	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	ด้านแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	41	+1	+1	+1	+1	+1
42		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
43		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
44		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
45		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
46		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
47		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
48		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
49		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
50		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
51		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
52		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
53		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
54		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
55		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
56		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
57		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
58		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
59		+1	+1	+1	+1	+1	1.00
60		+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 16 ค่าความสอดคล้องของแบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

แบบวัดเจตคติ ความรับผิดชอบต่อตนเอง	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้านการรู้จักรักษาตนเองให้ ปลอดภัยจากภัยอันตรายรักษา ร่างกายให้แข็งแรง	1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	10	0	+1	+1	+1	+1	.80
ด้านการรู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนา ตนเอง	11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ด้านการประพฤติตนให้เหมาะสม รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น	21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	24	0	+1	+1	+1	+1	.80
	25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	26	0	+1	+1	+1	+1	.80
	27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	29	0	+1	+1	+1	+1	.80
	30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 16 (ต่อ)

แบบวัดเจตคติ ความรับผิดชอบต่อตนเอง	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ด้านความสามารถในการทำงานได้ สำเร็จลุล่วงตามเวลาอย่างมี ประสิทธิภาพ การตรงต่อเวลา	31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	33	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	34	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	36	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	37	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	38	0	+1	+1	+1	+1	.80
	39	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	40	0	+1	+1	+1	+1	.80

ตาราง 17 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างเจตคติและความรับผิดชอบ
ต่อตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. หลักการของโปรแกรม	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
1.1 มีความเป็นไปได้อ	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
1.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
1.3 มีความสมเหตุสมผล	+1	0	+1	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
2. จุดมุ่งหมายของโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
2.1 มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
2.2 ครอบคลุมทุกเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
2.3 มีความเป็นไปได้อ	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
2.4 เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3. โครงสร้างและเนื้อหาของโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ของโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3.2 ครอบคลุมสาระที่จำเป็นต้องใช้ปฏิบัติการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4. กิจกรรมตามโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4.1 มีความเป็นไปได้อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4.2 มีลำดับขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4.3 นำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
5.1 มีความเป็นไปได้อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
5.2 เหมาะสมกับกิจกรรมตามโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 17 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
6. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
6.1 ช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดประสงค์ของโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
6.2 เหมาะสมกับการนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
6.3 เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7. การประเมินผลโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7.2 มีความเป็นไปได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7.3 ตรวจสอบการบรรลุจุดประสงค์ของโปรแกรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 18 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้าง
เจตคติและความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. แผนการจัดกิจกรรม สอดคล้องสัมพันธ์กับ จุดประสงค์งานวิจัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
2. แผนการจัดกิจกรรมมี องค์ประกอบสำคัญ ครบถ้วนสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
3. จุดประสงค์มีความ ชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
4. การจัดกิจกรรม สอดคล้องกับจุดประสงค์ และแนวคิดทฤษฎี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
5. การจัดกิจกรรมเหมาะสม กับเนื้อหาและระดับชั้นของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
6. การจัดกิจกรรมมีความ หลากหลายและสามารถ ปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
7. การจัดกิจกรรมเหมาะสม กับคาบเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
8. การจัดกิจกรรมกระตุ้น ให้นักเรียนได้รู้จักเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียนและเกิด ความรับผิดชอบต่อตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
9. การจัดกิจกรรมส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดเจตคติและ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม

ตาราง 18 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
10. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	เหมาะสม
11. การวัดและประเมินผลมีความชัดเจนและสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	เหมาะสม
12. ระบุเกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจน	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	เหมาะสม

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดเจตคติต่อการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนและแบบวัดความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

แบบวัดเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านความรู้สึกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	1	.475
	2	.580
	3	.603
	4	.634
	5	.503
ด้านความรู้สึกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	6	.741
	7	.512
	8	.477
	9	.438
	10	.593
	11	.446
	12	.375
	13	.443
	14	.643
	15	.473
	16	.631
	17	.642
	18	.632
	19	.793
ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	20	.469
	21	.669
	22	.587
	23	.471
	24	.553
	25	.514
	26	.693
	27	.566
	28	.594
	29	.517
	30	.689
	31	.556

ตาราง 19 (ต่อ)

แบบวัดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการรู้จักรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากภัย อันตรายรักษาร่างกายให้แข็งแรง	1	.510
	2	.834
	3	.798
	4	.395
	5	.658
	6	.784
	7	.681
ด้านการรู้จักหมั่นเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	8	.663
	9	.775
	10	.816
	11	.597
	12	.714
	13	.536
	14	.735
	15	.792
ด้านการประพฤติตนให้เหมาะสมรู้จักปรับตัวเข้ากับ ผู้อื่น	16	.655
	17	.595
	18	.539
	19	.856
	20	.812
	21	.714
	22	.736
	23	.468
ด้านความสามารถในการทำงานได้สำเร็จลุล่วงตาม เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ การตรงต่อเวลา	24	.688
	25	.735
	26	.709
	27	.616
	28	.505
	29	.529
	30	.589

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .961

ตาราง 20 ค่าความสอดคล้องของแบบสำรวจสภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

แบบสำรวจ	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
สภาพปัญหาต่อการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน	1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
	12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

- 195

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.699

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขออนุญาตครูฯ ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้บังคับการโรงเรียนหินลาดนาคราพบุรี

ด้วย นางสาวศิริพร ขูอรามณ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกตน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้วยเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตครูฯ จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวศิริพร ขูอรามณ์ ทดลองใช้เครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้จะเริ่มทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 18 - 29 พฤษภาคม 2558 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผ.จ. ศิริพร ขูอรามณ์ นิสิต
นางสาวศิริพร ขูอรามณ์ นิสิต
18/5/58

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้วยเรือคำ)

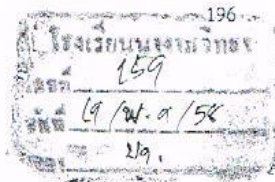
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

หรือ
ให้ คุณครูที่สอนในระดับ
ชั้น ป.6 ครูบ เพื่อทำเป็น
Mrs ต่อไป

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.700

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้บริหารภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้วย นางสาวศิริพร ขูอรามณ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกตน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวศิริพร ขูอรามณ์ ข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้จะเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม ถึงวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตและวิจัย
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

กตบ
๘ ส.ค. ๕๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ คณะศึกษาศาสตร์ โทร. 0-4374-3142 ต่อ 6074

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.457

วันที่ 11 มีนาคม 2558

เรื่อง ขออนุมัติขอคนประจำห้องเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ ผู้อำนวยการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ด้วย นางสาวศิริพร ชูอรณมณี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกตนเพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาสารคาม (กศ.ม.) โดยมี รศ.ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติขอคนประจำห้องจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.392

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ. ดร. สักดาคุณ กีกัดตาชัย

ด้วย นางสาวศิริพร ชูอารมณ นิลิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกฝน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อนตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.392

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ สีลาภรณ์

ด้วย นางสาวศิริพร ชูอารมณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกตน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.392

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สิริพิชญ์

ด้วย นางสาวศิริพร ชูอารมณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกตน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.392

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

28 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผอ.สวท.ไซ่งักกา ไซ่งักกา

ด้วย นางสาวศิริพร ขุอรามณ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมฝึกคน เพื่อเสริมสร้างเจตคติทางบวกต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและความรับผิดชอบตนเอง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี รศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิติตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย

ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6214

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศิริพร ชูอารมณ
วันเกิด	วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 74 หมู่ 9 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนางามวิทยา เลขที่ 255 หมู่ 3 ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “ก.ร.ป.กลางอุบลรัตน์” อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาคูพัฒนา “ก.ร.ป.กลางอุบลรัตน์” อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2545	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

